

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΚΟΙΝΟ ΒΟΗΘΗΜΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΚΑΙ
ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ
ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΠΟΥ ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ
ΤΗ ΣΥΝΗΘΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Έκδοση Οκτωβρίου 2023

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή μπορούν να ανατρέχουν στον «Κοινό Πρακτικό Οδηγό»¹, που ενέκριναν από κοινού, κατά τη σύνταξη πράξεων που εκδίδονται σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία. Ωστόσο, εφόσον ο κοινός πρακτικός οδηγός καλύπτει όλες τις νομικές πράξεις της Ένωσης, έχει πολύ ευρύ πεδίο εφαρμογής. Επιπλέον, ο κοινός πρακτικός οδηγός περιέχει βασικές κατευθυντήριες γραμμές για τη σύνταξη νομικών κειμένων, αλλά δεν θεσπίζει λεπτομερείς κανόνες σύνταξης και περιέχει περιορισμένη τυποποιημένη φρασεολογία. Θεωρήθηκε, επομένως, ότι ήταν χρήσιμο να συμπληρωθεί ο κοινός πρακτικός οδηγός με ένα έγγραφο το οποίο θα περιείχε κατευθυντήριες γραμμές που αφορούν την παρουσίαση και την τυποποιημένη διατύπωση πράξεων που εκδίδονται σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία. Αυτός είναι ο σκοπός του παρόντος «Κοινού Βοηθήματος», το οποίο έχει συνταχθεί από τις νομικές υπηρεσίες και τις υπηρεσίες γλωσσομαθών νομικών των τριών θεσμικών οργάνων. Το κοινό βοήθημα θα διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας, στο πνεύμα της κοινής τους δήλωσης της 13ης Ιουνίου 2007².

Το κοινό βοήθημα έχει συνταχθεί από τις διοικητικές υπηρεσίες και, ως εκ τούτου, δεν είναι δεσμευτικό για τα πολιτικά όργανα που συμμετέχουν στη νομοθετική διαδικασία. Ο μοναδικός σκοπός του κοινού βοηθήματος, ιδίως στις περιπτώσεις που προτείνει τυποποιημένη διατύπωση, είναι να παρέχει στους συντάκτες μια «εργαλειοθήκη» στην οποία μπορούν να βρουν λύσεις σύνταξης σε κατάλληλες περιπτώσεις.

Επιπροσθέτως, το κοινό βοήθημα επικεντρώνεται στην τελική εκδοχή των νομοθετικών πράξεων, όπως εκδίδονται στο τέλος της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας. Η διατύπωση των προγενέστερων εκδοχών των εν λόγω κειμένων, ιδίως της πρότασης της Επιτροπής, μπορεί να διαφέρει σε διάφορα σημεία, για παράδειγμα επειδή διάφορα στάδια της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας δεν ήταν ακόμα γνωστά.

Η διατύπωση που χρησιμοποιείται σε αυτόνομες πράξεις των θεσμικών οργάνων οι οποίες δεν εκδίδονται σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ενδέχεται να διαφέρει από την προτεινόμενη από το παρόν κοινό βοήθημα.

¹ «Κοινός πρακτικός οδηγός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για τα πρόσωπα που συμβάλλουν στη σύνταξη των νομοθετικών κειμένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

Η επικαιροποιημένη έκδοση του 2014 παρατίθεται στο [παράρτημα I](#).

² [Κοινή δήλωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, της 13ης Ιουνίου 2007, σχετικά με την εφαρμογή στην πράξη της διαδικασίας συναπόφασης \(άρθρο 251 της Συνθήκης ΕΚ\) \(ΕΕ C 145 της 30.6.2007, σ. 5\).](#)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A.	ΜΕΡΟΣ Α — ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΠΡΑΞΗΣ	1
B.	ΜΕΡΟΣ Β — ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΟΥ	9
Γ.	ΜΕΡΟΣ Γ — ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ	11
Γ.1.	ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΑΞΕΙΣ	11
Γ.1.1.	Αιτιολογική σκέψη	11
Γ.1.2.	Άρθρα	12
Γ.1.2.1.	Άρθρο (άρθρα) με το οποίο (τα οποία) ανατίθεται εξουσιοδότηση	12
Γ.1.2.2.	Άρθρο για την άσκηση της εξουσιοδότησης	13
Γ.1.2.3.	Συμπληρωματικό άρθρο όταν εφαρμόζεται η διαδικασία επείγοντος	14
Γ.2.	ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	15
Γ.2.1.	Εκτελεστικές πράξεις που υπόκεινται σε έλεγχο από τα κράτη μέλη	15
Γ.2.1.1.	Αιτιολογικές σκέψεις	15
Γ.2.1.1.1.	Αιτιολογική σκέψη η οποία πρέπει πάντοτε να περιλαμβάνεται όταν η βασική νομική πράξη προβλέπει εκτελεστικές αρμοδιότητες με έλεγχο από τα κράτη μέλη	15
Γ.2.1.1.2.	Αιτιολογικές σκέψεις οι οποίες πρέπει να περιλαμβάνονται σε ειδικές περιπτώσεις	16
Γ.2.1.2.	Άρθρα	16
Γ.2.2.	Εκτελεστικές πράξεις που δεν υπόκεινται σε έλεγχο από τα κράτη μέλη	19
Γ.3.	ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ	21
Γ.3.1.	Τίτλος	21
Γ.3.2.	Αιτιολογικές σκέψεις	22
Γ.3.2.1.	Πρώτη αιτιολογική σκέψη	22
Γ.3.2.2.	Τελευταία αιτιολογική σκέψη σε περίπτωση κωδικοποίησης οδηγίας	22

Γ.3.3.	Άρθρα	23
Γ.3.3.1.	Άρθρο κατάργησης κανονισμού ή απόφασης	23
Γ.3.3.2.	Άρθρο κατάργησης οδηγίας	23
Γ.3.4.	Ειδικά για την κωδικοποίηση παραρτήματα	24
Γ.3.4.1.	Στις πράξεις που κωδικοποιούν κανονισμούς ή αποφάσεις	24
Γ.3.4.2.	Στις πράξεις που κωδικοποιούν οδηγίες	24
Γ.3.4.3.	Σε όλες τις πράξεις κωδικοποίησης	25
Γ.4.	ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΔΙΑΤΥΠΩΣΗ	26
Γ.4.1.	Τίτλος	26
Γ.4.2.	Τυποποιημένες αιτιολογικές σκέψεις και άρθρα ειδικά για την αναδιατύπωση οδηγίας	26
Γ.4.2.1.	Πρώτη αιτιολογική σκέψη	26
Γ.4.2.2.	Τελικές αιτιολογικές σκέψεις	27
Γ.4.2.3.	Άρθρα που προηγούνται του τελικού άρθρου το οποίο ορίζει τους αποδέκτες	28
Γ.4.3.	Τυποποιημένες αιτιολογικές σκέψεις και άρθρα ειδικά για την αναδιατύπωση κανονισμών και αποφάσεων	31
Γ.4.3.1.	Πρώτη αιτιολογική σκέψη	31
Γ.4.3.2.	Άρθρο που προηγείται του τελικού άρθρου το οποίο αφορά την έναρξη ισχύος	32
Γ.4.4.	Παραρτήματα	32
Γ.4.4.1.	Στις πράξεις που αναδιατυπώνουν οδηγία	32
Γ.4.4.2.	Στις πράξεις που αναδιατυπώνουν κανονισμούς ή αποφάσεις που έχουν τροποποιηθεί	34
Γ.4.4.3.	Σε όλες τις πράξεις αναδιατύπωσης	34
Γ.5.	ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΙΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ	35
Γ.5.1.	Επικουρικότητα και αναλογικότητα	35
Γ.5.2.	Αναλογικότητα	36
Γ.5.3.	Εξαίρεση από την απαίτηση αναμονής έως την παρέλευση της προθεσμίας για αιτιολογημένη γνώμη από τα εθνικά κοινοβούλια	36

Γ.6.	ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ	37
Γ.7.	ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΟΡΙΣΜΩΝ	37
Γ.8.	ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ	38
Γ.8.1.	Εισαγωγική διατύπωση	38
Γ.8.1.1.	Σε περίπτωση πολλαπλών τροποποιήσεων πράξης	38
Γ.8.1.2.	Σε περίπτωση πολλαπλών τροποποιήσεων χωρίου	39
Γ.8.2.	Αντικατάσταση	39
Γ.8.3.	Παρεμβολή	40
Γ.8.3.1.	Διατυπώσεις	40
Γ.8.3.2.	Αρίθμηση	41
Γ.8.4.	Προσθήκη	41
Γ.8.4.1.	Διατυπώσεις	41
Γ.8.4.2.	Αρίθμηση	42
Γ.8.5.	Διαγραφή	42
Γ.8.5.1.	Διατυπώσεις	42
Γ.8.5.2.	Αρίθμηση	43
Γ.8.6.	Σε περίπτωση τροποποίησης ενός ή περισσότερων παραρτημάτων	43
Γ.8.6.1.	Συνήθης παρουσίαση (οι τροποποιήσεις περιέχονται σε παράρτημα)	43
Γ.8.6.2.	Ειδική παρουσίαση σε περίπτωση απλών τροποποιήσεων (μέσω απευθείας τροποποίησης στα άρθρα)	45
Γ.8.7.	Σε περίπτωση τροποποίησης που δεν αφορά συγκεκριμένη γλώσσα	45
Γ.9.	ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΙΣΧΥΟΣ	46
Γ.9.1	Κατάργηση	46
Γ.9.2.	Παράταση ισχύος	46

Γ.10.	ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ ΚΑΙ ΤΗ ΧΡΟΝΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ	46
Γ.10.1.	Έναρξη ισχύος	46
Γ.10.2.	Χρονική εφαρμογή	47
Γ.11.	ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΜΕΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ	48
Γ.11.1.	Άμεση εφαρμογή των κανονισμών	48
Γ.11.2.	Αποδέκτες των οδηγιών	48
Γ.11.3.	Αποδέκτες των αποφάσεων	49
Γ.12.	ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ «ΣΕΝΓΚΕΝ» ΚΑΙ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΕΜΠΙΠΤΟΥΝ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ ΤΙΤΛΟΣ V ΣΛΕΕ	49
Γ.12.1.	Πράξεις «Σένγκεν»	49
Γ.12.1.1.	Ισλανδία και Νορβηγία - συμμετοχή στην εφαρμογή	49
Γ.12.1.2.	Ελβετία - συμμετοχή στην εφαρμογή με βάση κάθε άρθρο της ΣΛΕΕ πλην των άρθρων 82 έως 89 (πρώην τρίτο μέρος τίτλος IV ΣΕΚ)	50
Γ.12.1.3.	Ελβετία - συμμετοχή στην εφαρμογή με βάση ένα από τα άρθρα 82 έως 89 ΣΛΕΕ (πρώην τίτλος VI ΣΕΕ)	51
Γ.12.1.4.	Λιχτενστάιν - συμμετοχή στην εφαρμογή με βάση κάθε άρθρο της ΣΛΕΕ πλην των άρθρων 82 έως 89 (πρώην τρίτο μέρος τίτλος IV ΣΕΚ)	52
Γ.12.1.5.	Λιχτενστάιν - συμμετοχή στην εφαρμογή με βάση ένα από τα άρθρα 82 έως 89 ΣΛΕΕ (πρώην Τίτλος VI ΣΕΕ)	53
Γ.12.1.6.	Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία και Ελβετία - συμμετοχή στις επιτροπές	54
Γ.12.1.7.	Δανία - μη συμμετοχή (με δυνατότητα προσχώρησης)	54

Γ.12.1.8.	Ιρλανδία - συμμετοχή	54
Γ.12.1.9.	Ιρλανδία - μη συμμετοχή	55
Γ.12.1.10.	Νέα κράτη μέλη για τα οποία το κεκτημένο του Σένγκεν δεν έχει ακόμη τεθεί πλήρως σε εφαρμογή	55
Γ.12.2.	Άλλες πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο του τρίτου μέρους τίτλος V ΣΛΕΕ (πράξεις που δεν αποτελούν ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν)	55
Γ.12.2.1.	Δανία - αιτιολογική σκέψη για την ειδική θέση	55
Γ.12.2.2.	Ιρλανδία - αιτιολογική σκέψη για την ειδική θέση: μη συμμετοχή	56
Γ.12.2.3.	Ιρλανδία - αιτιολογική σκέψη για την ειδική θέση: συμμετοχή	56
Γ.12.2.4.	Περιπτώσεις πράξεων που αντικαθιστούν υπάρχουσα πράξη η οποία είναι ήδη δεσμευτική στην Ιρλανδία (de facto αναδιατύπωση)	56
Γ.13.	ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ	57
Γ.13.1.	Εφαρμογή από κάθε κράτος μέλος εντός προκαθορισμένης περιόδου ή μέχρι προκαθορισμένη προθεσμία	57
Γ.13.2.	Εφαρμογή από την ίδια ημερομηνία σε όλα τα κράτη μέλη	58
Γ.13.3.	Θέσπιση, δημοσίευση και εφαρμογή από κάθε κράτος μέλος εντός προκαθορισμένης περιόδου ή μέχρι προκαθορισμένη προθεσμία	58
Γ.13.4.	Κράτη μέλη στα οποία ισχύουν ήδη διατάξεις σύμφωνες προς τις απαιτήσεις της οδηγίας	58
Γ.13.5.	Απλή ευχέρεια λήψης μέτρων	59
Γ.13.6.	Σχέση ανάμεσα στις διατάξεις οδηγίας και στα εθνικά μέτρα μεταφοράς	59
Γ.14.	ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	59
Γ.14.1.	Σε κανονισμό	59
Γ.14.2.	Σε οδηγία	59

Δ.	ΜΕΡΟΣ Δ — ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ	60
Δ.1.	ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΟΥ ΠΛΗΡΟΥΣ ΤΙΤΛΟΥ	60
Δ.1.1.	Γενικά	60
Δ.1.2.	Το σχετικό πεδίο	60
Δ.1.3.	Αρίθμηση	60
Δ.1.4.	Τίτλος	61
Δ.1.4.1.	Σύντομη διατύπωση	61
Δ.1.4.2.	Πράξεις που τροποποιούν ή καταργούν άλλες πράξεις	61
Δ.1.4.3.	Κωδικοποιήσεις και αναδιατυπώσεις	62
Δ.1.4.4.	Τροποποιήσεις του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων	63
Δ.2.	ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	63
Δ.2.1.	Γενικά	63
Δ.2.2.	Σημείο αναφοράς σχετικά με τη νομική βάση	63
Δ.2.3.	Σημεία αναφοράς σχετικά με την πρόταση πράξης που υποβλήθηκε στον νομοθέτη	63
Δ.2.4.	Σημείο αναφοράς σχετικά με τη διαβίβαση στα εθνικά κοινοβούλια	64
Δ.2.5.	Σημεία αναφοράς σχετικά με τις διαβουλεύσεις	64
Δ.2.5.1.	Διαβουλεύσεις χωρίς γνωμοδότηση	64
Δ.2.5.2.	Περιπτώσεις κατά τις οποίες εκδόθηκαν περισσότερες γνωμοδοτήσεις	64
Δ.2.5.3.	Προαιρετική διαβούλευση που προβλέπεται από τις Συνθήκες	65
Δ.2.5.4.	Διαβούλευση που δεν προβλέπεται από τις Συνθήκες	65
Δ.2.6.	Σημείο αναφοράς σχετικά με τη νομοθετική διαδικασία	65
Δ.2.6.1.	Έγκριση σε πρώτη ανάγνωση	65
Δ.2.6.2.	Έγκριση σε δεύτερη ανάγνωση	66
Δ.2.6.3.	Έγκριση σε τρίτη ανάγνωση	66

Δ.3.	ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΚΕΨΕΩΝ	67
Δ.4.	ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΟΥ	67
Δ.4.1.	Γενικά	67
Δ.4.2.	Τυποποιημένη διάρθρωση	67
Δ.4.3.	Υποδιαιρέσεις του κειμένου	68
Δ.4.4.	Απαρίθμηση	69
Δ.4.4.1.	Απαρίθμηση σε περίοδο χωρίς εισαγωγική φράση	69
Δ.4.4.2.	Απαρίθμηση μετά από εισαγωγική φράση	69
Δ.4.4.3.	Απαρίθμηση σε πίνακα	71
Δ.4.5.	Τίτλοι και πίνακας περιεχομένων	71
Δ.5.	ΣΥΝΤΑΞΗ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ	71
Δ.5.1.	Γενικά	71
Δ.5.2.	Μορφοποίηση, παρουσίαση και αρίθμηση	71
Δ.5.3.	Πίνακας περιεχομένων	73
Δ.6.	ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ	73
Δ.6.1.	Γενικά	73
Δ.6.2.	Γενική παραπομπή στην ίδια την πράξη	73
Δ.6.3.	Παραπομπή σε σημείο αναφοράς	73
Δ.6.4.	Παραπομπή σε αιτιολογική σκέψη	73
Δ.6.5.	Παραπομπή σε μέρος του διατακτικού	73
Δ.6.5.1.	Ορολογία που πρέπει να χρησιμοποιείται	73
Δ.6.5.2.	Δομή της παραπομπής	74
Δ.6.5.3.	Πολλαπλές παραπομπές	75
Δ.6.5.4.	Εκφράσεις που πρέπει να αποφεύγονται σε παραπομπές	76
Δ.6.6.	Παραπομπή σε παράρτημα	77

Δ.7.	ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ	78
Δ.7.1.	Γενικά	78
Δ.7.2.	Παραπομπή σε πράξεις πρωτογενούς δικαίου	78
Δ.7.2.1.	Συνθήκες	78
Δ.7.2.2.	Πρωτόκολλα	80
Δ.7.2.3.	Πράξεις προσχώρησης	80
Δ.7.3.	Παραπομπή σε άλλες νομικές πράξεις	81
Δ.7.3.1.	Προσδιορισμός της πράξης στην οποία γίνεται παραπομπή	81
Δ.7.3.2.	Προσδιορισμός της αιτιολογικής σκέψης στην οποία γίνεται παραπομπή	84
Δ.7.3.3.	Προσδιορισμός του μέρους του διατακτικού στο οποίο γίνεται παραπομπή	84
Δ.7.3.4.	Προσδιορισμός του παραρτήματος στο οποίο γίνεται παραπομπή	84
Δ.7.4.	Παραπομπή στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην ΕΣΔΑ	85
Δ.7.5.	Παραπομπή σε ψηφίσματα και αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	85
Δ.7.6.	Παραπομπή σε ψηφίσματα του Συμβουλίου	85
Δ.7.7.	Παραπομπή σε ανακοινώσεις της Επιτροπής	85
Δ.7.8.	Παραπομπή σε αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης	86
Δ.7.9.	Παραπομπές σε διεθνείς συμφωνίες	87
Δ.7.10.	Παραπομπή σε πράξεις διεθνών οργανισμών	88
Δ.7.11.	Παραπομπή σε μη δεσμευτικές πράξεις	88
Δ.7.12.	Παραπομπή στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης	88
Δ.8.	ΔΥΝΑΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ	88
Δ.8.1.	Δυναμικές παραπομπές	88
Δ.8.2.	Στατικές παραπομπές	89

Δ.9.	ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΕ ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ	90
Δ.9.1.	Αναφορά στην Ένωση και στην Κοινότητα Ευρατόμ	90
Δ.9.2.	Αναφορά στα θεσμικά και λοιπά όργανα της Ένωσης	90
Δ.9.3.	Αναφορά στα κράτη μέλη	92
Δ.9.4.	Αναφορά σε τρίτες χώρες	92
Δ.10.	ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΕ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ	92
Δ.10.1.	ΓΕΝΙΚΑ	92
Δ.10.2.	Τροποποιητικές πράξεις	94
Δ.10.3.	Έναρξη χρονικής περιόδου	95
Δ.10.4.	Λήξη χρονικής περιόδου	95
Δ.10.5.	Προθεσμίες	95
Δ.11.	ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΕ ΓΛΩΣΣΕΣ	96
Δ.12	ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ	96

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	Κοινός πρακτικός οδηγός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για τα πρόσωπα που συμβάλλουν στη σύνταξη των νομοθετικών κειμένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	Γενική δομή πράξης που εκδίδεται σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία

Σήμανση που χρησιμοποιείται στο παρόν βοήθημα

Για την καλύτερη κατανόηση του κειμένου, χρησιμοποιείται η ακόλουθη σήμανση στο παρόν βοήθημα: η γραμματοσειρά που χρησιμοποιείται σε όλο το κείμενο είναι η «Verdana», εκτός από τα χωρία που προορίζονται για χρήση σε νομοθετικές πράξεις, τα οποία είναι σε «Times New Roman».

Επιπλέον, το βοήθημα χρησιμοποιεί την ακόλουθη σήμανση για την τυποποιημένη διατύπωση:

...	Προαιρετική διατύπωση, χωρίς να δίνεται παράδειγμα
[xxxx]	Προαιρετική διατύπωση με παράδειγμα
[xxxx/xxxx]	Δίνονται περιορισμένες επιλογές
[xxxx/xxxx/....]	Δίνονται επιλογές χωρίς να αποκλείονται άλλες επιλογές
xxxxx(xx)	Επιλογές που εξαρτώνται από τη γλώσσα σύνταξης, όπως αρσενικό/θηλυκό ή ενικός/πληθυντικός
[xxxxxxxxxxxxx]	Επεξηγήσεις (σε Verdana)

A. ΜΕΡΟΣ Α — ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΠΡΑΞΗΣ

Κείμενο πράξης	Σχόλια
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ [(ΕΕ)/(ΕΕ, Ευρατόμ)] [2015]/[1] ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της ... [σχετικά με ...]	Α.1. Τίτλος κανονισμού Εφαρμοστέοι γενικοί κανόνες: βλ. σημείο 8 του κοινού πρακτικού οδηγού (ΚΠΟ) και σημείο Α.1 Ειδικοί κανόνες και διατυπώσεις: – τροποποιητικές πράξεις: βλ. σημεία 8.3 , 18.9 και 18.10 ΚΠΟ και σημείο Α.1.4.2 – κωδικοποιήσεις: βλ. σημείο Γ.3.1 – αναδιατυπώσεις: βλ. σημείο Γ.4.1
ΟΔΗΓΙΑ (ΕΕ) [2015]/[1] ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της ... [σχετικά με ...]	Α.2. Τίτλος οδηγίας Εφαρμοστέοι γενικοί κανόνες: βλ. σημείο 8 ΚΠΟ και σημείο Α.1 Ειδικοί κανόνες και διατυπώσεις: – τροποποιητικές πράξεις: βλ. σημεία 8.3 , 18.9 και 18.10 ΚΠΟ και σημείο Α.1.4.2 – κωδικοποιήσεις: βλ. σημείο Γ.3.1 – αναδιατυπώσεις: βλ. σημείο Γ.4.1
ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) [2015]/[1] ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της ... [σχετικά με ...]	Α.3. Τίτλος απόφασης Εφαρμοστέοι γενικοί κανόνες: βλ. σημείο 8 ΚΠΟ και σημείο Α.1 Ειδικοί κανόνες και διατυπώσεις: – τροποποιητικές πράξεις: βλ. σημεία 8.3 , 18.9 και 18.10 ΚΠΟ και σημείο Α.1.4.2 – κωδικοποιήσεις: βλ. σημείο Γ.3.1 – αναδιατυπώσεις: βλ. σημείο Γ.4.1

Κείμενο πράξης	Σχόλια
(κωδικοποίηση)	Β. Κείμενο που περιλαμβάνεται σε όλες τις κωδικοποιήσεις Βλ. σημείο Γ.3.1
(αναδιατύπωση)	Γ. Κείμενο που περιλαμβάνεται σε όλες τις αναδιατυπώσεις Βλ. σημείο Γ.4.1
(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)	Δ. Κείμενο που περιλαμβάνεται όταν το αντικείμενο της πράξης διέπεται από τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο
ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,	Ε. Κείμενο που περιλαμβάνεται σε όλες τις πράξεις
Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο (τα άρθρα) ...,	ΣΤ. Κείμενο που περιλαμβάνεται σε όλες τις πράξεις. Καθορίζει τη νομική βάση της πράξης στη ΣΛΕΕ. Εφαρμοστέοι κανόνες: βλ. σημεία 9.1 , 9.3 , 9.4 , 9.6 , 9.8 και 9.13 ΚΠΟ και σημείο Δ.2.2
Έχοντας υπόψη της Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και ιδίως το άρθρο (τα άρθρα) ...,	Ζ. Κείμενο που περιλαμβάνεται μόνο όταν η πράξη έχει διπλή νομική βάση, με τη μία στη ΣΛΕΕ και την άλλη στη Συνθήκη Ευρατόμ. Καθορίζει τη νομική βάση της πράξης στη Συνθήκη Ευρατόμ. Εφαρμοστέοι κανόνες: βλ. σημεία 9.1 , 9.3 , 9.4 , 9.6 , 9.8 και 9.13 ΚΠΟ και σημείο Δ.2.2

Κείμενο πράξης	Σχόλια
Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,	Η.1. Κείμενο που περιλαμβάνεται όταν η συνήθης νομοθετική διαδικασία έχει κινηθεί με πρόταση της Επιτροπής
Έχοντας υπόψη την πρωτοβουλία της/του/των ... [ονόματα των κρατών μελών],	Η.2. Κείμενο που περιλαμβάνεται όταν η συνήθης νομοθετική διαδικασία έχει κινηθεί με πρωτοβουλία του ενός τετάρτου τουλάχιστον των κρατών μελών (πιθανή νομική βάση: τρίτο μέρος τίτλος V κεφάλαια 4 και 5 ΣΛΕΕ, σχετικά με τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις και την αστυνομική συνεργασία)
Έχοντας υπόψη το αίτημα του Δικαστηρίου,	Η.3. Κείμενο που περιλαμβάνεται όταν η συνήθης νομοθετική διαδικασία έχει κινηθεί δυνάμει αιτήματος του Δικαστηρίου (πιθανή νομική βάση: άρθρα 257 και 281 ΣΛΕΕ, καθώς και ο Οργανισμός του Δικαστηρίου)
Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας,	Η.4. Κείμενο που περιλαμβάνεται όταν η συνήθης νομοθετική διαδικασία έχει κινηθεί δυνάμει σύστασης από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (πιθανή νομική βάση: άρθρο 129 παράγραφος 3 ΣΛΕΕ)
Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,	Θ. Κείμενο που περιλαμβάνεται σε όλες τις πράξεις (ακόμη και αν η πράξη αφορά τομέα που εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης)

Κείμενο πράξης	Σχόλια
Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,	I. Κείμενο που περιλαμβάνεται όταν η Επιτροπή έχει γνωμοδοτήσει δυνάμει του άρθρου 294 παράγραφος 15 δεύτερο εδάφιο ΣΛΕΕ. Για την υποσημείωση που συνοδεύει αυτό το σημείο αναφοράς: βλ. σημείο 9.10 ΚΠΟ. Εάν η διαβούλευση δεν έχει οδηγήσει σε γνωμοδότηση, το κείμενο αυτού του σημείου αναφοράς πρέπει να προσαρμοστεί: βλ. σημείο Α.2.5.1 Για άλλους εφαρμοστέους κανόνες, βλ. σημεία Α.2.5.2, Α.2.5.3 και Α.2.5.4
Έχοντας υπόψη τη γνώμη του Δικαστηρίου,	ΙΑ. Κείμενο που περιλαμβάνεται όταν το Δικαστήριο έχει γνωμοδοτήσει, όπως προβλέπεται στη νομική βάση της πράξης. Για την υποσημείωση που συνοδεύει αυτό το σημείο αναφοράς: βλ. σημείο 9.10 ΚΠΟ. Εάν η διαβούλευση δεν έχει οδηγήσει σε γνωμοδότηση, το κείμενο αυτού του σημείου αναφοράς πρέπει να προσαρμοστεί: βλ. σημείο Α.2.5.1 Για άλλους εφαρμοστέους κανόνες, βλ. σημεία Α.2.5.2, Α.2.5.3 και Α.2.5.4

Κείμενο πράξης	Σχόλια
Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας,	ΙΒ. Κείμενο που περιλαμβάνεται όταν η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει γνωμοδοτήσει, όπως προβλέπεται στη νομική βάση της πράξης ή στο άρθρο 127 παράγραφος 4 ΣΛΕΕ. Για την υποσημείωση που συνοδεύει αυτό το σημείο αναφοράς, βλ. σημείο 9.10 ΚΠΟ. Εάν η διαβούλευση δεν έχει οδηγήσει σε γνωμοδότηση, το κείμενο αυτού του σημείου αναφοράς πρέπει να προσαρμοστεί: βλ. σημείο Δ.2.5.1 Για άλλους εφαρμοστέους κανόνες, βλ. σημεία Δ.2.5.2, Δ.2.5.3 και Δ.2.5.4
Έχοντας υπόψη τη γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου,	ΙΓ. Κείμενο που περιλαμβάνεται όταν το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει γνωμοδοτήσει, όπως προβλέπεται στη νομική βάση της πράξης ή στο άρθρο 287 παράγραφος 4 δεύτερο εδάφιο ΣΛΕΕ. Για την υποσημείωση που συνοδεύει αυτό το σημείο αναφοράς, βλ. σημείο 9.10 ΚΠΟ. Εάν η διαβούλευση δεν έχει οδηγήσει σε γνωμοδότηση, το κείμενο αυτού του σημείου αναφοράς πρέπει να προσαρμοστεί: βλ. σημείο Δ.2.5.1 Για άλλους εφαρμοστέους κανόνες, βλ. σημεία Δ.2.5.2, Δ.2.5.3 και Δ.2.5.4

Κείμενο πράξης	Σχόλια
Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής,	ΙΔ. Κείμενο που περιλαμβάνεται όταν η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχει γνωμοδοτήσει, όπως προβλέπεται στη νομική βάση της πράξης ή στο άρθρο 304 ΣΛΕΕ. Για την υποσημείωση που συνοδεύει αυτό το σημείο αναφοράς, βλ. σημείο 9.10 ΚΠΟ. Εάν η διαβούλευση δεν έχει οδηγήσει σε γνωμοδότηση, το κείμενο αυτού του σημείου αναφοράς πρέπει να προσαρμοστεί: βλ. σημείο Α.2.5.1 Για άλλους εφαρμοστέους κανόνες, βλ. σημεία Α.2.5.2, Α.2.5.3 και Α.2.5.4
Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών,	ΙΕ. Κείμενο που περιλαμβάνεται όταν η Επιτροπή των Περιφερειών έχει γνωμοδοτήσει, όπως προβλέπεται στη νομική βάση της πράξης ή στο άρθρο 307 ΣΛΕΕ. Για την υποσημείωση που συνοδεύει αυτό το σημείο αναφοράς, βλ. σημείο 9.10 ΚΠΟ. Εάν η διαβούλευση δεν έχει οδηγήσει σε γνωμοδότηση, το κείμενο αυτού του σημείου αναφοράς πρέπει να προσαρμοστεί: βλ. σημείο Α.2.5.1 Για άλλους εφαρμοστέους κανόνες, βλ. σημεία Α.2.5.2, Α.2.5.3 και Α.2.5.4
Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,	ΙΣΤ.1. Κείμενο που περιλαμβάνεται όταν η πράξη έχει εγκριθεί σε πρώτη ή δεύτερη ανάγνωση. Για την υποσημείωση που συνοδεύει αυτό το σημείο αναφοράς, βλ. σημεία Α.2.6.1 και Α.2.6.2
Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, βάσει του κοινού σχεδίου που ενέκρινε η επιτροπή συνδιαλλαγής την ...,	ΙΣΤ.2. Κείμενο που περιλαμβάνεται όταν η πράξη έχει εγκριθεί σε τρίτη ανάγνωση. Για την υποσημείωση που συνοδεύει αυτό το σημείο αναφοράς, βλ. σημείο Α.2.6.3

Κείμενο πράξης	Σχόλια
Εκτιμώντας τα ακόλουθα:	ΙΖ. Κείμενο που περιλαμβάνεται σε όλες τις πράξεις.
(1) ... (2) (...),	ΙΗ. Όλες οι πράξεις περιέχουν μία ή περισσότερες αιτιολογικές σκέψεις. Γενικοί κανόνες που ισχύουν για τις αιτιολογικές σκέψεις: βλ. σημεία 10 και 11 ΚΠΟ και σημείο Δ.3. Ειδικοί κανόνες και διατυπώσεις: – κατ' εξουσιοδότηση πράξεις: βλ. σημείο Γ.1.1 – εκτελεστικές πράξεις: βλ. σημεία Γ.2.1.1 και Γ.2.2 – κωδικοποίηση: βλ. σημείο Γ.3.2 – αναδιατύπωση: βλ. σημεία Γ.4.2.1 και Γ.4.2.2 για τις οδηγίες ή Γ.4.3.1 για τους κανονισμούς και τις αποφάσεις – αναλογικότητα και επικουρικότητα: βλ. σημείο 10.15 ΚΠΟ και σημείο Γ.5 – διαβουλεύσεις που δεν προβλέπονται από τις Συνθήκες: βλ. σημείο Γ.6 – τροποποιητικές πράξεις: βλ. σημεία 18.11 και 18.12 ΚΠΟ – πράξεις «Σένγκεν» και άλλες πράξεις που εμπίπτουν στο τρίτο μέρος τίτλος V ΣΛΕΕ: βλ. σημείο Γ.12.
ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:	ΙΘ.1. Κείμενο που περιλαμβάνεται σε όλους τους κανονισμούς
ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:	ΙΘ.2. Κείμενο που περιλαμβάνεται σε όλες τις οδηγίες

Κείμενο πράξης	Σχόλια
ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:	ΙΘ.3. Κείμενο που περιλαμβάνεται σε όλες τις αποφάσεις
<i>Άρθρο 1</i> <i>Άρθρο 2</i> ...	Κ. Εάν η πράξη περιέχει μόνο ένα άρθρο, αυτό φέρει τον τίτλο «<i>Άρθρο μόνο</i>». Τα άρθρα μπορούν να ομαδοποιούνται σε μέρη, τίτλους, κεφάλαια και τμήματα ή να υποδιαιρούνται σε αριθμημένες παραγράφους, μη αριθμημένες παραγράφους (εδάφια), σημεία, στοιχεία και περιπτώσεις: βλ. σημεία 4.4, 4.5, 7.3 και 15.4 ΚΠΟ και σημείο Α.4.3. Για την τυποποιημένη διάρθρωση του διατακτικού, βλ. μέρος Β. Για τους γενικούς κανόνες που ισχύουν για το διατακτικό: βλ. σημεία 12 έως 15 ΚΠΟ και σημείο Α.4.
(τόπος), (ημερομηνία),	ΚΑ. Κείμενο που περιλαμβάνεται σε όλες τις πράξεις. Δεν συμπληρώνεται μέχρι να γίνουν γνωστά ο τόπος και η ημερομηνία της υπογραφής από τους/τις προέδρους του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
<i>Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο</i> <i>Ο/Η Πρόεδρος</i>	<i>Για το Συμβούλιο</i> <i>Ο/Η Πρόεδρος</i>
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ...	ΚΓ. Κείμενο που περιλαμβάνεται όταν η πράξη περιέχει ένα ή περισσότερα παραρτήματα. Εφαρμοστέοι γενικοί κανόνες για τα παραρτήματα: βλ. σημείο 22 ΚΠΟ και σημείο Α.5. Ειδικοί κανόνες και διατυπώσεις: – κωδικοποίηση: βλ. σημείο Γ.3.4 – αναδιατύπωση: βλ. σημείο Γ.4.4 – τροποποιητικές πράξεις: βλ. σημείο Γ.9.6

Β. ΜΕΡΟΣ Β — ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΟΥ

Το διατακτικό συντάσσεται, κατά το μέτρο του δυνατού, σύμφωνα με ένα υπόδειγμα δομής. Έτσι, τα διάφορα θέματα εμφανίζονται συνήθως με τη σειρά του πίνακα που ακολουθεί. Φυσικά, τα στοιχεία που παρατίθενται στον πίνακα δεν περιλαμβάνονται όλα σε κάθε πράξη: εισάγονται μόνο εάν αυτό προσήκει στην οικεία πράξη.

Στοιχείο	Σχόλια
1. Αντικείμενο	Το «αντικείμενο» είναι το θέμα με το οποίο ασχολείται η πράξη. Βλ. σημείο 13 ΚΠΟ
2. Πεδίο εφαρμογής	Το «πεδίο εφαρμογής» καθορίζει τις κατηγορίες πραγματικών ή νομικών καταστάσεων και τα πρόσωπα στα οποία εφαρμόζεται η πράξη. Βλ. σημεία 4.2.1 και 13 ΚΠΟ
3. Ορισμοί	Βλ. κανόνες στα σημεία 6 και 14 ΚΠΟ και τις διατυπώσεις που ορίζονται στο σημείο Γ.7
4. Δικαιώματα και υποχρεώσεις	Οι διατάξεις που σχετίζονται με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις αποτελούν το κατεξοχήν κανονιστικό μέρος της πράξης, και η μορφή τους συγκεκριμενοποιείται ανάλογα με τον επιδιωκόμενο στόχο και τον βαθμό πολυπλοκότητας του προβλεπόμενου συστήματος. Βλ. σημείο 15 ΚΠΟ
5. Κατ' εξουσιοδότηση πράξεις	Βλ. τους κανόνες και τις διατυπώσεις που ορίζονται στο σημείο Γ.1.2
6. Εκτελεστικές πράξεις	Βλ. τους κανόνες και τις διατυπώσεις που ορίζονται στο σημείο Γ.2.1.2
7. Διαδικαστικοί κανόνες	
8. Κυρώσεις σε εθνικό επίπεδο	Βλ. τις διατυπώσεις που ορίζονται στο σημείο Γ.14
9. Εξασφάλιση έννομης προστασίας	

Στοιχείο	Σχόλια
10. Τροποποιήσεις παλαιότερων πράξεων	Βλ. τους κανόνες και τις διατυπώσεις που ορίζονται στα σημεία 18 και 19 ΚΠΟ, καθώς και στο σημείο Γ.8
11. Κατάργηση ή παράταση της ισχύος παλαιότερων πράξεων	Βλ.: • τους κανόνες που ορίζονται στο σημείο 21 ΚΠΟ • τις διατυπώσεις που ορίζονται στο σημείο Γ.9 • τις διατυπώσεις που ορίζονται στο σημείο Γ.3.3 ειδικά για τις κωδικοποιήσεις • τις διατυπώσεις που ορίζονται στα σημεία Γ.4.2.3 και Γ.4.3.2 ειδικά για τις αναδιατυπώσεις. Σχετικά με την ανάγκη αιτιολόγησης της κατάργησης, βλ. σημείο 10.6 ΚΠΟ.
12. Μεταβατικές διατάξεις	Βλ. σημείο 15.1 ΚΠΟ
13. Αμοιβαία συνδρομή και ανακοίνωση πληροφοριών	
14. Μελλοντική αξιολόγηση και αναθεώρηση της πράξης	
17. Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο	Βλ.: • τους κανόνες που ορίζονται στα σημεία 20.13 και 20.14 ΚΠΟ • τις γενικές διατυπώσεις που ορίζονται στο σημείο Γ.13 • τις διατυπώσεις που ορίζονται στο σημείο Γ.4.2.3 ειδικά για την αναδιατύπωση οδηγιών
16. Έναρξη ισχύος και χρονική εφαρμογή της πράξης	Βλ.: • τους κανόνες που ορίζονται στα σημεία 20.1 έως 20.12 ΚΠΟ • τις γενικές διατυπώσεις που ορίζονται στο σημείο Γ.10 • τις διατυπώσεις, που ορίζονται στο σημείο Γ.4.2.3 ειδικά για την αναδιατύπωση οδηγιών
17. Άμεση ισχύς ή αποδέκτες της πράξης	Βλ. τις διατυπώσεις που ορίζονται στο σημείο Γ.11

Γ. ΜΕΡΟΣ Γ — ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ

Γ.1. ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΑΞΕΙΣ³

Γ.1.1. Αιτιολογική σκέψη

«(...) Προκειμένου να ... [αναφέρεται ο στόχος], θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά ... [περιεχόμενο και πεδίο εφαρμογής]. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η Επιτροπή να διεξάγει, κατά τις προπαρασκευαστικές της εργασίες, τις κατάλληλες διαβουλεύσεις, μεταξύ άλλων σε επίπεδο εμπειρογνομόνων, οι οποίες να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου*. Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να διασφαλιστεί η ίση συμμετοχή στην προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν όλα τα έγγραφα κατά τον ίδιο χρόνο με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών και οι εμπειρογνώμονές τους έχουν συστηματικά πρόσβαση στις συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής που ασχολούνται με την προετοιμασία κατ' εξουσιοδότηση πράξεων».

* EE L 123 της 12.5.2016, σ. 1,

ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj».

Όταν στη νομοθετική πράξη προβλέπονται περισσότερες εξουσιοδοτήσεις, για να καθίσταται περισσότερο ευανάγνωστη η πρώτη περίοδος της αιτιολογικής σκέψης, μπορεί να χρησιμοποιηθεί παρουσίαση με περιπτώσεις, κατά την οποία κάθε περίπτωση ορίζει το περιεχόμενο και το πεδίο εφαρμογής της κάθε εξουσιοδότησης. Όταν επιλέγεται αυτός ο τρόπος παρουσίασης, οι δύο τελευταίες περίοδοι της αιτιολογικής σκέψης παρατίθενται σε δεύτερο εδάφιο.

³ Νομικό πλαίσιο:

– Άρθρο 290 ΣΛΕΕ

– Κοινή αντίληψη μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής σχετικά με τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, στο παράρτημα της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου (EE L 123 της 12.5.2016, σ. 1,

ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj).

Τόσο το σημείο 3 της προαναφερθείσας κοινής αντίληψης όσο και το σημείο 10.16 ΚΠΟ προβλέπουν την, κατά το δυνατό, χρήση των εν λόγω τυποποιημένων διατάξεων.

Γ.1.2. Άρθρα

Οι διατάξεις που πρέπει να προβλέπονται στην περίπτωση εξουσιοδότησης αφορούν δύο στοιχεία:

- την ίδια την εξουσιοδότηση (βλ. σημείο [Γ.1.2.1](#)).
- τις διαδικαστικές λεπτομέρειες που εφαρμόζονται κατά την άσκηση της εξουσιοδότησης (βλ. σημεία [Γ.1.2.2](#). και [Γ.1.2.3](#)).

Οι διατάξεις περί εξουσιοδότησης εισάγονται κοντά στη διάταξη ουσίας την οποία αφορά η εν λόγω εξουσιοδότηση ή στο τέλος της οικείας υποδιαίρεσης ανώτερου επιπέδου (μέρους, τίτλου, κεφαλαίου ή τμήματος) ή προς το τέλος της πράξης. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να δίνεται προσοχή στο να μην ανατίθεται η ίδια εξουσιοδότηση σε περισσότερα του ενός χωρία της πράξης.

Οι διατάξεις που αφορούν τις διαδικαστικές λεπτομέρειες της εξουσιοδότησης εισάγονται στο τέλος της πράξης.

Γ.1.2.1. Άρθρο (άρθρα) με το οποίο (τα οποία) ανατίθεται εξουσιοδότηση

«[Η Επιτροπή εκδίδει] / [Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει] κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο [Α] όσον αφορά ... [περιεχόμενο και πεδίο εφαρμογής].»⁴

Συμπληρωματική παράγραφος όταν εφαρμόζεται η διαδικασία επείγοντος:

«Όταν, στην περίπτωση ... [περιεχόμενο και πεδίο εφαρμογής] το απαιτούν επιτακτικοί λόγοι επείγοντος, στις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που εκδίδονται δυνάμει του παρόντος άρθρου εφαρμόζεται η διαδικασία του άρθρου [Β].»

⁴ Είναι αναγκαίο να γίνεται διάκριση μεταξύ εξουσιοδοτήσεων προς συμπλήρωση της νομοθετικής πράξης και εξουσιοδοτήσεων προς τροποποίηση αυτής· βλ. ιδίως την [απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Μαρτίου 2016, Κοινοβούλιο κατά Επιτροπής, C-286/14](#), ECLI:EU:C:2016:183.

Γ.1.2.2. Άρθρο για την άσκηση της εξουσιοδότησης

«Άρθρο [Α] Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.

2. *[διάρκεια]*

Επιλογή 1:

Η προβλεπόμενη στο(-α) άρθρο(-α) ... εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων ανατίθεται στην Επιτροπή για αόριστο χρονικό διάστημα από την ... [ημερομηνία έναρξης ισχύος της βασικής νομοθετικής πράξης ή οποιαδήποτε άλλη ημερομηνία ορίζουν οι συννομοθέτες].

Επιλογή 2:

Η προβλεπόμενη στο(-α) άρθρο(-α) ... εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων ανατίθεται στην Επιτροπή για περίοδο ... ετών από την ... [ημερομηνία έναρξης ισχύος της βασικής νομοθετικής πράξης ή οποιαδήποτε άλλη ημερομηνία ορίζουν οι συννομοθέτες]. Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση σχετικά με τις εξουσίες που της έχουν ανατεθεί το αργότερο εννέα μήνες πριν από τη λήξη της περιόδου των ... ετών. Η εξουσιοδότηση ανανεώνεται σιωπηρά για περιόδους ίδιας διάρκειας, εκτός αν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο προβάλουν αντιρρήσεις το αργότερο τρεις μήνες πριν από τη λήξη της κάθε περιόδου.

Επιλογή 3:

Η προβλεπόμενη στο(-α) άρθρο(-α) ... εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων ανατίθεται στην Επιτροπή για περίοδο ... ετών από την ... [ημερομηνία έναρξης ισχύος της βασικής νομοθετικής πράξης ή οποιαδήποτε άλλη ημερομηνία ορίζουν οι συννομοθέτες].

3. Η εξουσιοδότηση που προβλέπεται στο(-α) άρθρο(-α) ... μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης περατώνει την εξουσιοδότηση που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτή. Δεν θίγει το κύρος των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που ισχύουν ήδη.

4. Πριν από την έκδοση μιας κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η Επιτροπή διεξάγει διαβουλεύσεις με εμπειρογνώμονες που ορίζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις αρχές της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.
5. Μόλις εκδώσει μια κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.
6. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται δυνάμει του(των) άρθρου(-ων) ... τίθεται σε ισχύ εφόσον δεν έχει διατυπωθεί αντίρρηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο εντός [δύο μηνών] από την ημέρα που η πράξη κοινοποιείται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ή αν, πριν λήξει αυτή η περίοδος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν θα προβάλουν αντιρρήσεις. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά [δύο μήνες] κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.»⁵

Γ.1.2.3. Συμπληρωματικό άρθρο όταν εφαρμόζεται η διαδικασία επείγοντος

«Άρθρο [B] Διαδικασία επείγοντος

1. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται σύμφωνα με το παρόν άρθρο αρχίζει να ισχύει χωρίς καθυστέρηση και εφαρμόζεται εφόσον δεν έχει διατυπωθεί αντίρρηση σύμφωνα με την παράγραφο 2. Η κοινοποίηση της κατ' εξουσιοδότηση πράξης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο εκθέτει τους λόγους για τους οποίους γίνεται χρήση της διαδικασίας επείγοντος.
2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο δύνανται να προβάλουν αντιρρήσεις κατά της κατ' εξουσιοδότηση πράξης με τη διαδικασία του άρθρου [Α] παράγραφος 6. Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή καταργεί την πράξη αμέσως μόλις της κοινοποιηθεί η περί αντιρρήσεων απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.»

⁵ 'Όταν πρέπει να αναφερθούν περισσότερες διατάξεις ως νομικές βάσεις στο χωρίο «6. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται δυνάμει του(των) άρθρου(-ων) ... τίθεται σε ισχύ εφόσον...», ο συντάκτης θα πρέπει να επιλέξει προσεκτικά τον τρόπο που θα εκφραστεί η σχέση μεταξύ των εν λόγω διατάξεων (π.χ. «... δυνάμει των άρθρων 4 και 6», «... δυνάμει του άρθρου 4 ή του άρθρου 6», «... δυνάμει των άρθρων 4 και 5 ή του άρθρου 6»). Σε μερικές περιπτώσεις, η χρήση του πληθυντικού για το υποκείμενο «κατ' εξουσιοδότηση πράξη» μπορεί να αποδειχθεί μια απλή και κατάλληλη λύση (π.χ. «6. Οι κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 4 ή του άρθρου 6 τίθενται σε ισχύ εφόσον... »).

Γ.2. ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ⁶

Γ.2.1. Εκτελεστικές πράξεις που υπόκεινται σε έλεγχο από τα κράτη μέλη

Οι παρούσες τυποποιημένες διατάξεις έχουν ως σκοπό την παροχή κατευθυντήριων γραμμών για τη διατύπωση διατάξεων σχετικά με εκτελεστικές πράξεις που πρόκειται να εκδοθούν βάσει του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 182/2011](#), και, ως εκ τούτου, δεν είναι δεσμευτικές. Τα διάφορα στοιχεία των τυποποιημένων διατάξεων μπορούν να χρησιμοποιούνται και να συνδυάζονται κατά περίπτωση.

Γ.2.1.1. Αιτιολογικές σκέψεις

Γ.2.1.1.1. Αιτιολογική σκέψη η οποία πρέπει πάντοτε να περιλαμβάνεται όταν η βασική νομική πράξη προβλέπει εκτελεστικές αρμοδιότητες με έλεγχο από τα κράτη μέλη⁷

«(...) [Ο νομοθέτης μπορεί να συμπεριλαμβάνει περαιτέρω αιτιολόγηση για την ανάγκη ενιαίων προϋποθέσεων, ανάλογα με την περίπτωση] Προκειμένου να διασφαλιστούν ενιαίες προϋποθέσεις για την εφαρμογή (του/της παρόντος/παρούσας ...) [βασική νομική πράξη] (του/των ...) [σχετικές διατάξεις της βασικής νομικής πράξης], θα πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες. Οι εν λόγω αρμοδιότητες θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου*.

* Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).»

⁶ Νομικό πλαίσιο:
– Άρθρο 291 [ΣΛΕΕ](#)

– Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

⁷ Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο νομοθέτης αναθέτει εκτελεστικές αρμοδιότητες στην Επιτροπή οι οποίες δεν υπόκεινται σε έλεγχο από τα κράτη μέλη στις περιπτώσεις αυτές, τούτο θα πρέπει να επισημαίνεται στην αιτιολογική σκέψη (ή σε ξεχωριστή αιτιολογική σκέψη), χωρίς να γίνεται αναφορά στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 (βλ. σημείο [Γ.2.2](#)).

Γ.2.1.1.2. Αιτιολογικές σκέψεις οι οποίες πρέπει να περιλαμβάνονται σε ειδικές περιπτώσεις

A. Επιλογή διαδικασίας

«(...) Η [συμβουλευτική διαδικασία/διαδικασία εξέτασης] θα πρέπει να χρησιμοποιείται για την έκδοση του/της ... [σχετικής εκτελεστικής πράξης], [προκειμένου να .../ δεδομένου ότι οι εν λόγω πράξεις ...] [αιτιολόγηση της παρέκκλισης από το άρθρο 2 παράγραφος 2 ή το άρθρο 2 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011, λαμβανομένης υπόψη της φύσης ή της επίπτωσης της εκτελεστικής πράξης].»

B. Εκτελεστικές πράξεις που έχουν άμεση εφαρμογή

«(...) Η Επιτροπή θα πρέπει να εκδίδει εκτελεστικές πράξεις που έχουν άμεση εφαρμογή εφόσον, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις σχετικά με ... [εκτελεστικές αρμοδιότητες όπως περιγράφονται στις σχετικές διατάξεις της βασικής εκτελεστικής πράξης], τούτο επιβάλλεται από επιτακτικούς λόγους επείγουσας ανάγκης.»

Γ.2.1.2 Άρθρα

Οι διατάξεις που πρέπει να προβλέπονται στην περίπτωση εκτελεστικών αρμοδιοτήτων αφορούν δύο στοιχεία:

- την ανάθεση των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων αυτή καθαυτή·
- τις διαδικαστικές λεπτομέρειες που εφαρμόζονται κατά την άσκηση της εκτελεστικής αρμοδιότητας.

Οι διατάξεις ανάθεσης εκτελεστικής αρμοδιότητας εισάγονται κοντά στη διάταξη ουσίας την οποία αφορά η εν λόγω ανάθεση ή στο τέλος της οικείας υποδιαίρεσης ανώτερου επιπέδου (μέρους, τίτλου, κεφαλαίου ή τμήματος) ή προς το τέλος της πράξης. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να δίνεται προσοχή στο να μην ανατίθεται η ίδια εκτελεστική αρμοδιότητα σε περισσότερα του ενός χωρία της πράξης.

Οι διατάξεις που αφορούν τις διαδικαστικές λεπτομέρειες της άσκησης της εκτελεστικής αρμοδιότητας εισάγονται στο τέλος της πράξης.

1. Άρθρο Χ

Α. Υποχρεωτικό άρθρο (άρθρο με το οποίο ανατίθενται εκτελεστικές αρμοδιότητες στην Επιτροπή⁸)

«Άρθρο [X]

... [περιγραφή των εκτελεστικών πράξεων]. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη [συμβουλευτική διαδικασία/διαδικασία εξέτασης] στην οποία παραπέμπει το άρθρο [Y] παράγραφος [y].»

Β. Άρθρο δυνητικής χρήσης (το οποίο επίσης προβλέπει εκτελεστικές πράξεις που έχουν άμεση εφαρμογή)

«Άρθρο [X]

... [περιγραφή των εκτελεστικών πράξεων]. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη [συμβουλευτική διαδικασία/διαδικασία εξέτασης] στην οποία παραπέμπει το άρθρο [Y] παράγραφος [y].

Για δεόντως αιτιολογημένους επιτακτικούς λόγους επείγουσας ανάγκης [σχετικά με ...], η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστικές πράξεις που έχουν άμεση εφαρμογή, σύμφωνα με τη διαδικασία στην οποία παραπέμπει το άρθρο [Y] παράγραφος [z].»⁹

Αν ο νομοθέτης αποφασίσει να χρησιμοποιήσει τη δυνατότητα του άρθρου 8 παράγραφος 2 του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 182/2011](#), δηλαδή αν η βασική νομική πράξη προβλέπει εναλλακτικό ανώτατο χρονικό διάστημα ισχύος των εκτελεστικών πράξεων που έχουν άμεση εφαρμογή, το δεύτερο εδάφιο μπορεί να διατυπωθεί εναλλακτικά ως εξής:

«Άρθρο [X]

... [περιγραφή των εκτελεστικών πράξεων]. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη [συμβουλευτική διαδικασία/διαδικασία εξέτασης] στην οποία παραπέμπει το άρθρο [Y] παράγραφος [y].

Για δεόντως αιτιολογημένους επιτακτικούς λόγους επείγουσας ανάγκης [σχετικά με ...], η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστικές πράξεις που έχουν άμεση εφαρμογή, σύμφωνα με τη διαδικασία στην οποία παραπέμπει το άρθρο [Y] παράγραφος [z]. Οι εν λόγω πράξεις παραμένουν σε ισχύ για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει ...»

⁸ Η διάταξη αυτή πρέπει να εισάγεται για κάθε εκτελεστική αρμοδιότητα.

⁹ Σε αυτήν την περίπτωση, οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις που έχουν άμεση εφαρμογή παραμένουν σε ισχύ για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες.

2. Άρθρο Υ

«Άρθρο [Υ]

Διαδικασία επιτροπής

[Κείμενο το οποίο πρέπει να χρησιμοποιείται όταν η επιτροπή έχει ήδη συσταθεί βάσει της υπάρχουσας νομοθεσίας:]

1. Η Επιτροπή επικουρείται από την ... [ονομασία της επιτροπής] που έχει συσταθεί με ... [μνεία της νομικής πράξης βάσει της οποίας συστάθηκε η επιτροπή]. Η εν λόγω επιτροπή αποτελεί επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

[Κείμενο το οποίο πρέπει να χρησιμοποιείται σε περίπτωση νέας επιτροπής:]

1. Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή. Η εν λόγω επιτροπή αποτελεί επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

[Όταν η βασική νομική πράξη προβλέπει τη συμβουλευτική διαδικασία:]

2. Όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

[Αν ο νομοθέτης αποφασίσει να χρησιμοποιήσει τη δυνατότητα που προβλέπει το άρθρο 3 παράγραφος 5 δεύτερο εδάφιο του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 182/2011](#), μπορεί ενδεχομένως να προσφύγει στην ακόλουθη επιλογή, μεταξύ εκείνων οι οποίες καλύπτονται από τη συγκεκριμένη διάταξη:]

Αν η γνώμη της επιτροπής πρέπει να ληφθεί με γραπτή διαδικασία, η εν λόγω διαδικασία περατώνεται χωρίς αποτέλεσμα, εάν, εντός της προθεσμίας για την έκδοση γνώμης, ο πρόεδρος της επιτροπής το αποφασίσει ή το ζητήσει (ζητήσουν) [(...) [αριθμός μελών] / πλειοψηφία ... [προσδιορίζεται η πλειοψηφία: απλή, δύο τρίτων, κ.λπ.] των μελών της επιτροπής.

[Όταν η βασική νομική πράξη προβλέπει τη διαδικασία εξέτασης:]

3. Όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

[Αν ο νομοθέτης αποφασίσει να χρησιμοποιήσει τη δυνατότητα που προβλέπει το άρθρο 3 παράγραφος 5 δεύτερο εδάφιο του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 182/2011](#), μπορεί ενδεχομένως να προσφύγει στην ακόλουθη επιλογή, μεταξύ εκείνων οι οποίες καλύπτονται από τη συγκεκριμένη διάταξη:]

Αν η γνώμη της επιτροπής πρέπει να ληφθεί με γραπτή διαδικασία, η εν λόγω διαδικασία περατώνεται χωρίς αποτέλεσμα, εάν, εντός της προθεσμίας για την έκδοση γνώμης, ο πρόεδρος της επιτροπής το αποφασίσει ή το ζητήσει (ζητήσουν) [(...) [αριθμός μελών] / πλειοψηφία ... [προσδιορίζεται η πλειοψηφία: απλή, δύο τρίτων, κ.λπ.] των μελών της επιτροπής.

[Αν ο νομοθέτης αποφασίσει να χρησιμοποιήσει τη δυνατότητα του άρθρου 5 παράγραφος 4 δεύτερο εδάφιο στοιχείο β) του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 182/2011](#), δηλαδή αν η βασική νομική πράξη προβλέπει ότι το σχέδιο εκτελεστικής πράξης δεν μπορεί να εκδοθεί εάν δεν διατυπωθεί γνώμη, προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο:]

Εάν η επιτροπή δεν διατυπώσει γνώμη, η Επιτροπή δεν εκδίδει το σχέδιο εκτελεστικής πράξης, και εφαρμόζεται το άρθρο 5 παράγραφος 4 τρίτο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

[Όταν η βασική νομική πράξη προβλέπει τη διαδικασία επείγοντος:]

4. Όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011, σε συνδυασμό με το [άρθρο 4 / άρθρο 5].»

Γ.2.2. Εκτελεστικές πράξεις που δεν υπόκεινται σε έλεγχο από τα κράτη μέλη

Ενίοτε, με τη βασική νομική πράξη, ο νομοθέτης αναθέτει στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες οι οποίες δεν υπόκεινται σε έλεγχο από τα κράτη μέλη¹⁰. για τις περιπτώσεις αυτές χρειάζεται ειδική αιτιολογική σκέψη (ή σκέψεις) η οποία δεν παραπέμπει στον [κανονισμό \(ΕΕ\) αριθ. 182/2011](#) για τις μη υποκείμενες σε παρόμοιο έλεγχο αρμοδιότητες.

¹⁰ Για παράδειγμα εκτελεστικές πράξεις για θέματα ανταγωνισμού στον γεωργικό τομέα, τις δημόσιες συμβάσεις κλπ.

Οι ακόλουθες τυποποιημένες διατυπώσεις πρέπει να χρησιμοποιούνται μαζί με εκείνες που αφορούν τις εκτελεστικές πράξεις που υπόκεινται σε έλεγχο από τα κράτη μέλη.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

Αιτιολογικές σκέψεις που περιλαμβάνονται οπωσδήποτε:

- 1) όταν **ουδεμία** από τις εκτελεστικές αρμοδιότητες που ανατίθενται με τη βασική νομική πράξη στην Επιτροπή **υπόκειται** στον έλεγχο των κρατών μελών:

«(...) [Ο νομοθέτης μπορεί να συμπεριλαμβάνει περαιτέρω αιτιολόγηση για την ανάγκη ενιαίων προϋποθέσεων, ανάλογα με την περίπτωση] Προκειμένου να διασφαλιστούν ενιαίες προϋποθέσεις για την εφαρμογή [του παρόντος/της παρούσας ...] [βασική νομική πράξη] [του/των ... [σχετικές διατάξεις της βασικής νομικής πράξης]], θα πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες.»

- 2) όταν **μερικές** μόνο από τις εκτελεστικές αρμοδιότητες που ανατίθενται με τη βασική νομική πράξη στην Επιτροπή **δεν υπόκεινται** στον έλεγχο των κρατών μελών ενώ αντίθετα **άλλες υπόκεινται** στον εν λόγω έλεγχο:

«(...) [Ο νομοθέτης μπορεί να συμπεριλαμβάνει περαιτέρω αιτιολόγηση για την ανάγκη ενιαίων προϋποθέσεων, ανάλογα με την περίπτωση] Προκειμένου να διασφαλιστούν ενιαίες προϋποθέσεις για την εφαρμογή [του παρόντος/της παρούσας ...] [βασική νομική πράξη] [του/των ... [σχετικές διατάξεις της βασικής νομικής πράξης]], θα πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες.

(...) Οι εκτελεστικές αρμοδιότητες που αφορούν ... [διατάξεις της βασικής νομικής πράξης που απονέμουν εκτελεστικές αρμοδιότητες στην Επιτροπή οι οποίες υπόκεινται στον έλεγχο των κρατών μελών] θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου*.

* Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).»

Γ.3. ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ¹¹

Γ.3.1. Τίτλος

1. Το γεγονός ότι μια πράξη είναι προϊόν κωδικοποίησης πρέπει να αναφέρεται μετά τον τίτλο της πράξης¹².

Παράδειγμα:

«ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ [(ΕΕ)/(ΕΕ, Ευρατόμ)] [2015]/[1]
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
της ...
[σχετικά με ...]
(κωδικοποίηση)»

2. Εάν χρειάζεται, ο τίτλος της πράξης που αποτελεί αντικείμενο κωδικοποίησης είναι δυνατόν να επικαιροποιηθεί.

Παράδειγμα:

Τίτλος της πράξης που αποτελεί αντικείμενο κωδικοποίησης:

«Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 3286/94 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, που καθορίζει **κοινοτικές** διαδικασίες στον τομέα της κοινής εμπορικής πολιτικής για να διασφαλιστεί η άσκηση των δικαιωμάτων της **Κοινότητας** στο πλαίσιο των κανόνων του διεθνούς εμπορίου, ιδίως αυτών που έχουν θεσπιστεί στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου»

Τίτλος της κωδικοποιητικής πράξης:

«Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1843 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 6ης Οκτωβρίου 2015 που καθορίζει **ενωσιακές** διαδικασίες στον τομέα της κοινής εμπορικής πολιτικής για να διασφαλιστεί η άσκηση των δικαιωμάτων της **Ένωσης** στο πλαίσιο των κανόνων του διεθνούς εμπορίου, ιδίως αυτών που έχουν θεσπιστεί στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου».

¹¹ Νομικό πλαίσιο: Διοργανική συμφωνία της 20ής Δεκεμβρίου 1994 που αφορά την ταχεία μέθοδο εργασίας για την επίσημη κωδικοποίηση νομοθετικών κειμένων (ΕΕ C 102 της 4.4.1996, σ. 2).

¹² Η μνεία «(κωδικοποίηση)» **δεν αποτελεί** μέρος του τίτλου.

Γ.3.2. Αιτιολογικές σκέψεις

Γ.3.2.1. Πρώτη αιτιολογική σκέψη

«(1) [Ο κανονισμός/Η οδηγία/Η απόφαση] ...* έχει τροποποιηθεί [επανειλημμένα και] ουσιωδώς**. Είναι, ως εκ τούτου, σκόπιμη, για λόγους σαφήνειας και ορθολογισμού, η κωδικοποίηση [του εν λόγω κανονισμού/της εν λόγω οδηγίας/της εν λόγω απόφασης].

* [Κανονισμός/Οδηγία/Απόφαση] ... (EE L ...).

** Βλ. παράρτημα [N] [μέρος A].»

Σημείωση: Αν ο τίτλος της προς κωδικοποίηση πράξης έχει τροποποιηθεί, στην αντίστοιχη υποσημείωση πρέπει να γράφεται:

«* [Κανονισμός/Οδηγία/Απόφαση] ... (EE L ...). Ο αρχικός τίτλος της πράξης ήταν «...». Τροποποιήθηκε τελευταία με... [τροποποιητική πράξη] (EE L ...).»

Γ.3.2.2. Τελευταία αιτιολογική σκέψη σε περίπτωση κωδικοποίησης οδηγίας

«(...) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει τις υποχρεώσεις των κρατών μελών όσον αφορά τις προθεσμίες μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο [και την ημερομηνία(τις ημερομηνίες) εφαρμογής] των οδηγιών που παρατίθενται στο παράρτημα [N] μέρος Β».»

Σημείωση: Οι υπόλοιπες τυποποιημένες αιτιολογικές σκέψεις που υπάρχουν ήδη στην υπό κωδικοποίηση πράξη ή εισάγονται συνήθως σε νέα πράξη πρέπει επίσης, αν δεν υπάρχει λόγος περί του αντιθέτου, να εισαχθούν και στην κωδικοποιητική πράξη. Ενδεχομένως να χρειάζεται προσαρμογή ή επικαιροποίησή τους.

Γ.3.3. Άρθρα

Γ.3.3.1. Άρθρο κατάργησης κανονισμού ή απόφασης

«Άρθρο ...

[Ο κανονισμός/Η απόφαση] ... καταργείται.

Οι παραπομπές [στον καταργούμενο κανονισμό/στην καταργούμενη απόφαση] νοούνται ως παραπομπές [στον παρόντα κανονισμό/στην παρούσα απόφαση] και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας του παραρτήματος [Ο].»

Γ.3.3.2. Άρθρο κατάργησης οδηγίας

«Άρθρο ...

Η οδηγία [...], όπως τροποποιήθηκε με την(τις) [οδηγία(οδηγίες)/πράξη(πράξεις)] που παρατίθεται(παρατίθενται) στο παράρτημα [N] μέρος A, καταργείται, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών όσον αφορά στις προθεσμίες μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο [και την ημερομηνία(ημερομηνίες) εφαρμογής] των οδηγιών που παρατίθενται στο παράρτημα [N] μέρος B.

Οι παραπομπές στην καταργούμενη οδηγία νοούνται ως παραπομπές στην παρούσα οδηγία και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας του παραρτήματος [Ο].»

Σημείωση: Δεν είναι δυνατόν να προστίθενται νέα τυποποιημένα άρθρα σε κωδικοποιητική πράξη, αλλά είναι ενδεχομένως δυνατόν να επικαιροποιηθούν τα υπάρχοντα τυποποιημένα άρθρα.

Γ.3.4. Ειδικά για την κωδικοποίηση παραρτήματα

Γ.3.4.1. Στις πράξεις που κωδικοποιούν κανονισμούς ή αποφάσεις

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ [N]

[Καταργούμενος κανονισμός / Καταργούμενη απόφαση]
με [κατάλογο των διαδοχικών τροποποιήσεών του (της)]

[Κανονισμός / Απόφαση] ... [του Συμβουλίου / του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου] (EE L ...)	
[Κανονισμός / Απόφαση] ... [του Συμβουλίου / του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου] (EE L ...)	[Μόνον ...]
[Πράξη προσχώρησης ...]	[Μόνον ...]»

Γ.3.4.2. Στις πράξεις που κωδικοποιούν οδηγίες

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ [N]

Μέρος Α

Καταργούμενη οδηγία
με [κατάλογο των διαδοχικών τροποποιήσεών της/ την τροποποίησή της]
(αναφέρεται/αναφέρονται στο άρθρο ...)

Οδηγία ... [του Συμβουλίου / του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου] (EE L ...)	
Οδηγία ... [του Συμβουλίου / του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου] (EE L ...)	[Μόνον ...]
[Πράξη προσχώρησης ...]	[Μόνον ...]

Μέρος Β

Προθεσμίες μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο [και ημερομηνία(ημερομηνίες) εφαρμογής]

(αναφέρονται στο άρθρο ...)

Οδηγία	Λήξη προθεσμίας μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	[Ημερομηνία εφαρμογής]
		...»

Γ.3.4.3. Σε όλες τις πράξεις κωδικοποίησης

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ [Ο]

Πίνακας αντιστοιχίας

[Κανονισμός/Απόφαση/Οδηγία] ...	[Παρών κανονισμός/Παρούσα απόφαση/ Παρούσα οδηγία]
Άρθρο ... [παράγραφος ...]	Άρθρο ... [παράγραφος ...]
Άρθρο ... [παράγραφος ...]	Άρθρο ... [παράγραφος ...]
...	
[Παράρτημα ...]	[Παράρτημα ...]
-	[Παράρτημα ...]
-	[Παράρτημα ...]»

Γ.4. ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΔΙΑΤΥΠΩΣΗ¹³

Γ.4.1. Τίτλος

Το γεγονός ότι μια πράξη είναι προϊόν αναδιατύπωσης πρέπει να αναφέρεται μετά τον τίτλο της πράξης¹⁴.

Παράδειγμα:

**«ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ [(ΕΕ)/(ΕΕ, Ευρατόμ)] [2015]/[1]
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
της ...
σχετικά με ...
(αναδιατύπωση)»**

Γ.4.2. Τυποποιημένες αιτιολογικές σκέψεις και άρθρα ειδικά για την αναδιατύπωση οδηγίας

Γ.4.2.1. Πρώτη αιτιολογική σκέψη

α) Αν η προς αναδιατύπωση οδηγία έχει τροποποιηθεί:

«(1) Η οδηγία [(ΕΕ)/(ΕΕ, Ευρατόμ)] [2015]/[1] ... * έχει τροποποιηθεί [επανειλημμένα και] ουσιωδώς **. Καθώς πρόκειται να τροποποιηθεί εκ νέου, είναι σκόπιμη για λόγους σαφήνειας, η αναδιατύπωση της εν λόγω οδηγίας.

* Οδηγία ... (ΕΕ L ...).

** Βλ. παράρτημα [N] μέρος Α.»

¹³ Νομικό πλαίσιο: [Διοργανική συμφωνία της 28ης Νοεμβρίου 2001 για μια πλέον συστηματοποιημένη χρήση της τεχνικής της αναδιατύπωσης των νομικών πράξεων](#) (ΕΕ C 77 της 28.3.2002, σ. 1).

¹⁴ Η μνεία «(αναδιατύπωση)» **δεν αποτελεί** μέρος του τίτλου.

β) Αν η προς αναδιατύπωση οδηγία δεν έχει τροποποιηθεί:

«(1) Πρόκειται να επέλθει πλήθος τροποποιήσεων στην οδηγία [(ΕΕ)/(ΕΕ, Ευρατόμ)] [2015]/[1] ...^{*}. Για λόγους σαφήνειας, είναι σκόπιμη η αναδιατύπωση της εν λόγω οδηγίας.

^{*} Οδηγία ... (ΕΕ L ...).»

Γ.4.2.2. Τελικές αιτιολογικές σκέψεις

Προτελευταία αιτιολογική σκέψη

«(...) Η υποχρέωση μεταφοράς της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο θα πρέπει να περιοριστεί στις διατάξεις που συνιστούν τροποποιήσεις ουσίας της προϋπάρχουσας οδηγίας(των προϋπαρχουσών οδηγιών). Η υποχρέωση μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο των διατάξεων που δεν τροποποιούνται απορρέει από την προϋπάρχουσα οδηγία(τις προϋπάρχουσες οδηγίες).»

Τελευταία αιτιολογική σκέψη

«(...) Η παρούσα οδηγία δεν πρέπει να θίγει τις υποχρεώσεις των κρατών μελών όσον αφορά την προθεσμία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο [και την ημερομηνία εφαρμογής] της οδηγίας που παρατίθεται (των οδηγιών που παρατίθενται) στο παράρτημα [N] [μέρος B].»

Γ.4.2.3. Άρθρα που προηγούνται του τελικού άρθρου το οποίο ορίζει τους αποδέκτες

*«Άρθρο [X]¹⁵
Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο*

Υπόδειγμα Α (όταν δεν είναι ουσιώδες να εφαρμοστούν οι εθνικές διατάξεις από την ίδια ημερομηνία σε όλα τα κράτη μέλη)

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με το άρθρο(τα άρθρα) ... καθώς και με το παράρτημα(τα παραρτήματα) ...¹⁶ το αργότερο την(στις) [ημέρα/μήνας/έτος]. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, αυτές περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια παραπομπή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι εν λόγω διατάξεις περιλαμβάνουν επίσης δήλωση που διευκρινίζει ότι οι παραπομπές στην οδηγία(στις οδηγίες) που καταργείται(καταργούνται) από την παρούσα οδηγία, οι οποίες περιέχονται στις ισχύουσες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, θεωρούνται ότι γίνονται στην παρούσα οδηγία. Ο τρόπος πραγματοποίησης αυτής της παραπομπής και η διατύπωση αυτής της δήλωσης καθορίζονται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εθνικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

¹⁵ Στις αναδιατυπώσεις, η παρούσα διατύπωση χρησιμοποιείται αντί της διατύπωσης του σημείου [Γ.13](#). Η διατύπωση που χρησιμοποιείται στην πρόταση της Επιτροπής μπορεί να διαφέρει ελαφρώς.

¹⁶ Μνημονεύονται τα άρθρα και τα παραρτήματα που τροποποιήθηκαν ως προς την ουσία σε σχέση με την καταργούμενη οδηγία (τις καταργούμενες οδηγίες).

Υπόδειγμα Β (όταν είναι ουσιώδες να εφαρμοστούν οι εθνικές διατάξεις από την ίδια ημερομηνία σε όλα τα κράτη μέλη)

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν και δημοσιεύουν, το αργότερο την(στις) ... [ημέρα/μήνας/έτος], τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με το άρθρο(τα άρθρα) ... καθώς και με το παράρτημα(τα παραρτήματα) ...¹⁷. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

Εφαρμόζουν τις διατάξεις αυτές από την(τις) ... [ημέρα/μήνας/έτος].

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, αυτές περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια παραπομπή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι εν λόγω διατάξεις περιλαμβάνουν επίσης δήλωση που διευκρινίζει ότι οι παραπομπές στην οδηγία(στις οδηγίες) που καταργείται (καταργούνται) από την παρούσα οδηγία, οι οποίες περιέχονται στις ισχύουσες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, θεωρούνται ότι γίνονται στην παρούσα οδηγία. Ο τρόπος πραγματοποίησης αυτής της παραπομπής και η διατύπωση αυτής της δήλωσης καθορίζονται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εθνικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

¹⁷ Μνημονεύονται τα άρθρα και τα παραρτήματα που τροποποιήθηκαν ως προς την ουσία σε σχέση με την καταργούμενη οδηγία (τις καταργούμενες οδηγίες).

Άρθρο [Υ]

Κατάργηση

Η οδηγία(Οι οδηγίες) [...] [, όπως τροποποιήθηκε (τροποποιήθηκαν) με την(τις) [οδηγία (οδηγίες)/πράξη(πράξεις)/...] που παρατίθεται (παρατίθενται) στο παράρτημα [N] μέρος Α] καταργείται (καταργούνται)¹⁸ από την(τις) ...¹⁹, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών όσον αφορά την προθεσμία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο [και ημερομηνία εφαρμογής] της οδηγίας (των οδηγιών) που παρατίθεται (παρατίθενται) στο παράρτημα [N] [μέρος Β].

²⁰Οι παραπομπές στην καταργούμενη οδηγία(στις καταργούμενες οδηγίες) νοούνται ως παραπομπές στην παρούσα οδηγία και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας του παραρτήματος [Ο].

Άρθρο [Ζ]

Έναρξη ισχύος και εφαρμογή

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την [εικοστή] ημέρα από τη δημοσίευσή της [την επομένη της δημοσίευσής της] [την ημέρα δημοσίευσής της] στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Το άρθρο(Τα άρθρα) ... και το παράρτημα(τα παραρτήματα) ...²¹ εφαρμόζονται από την(τις) ...²².»

¹⁸ Εισάγεται η διατύπωση «για τα κράτη μέλη τα οποία δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία,» όταν πρόκειται για αναδιατύπωση και τροποποίηση προϋπάρχουσας πράξης που υπάγεται στο τρίτο μέρος τίτλος V ΣΛΕΕ και η οποία είναι ήδη δεσμευτική στην Ιρλανδία (βλ. το σημείο [Γ.12.2](#) σύμφωνα με το οποίο εισάγεται σχετική αιτιολογική σκέψη για την Ιρλανδία).

¹⁹ Αν χρησιμοποιείται το υπόδειγμα Α του άρθρου [X], πρόκειται για την επομένη της ημερομηνίας που αναφέρεται στο άρθρο [X] παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο. Αν χρησιμοποιείται το υπόδειγμα Β του άρθρου [X], πρόκειται για την επομένη της ημερομηνίας που αναφέρεται στο άρθρο [X] παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο.

²⁰ Εισάγεται η διατύπωση «για τα κράτη μέλη τα οποία δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία,» όταν πρόκειται για αναδιατύπωση και τροποποίηση προϋπάρχουσας πράξης που υπάγεται στο τρίτο μέρος τίτλος V ΣΛΕΕ και η οποία είναι ήδη δεσμευτική στην Ιρλανδία (βλ. το σημείο [Γ.12.2](#) σύμφωνα με το οποίο εισάγεται σχετική αιτιολογική σκέψη για την Ιρλανδία).

²¹ Γίνεται παραπομπή στα άρθρα και στα παραρτήματα που **δεν** τροποποιούνται σε σχέση με την υπό κατάργηση οδηγία (τις υπό κατάργηση οδηγίες).

²² Σε περίπτωση που χρησιμοποιείται το υπόδειγμα Α του άρθρου [X], πρόκειται για την επομένη της ημερομηνίας στο άρθρο [X] παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο. Σε περίπτωση που χρησιμοποιείται το υπόδειγμα Β του άρθρου [X], πρόκειται για την επομένη της ημερομηνίας στο άρθρο [X] παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο.

Γ.4.3. Τυποποιημένες αιτιολογικές σκέψεις και άρθρα ειδικά για την αναδιατύπωση κανονισμών και αποφάσεων

Γ.4.3.1. Πρώτη αιτιολογική σκέψη

α) Αν ο υπό αναδιατύπωση κανονισμός ή η υπό αναδιατύπωση απόφαση έχει τροποποιηθεί:

«(1) [Ο κανονισμός/Η απόφαση] [(ΕΕ)/(ΕΕ, Ευρατόμ)] [2015]/[1] ... * έχει τροποποιηθεί επανειλημμένα και [ουσιωδώς]**. Καθώς πρόκειται να τροποποιηθεί εκ νέου, είναι σκόπιμη, για λόγους σαφήνειας, η αναδιατύπωση του εν λόγω κανονισμού [της εν λόγω απόφασης].

* [Κανονισμός/Απόφαση] ... (ΕΕ L ...).

** Βλ. παράρτημα [N].»

β) Αν ο υπό αναδιατύπωση κανονισμός ή η υπό αναδιατύπωση απόφαση δεν έχει τροποποιηθεί:

«(1) Πρόκειται να επέλθει πλήθος τροποποιήσεων [στον κανονισμό/στην απόφαση] [(ΕΕ)/(ΕΕ, Ευρατόμ)] [2015]/[1] ... *. Για λόγους σαφήνειας, είναι σκόπιμη η αναδιατύπωση του εν λόγω κανονισμού/της εν λόγω απόφασης].

* [Κανονισμός/Απόφαση] ... (ΕΕ L ...).»

Γ.4.3.2. Άρθρο που προηγείται του τελικού άρθρου το οποίο αφορά την έναρξη ισχύος

«Άρθρο [Y]
Κατάργηση

[Ο κανονισμός(Οι κανονισμοί)/Η απόφαση(Οι αποφάσεις)] [...] καταργείται(καταργούνται).

Οι παραπομπές [στον καταργούμενο κανονισμό(στους καταργούμενους κανονισμούς)/στην καταργούμενη απόφαση (στις καταργούμενες αποφάσεις)] νοούνται ως παραπομπές [στον παρόντα κανονισμό/στην παρούσα απόφαση] και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας του παραρτήματος [Ο].»

Γ.4.4. Παραρτήματα

Γ.4.4.1. Στις πράξεις που αναδιατυπώνουν οδηγία

α) Αν η οδηγία έχει τροποποιηθεί

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ [N]

Μέρος Α

Καταργούμενη οδηγία
με [κατάλογο των διαδοχικών τροποποιήσεών της/την τροποποίησή της]
(αναφέρεται στο άρθρο [Y])

Οδηγία ... [του Συμβουλίου / του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου] (EE L ...)	
Οδηγία ... [του Συμβουλίου / του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου] (EE L ...)	[Μόνον ...]
[Πράξη προσχώρησης...]	[Μόνον ...]

Μέρος Β

Προθεσμίες μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο [και ημερομηνία (ημερομηνίες) εφαρμογής]

(αναφέρεται/αναφέρονται στο άρθρο [Υ])

Οδηγία	Λήξη προθεσμίας μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	[Ημερομηνία εφαρμογής]
		...»

β) Αν η οδηγία δεν έχει τροποποιηθεί

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ [Ν]

Προθεσμίες μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο [και ημερομηνία εφαρμογής]

(αναφέρεται/αναφέρονται στο άρθρο [Υ])

Οδηγία	Λήξη προθεσμίας μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	[Ημερομηνία εφαρμογής]
		...»

Γ.4.4.2. Στις πράξεις που αναδιατυπώνουν κανονισμούς ή αποφάσεις που έχουν τροποποιηθεί

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ [N]

[Καταργούμενος κανονισμός/Καταργούμενη απόφαση]
μαζί με [τον κατάλογο των διαδοχικών τροποποιήσεών του(της)/την τροποποίησή του(της)]

[Κανονισμός / Απόφαση]... [του Συμβουλίου / του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου] (EE L ...)	
[Κανονισμός / Απόφαση] ... [του Συμβουλίου / του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου] (EE L ...)	[Μόνον ...]
[Πράξη προσχώρησης...]	[Μόνον ...]»

Γ.4.4.3. Σε όλες τις πράξεις αναδιατύπωσης

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ [O]

Πίνακας αντιστοιχίας

[Κανονισμός/Απόφαση/Οδηγία] ...	Παρών(Παρούσα) [κανονισμός/απόφαση/οδηγία]
Άρθρο ... [παράγραφος ...]	Άρθρο ... [παράγραφος ...]
Άρθρο ... [παράγραφος ...]	Άρθρο ... [παράγραφος ...]
...	
[Παράρτημα ...]	[Παράρτημα ...]
-	[Παράρτημα ...]
-	[Παράρτημα ...]».

Γ.5. ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΙΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

Γ.5.1. Επικουρικότητα και αναλογικότητα

Τυποποιημένη αιτιολογική σκέψη:

«(...) Δεδομένου ότι οι στόχοι [του παρόντος κανονισμού / της παρούσας οδηγίας / της παρούσας απόφασης] ... [αναφέρονται ενδεχομένως οι στόχοι της πράξης] δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη ... [αναφέρονται οι λόγοι], μπορούν όμως ..., λόγω ... [αναφέρονται η κλίμακα και τα αποτελέσματα της δράσης], να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, η οποία διατυπώνεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, [ο παρών κανονισμός / η παρούσα οδηγία / η παρούσα απόφαση] δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων αυτών.»

Θα πρέπει να τονιστεί ότι το στερεότυπο τμήμα αυτής της τυποποιημένης αιτιολογικής σκέψης ουσιαστικά επαναλαμβάνει τη διατύπωση των σχετικών διατάξεων της ΣΕΕ. Είναι απαραίτητο να αναφέρονται σε αυτή την αιτιολογική σκέψη οι συγκεκριμένοι λόγοι για τους οποίους οι στόχοι που επιδιώκει το σχέδιο νομοθετικής πράξης θα επιτευχθούν πράγματι καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης.²³ Επομένως, το μεταβαλλόμενο τμήμα της αιτιολογικής σκέψης, που προορίζεται για την παράθεση αυτών των λόγων, πρέπει να συμπληρώνεται με προσοχή.

Υπάρχει επίσης η δυνατότητα να καταγράφεται η αιτιολόγηση αυτή σε άλλες αιτιολογικές σκέψεις. Σε αυτή την περίπτωση μπορεί να είναι χρήσιμο να περιλαμβάνεται στην τυποποιημένη αιτιολογική σκέψη παραπομπή στις άλλες αιτιολογικές σκέψεις (π.χ.: «Για τους λόγους που έχουν εκτεθεί ανωτέρω ...»).

²³ Όσον αφορά την αιτιολόγηση της συμμόρφωσης της πράξης με την αρχή της επικουρικότητας, βλ. επίσης, ιδίως:

- τις αρχές που ορίζονται στο σημείο [10.15](#) ΚΠΟ·
- την απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Μαΐου 2016, Πολωνία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, [C-358/14](#), [ECLI:EU:C:2016:323](#), σκέψεις 111 έως 125, και τις προτάσεις της Γενικής Εισαγγελέα στην εν λόγω υπόθεση, [ECLI:EU:C:2015:848](#), σημεία 172 έως 188.

²⁴ Αν τα εθνικά κοινοβούλια εξέδωσαν αιτιολογημένες γνώμες που αντιπροσωπεύουν αριθμό ψήφων ίσο ή μεγαλύτερο από το κατώτατο όριο που προβλέπεται στο άρθρο 7 παράγραφος 3 του πρωτοκόλλου αριθ. 2 σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, προστίθενται αιτιολογικές σκέψεις που εξηγούν την απόφαση να συνεχιστεί η εξέταση του σχεδίου νομοθετικής πράξης.

Γ.5.2. Αναλογικότητα²⁵

Τυποποιημένη αιτιολογική σκέψη:

«(...) Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, είναι αναγκαίο και πρόσφορο προκειμένου να υλοποιηθεί ο θεμελιώδης στόχος ... [αναφορά του γενικού στόχου] να ρυθμιστούν ... [αναφορά των ειδικών μέτρων που ρυθμίζονται από την εν λόγω πράξη]. [Ο παρών κανονισμός / Η παρούσα οδηγία / Η παρούσα απόφαση] δεν υπερβαίνει τα απαιτούμενα για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 4 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.»

Γ.5.3. Εξαίρεση από την απαίτηση αναμονής έως την παρέλευση της προθεσμίας για αιτιολογημένη γνώμη από τα εθνικά κοινοβούλια

Τυποποιημένη αιτιολογική σκέψη:

«(...) Επειδή / Δεδομένου ότι / Λαμβανομένου υπόψη ότι ... [εκτίθενται οι λόγοι της επείγουσας ανάγκης], κρίνεται σκόπιμο να εφαρμοστεί η παρέκκλιση από την προθεσμία των οκτώ εβδομάδων που προβλέπεται στο άρθρο 4 του πρωτοκόλλου αριθ. 1 σχετικά με τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας.»

Μπορεί να χρησιμοποιηθούν άλλες διατυπώσεις σε συγκεκριμένες περιπτώσεις.

Το τυποποιημένο σημείο αναφοράς σχετικά με τη διαβίβαση του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια πρέπει να διατηρείται και σε αυτή την περίπτωση.

²⁵ Όσον αφορά την αιτιολόγηση της αναλογικότητας μιας πράξης, βλ. επίσης τις αρχές που ορίζονται στο σημείο [10.15](#) ΚΠΟ.

Γ.6. ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

Τυπική αιτιολογική σκέψη:

«(...) Ζητήθηκε σύμφωνα με [το άρθρο 42 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725/το άρθρο 42 παράγραφοι 1 και 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725], η γνώμη [του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων/ του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων/ ...], [που γνωμοδότησε(γνωμοδότησαν) την(στις) [ημερομηνία(-ες) της γνωμοδότησης(των γνωμοδοτήσεων)*].

[_____]

* [ΕΕ C .../...]]»

Βλ. επίσης σχετικά το σημείο [Δ.2.5.4](#).

Γ.7. ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΟΡΙΣΜΩΝ

Συχνά, οι ορισμοί παρατίθενται σε ξεχωριστό άρθρο (βλ. σημείο [14](#) ΚΠΟ), του οποίου η συνηθέστερη διάρθρωση έχει ως εξής:

«Άρθρο [3]

Ορισμοί

Για τους σκοπούς [του παρόντος κανονισμού / της παρούσας οδηγίας / της παρούσας απόφασης], ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) [«...»: ...] [στατικός ορισμός]
- 2) [«...»: ...] όπως ορίζεται [στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 43 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013]· [δυναμικός ορισμός με παραπομπή]

...»

Τα σημεία αριθμούνται με αραβικούς αριθμούς που ακολουθούνται από παρένθεση. Όπου χρειάζονται περισσότερες υποδιαίρεσεις, χρησιμοποιούνται πεζά γράμματα που ακολουθούνται από παρένθεση στη δεύτερη υποδιαίρεση και μικροί λατινικοί αριθμοί που ακολουθούνται από παρένθεση στην τρίτη υποδιαίρεση.

«Για τους σκοπούς [του παρόντος κανονισμού/της παρούσας οδηγίας/της παρούσας απόφασης], ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) ...
 - α) ...
 - i) ...»

Μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν και άλλες εκφράσεις για τη διατύπωση ορισμών σε συγκεκριμένες περιπτώσεις.

Ενίοτε, κάποιοι ορισμοί μπορεί να ισχύουν μόνο για μία από τις ανωτέρου επιπέδου υποδιαίρεσεις της πράξης (μέρος, τίτλος, κεφάλαιο ή τμήμα). Συνιστάται οι ορισμοί αυτοί να συμπεριλαμβάνονται στο σχετικό με τους ορισμούς άρθρο, είναι όμως δυνατόν να παρατίθενται στην αρχή της σχετικής υποδιαίρεσης, με την ακόλουθη διατύπωση: «Για τους σκοπούς του παρόντος [μέρους/τίτλου/κεφαλαίου/τμήματος], ως «...» νοείται». Όποια μέθοδος παρουσίασης και αν επιλεγεί, οι ορισμοί αυτού του είδους εγείρουν ειδικά ζητήματα, όπως, μεταξύ άλλων, αν είναι αναγκαίο να περιοριστεί ο ορισμός σε μία και μόνη υποδιαίρεση από τη στιγμή που ο οριζόμενος όρος χρησιμοποιείται μόνο στη συγκεκριμένη υποδιαίρεση, πώς πρέπει να ερμηνεύεται ο οριζόμενος όρος εάν χρησιμοποιείται και σε διαφορετική υποδιαίρεση, κλπ.

Γ.8. ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Γ.8.1. Εισαγωγική διατύπωση

Γ.8.1.1. Σε περίπτωση πολλαπλών τροποποιήσεων πράξης

«[Ο κανονισμός/Η οδηγία/Η απόφαση] ... τροποποιείται ως εξής:

1) Στο άρθρο [3 παράγραφος 1,]

2) Στο άρθρο [4],

...»

Γ.8.1.2. Σε περίπτωση πολλαπλών τροποποιήσεων χωρίου

Τα σημεία αριθμούνται με αραβικούς αριθμούς που ακολουθούνται από παρένθεση στην πρώτη υποδιαίρεση, και τα στοιχεία με πεζά γράμματα που ακολουθούνται από παρένθεση στη δεύτερη υποδιαίρεση και με μικρούς λατινικούς αριθμούς που ακολουθούνται από παρένθεση στην τρίτη.

«[1]) [Το άρθρο .../Η παράγραφος .../Το [πρώτο] εδάφιο/...] τροποποιείται ως εξής:

α) ...·

(i) ...»

Βλ. επίσης το παράδειγμα συνδυασμού πολλαπλών τροποποιήσεων και σε πράξη και σε χωρίο όπως εμφανίζεται στο σημείο 18.1 ΚΠΟ.

Γ.8.2. Αντικατάσταση²⁶

— «Το άρθρο [3] [του κανονισμού ...] αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο [3]

...»»

— «Στο άρθρο [3] [του κανονισμού ...], [η παράγραφος .../το [πρώτο] εδάφιο/το εισαγωγικό μέρος/ ...] αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«[1.] ...»»²⁷

²⁶ Όταν στο νέο κείμενο υπάρχει παραπομπή σε πράξη δημοσιευμένη στην Επίσημη Εφημερίδα η οποία δεν μνημονεύεται ήδη στο κείμενο της τροποποιούμενης πράξης, τίθεται υποσημείωση με αστερίσκο (*) **αμέσως κάτω από το νέο κείμενο**, πριν δηλαδή κλείσουν τα εισαγωγικά:

«... [νέο κείμενο]* ...

* (EE L ...).»

²⁷ Όταν αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο μιας αριθμημένης παραγράφου, ο αριθμός της παραγράφου αυτής δεν επαναλαμβάνεται στο νέο κείμενο. Παράδειγμα:

«Στο άρθρο 3 παράγραφος 2 του κανονισμού..., το πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Η Επιτροπή λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα.....»»

- «[Στο άρθρο 3] [του κανονισμού ...], [η λέξη(οι λέξεις)/η φράση] «...» [αντικαθίσταται(αντικαθίστανται)] από [τη λέξη(τις λέξεις)//τη φράση] «...».»²⁸
- «[Στο άρθρο 3] [του κανονισμού ...], η ημερομηνία «...» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «...».»

Γ.8.3. Παρεμβολή

Γ.8.3.1. Διατυπώσεις

- «[Στον κανονισμό ...], παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο²⁹:

«Άρθρο [10α]

...».»
- «[Στο κεφάλαιο VI του κανονισμού ...], παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο³⁰:

«Άρθρο [10α]

...».»
- «[Στο άρθρο 3] [του κανονισμού ...], παρεμβάλλεται [η ακόλουθη περίπτωση μετά την [δευτέρα] περίπτωση /πριν από την πρώτη περίπτωση]:³¹

«— ...».»
- «[Στο άρθρο 3] [του κανονισμού ...], [η λέξη(οι λέξεις)/η φράση] «...» [παρεμβάλλεται(παρεμβάλλονται)] [μετά τη λέξη «...»/μεταξύ των λέξεων «...» και «...»].»³²

²⁸ Για τα μειονεκτήματα της αντικατάστασης μεμονωμένων λέξεων ή όρων βλ. σημείο [18.13.1](#) ΚΠΟ.

²⁹ Σε περιπτώσεις περίπλοκων τροποποιήσεων, η αναφορά του αριθμού της διάταξης που παρεμβάλλεται μπορεί να διευκολύνει την κατανόηση της τροποποιητικής πράξης και την ενοποίησή της.

³⁰ Η διατύπωση αυτή χρησιμοποιείται μόνο όταν είναι απαραίτητο να προσδιοριστεί η υποενότητα του κειμένου στην οποία πρέπει να παρεμβληθεί το νέο άρθρο.

³¹ Η παρεμβολή περίπτωσης («-») μπορεί να επηρεάσει τις εσωτερικές ή εξωτερικές παραπομπές στις περιπτώσεις που ακολουθούν. Παρεμβολή αυτού του είδους απαιτεί επομένως ιδιαίτερη προσοχή.

³² Για τα μειονεκτήματα της αντικατάστασης μεμονωμένων λέξεων ή φράσεων βλ. σημείο [18.13.1](#) ΚΠΟ.

Γ.8.3.2. Αρίθμηση

Όταν παρεμβάλλονται στο διατακτικό ισχύουσας πράξης άρθρα, αριθμημένες παράγραφοι ή άλλες υποδιαίρεσεις οι οποίες προσδιορίζονται είτε με αριθμό είτε με γράμμα, αποκτούν τον αριθμό ή το γράμμα της αμέσως προηγούμενης υποδιαίρεσης του ίδιου επιπέδου, με την προσθήκη του γράμματος «α», «β», «γ», «δ», κ.ο.κ. (για παράδειγμα, «Άρθρο 1α»)³³. Στις εξαιρετικές περιπτώσεις που παρεμβάλλονται άρθρα, παράγραφοι ή άλλες αριθμημένες υποδιαίρεσεις πριν την πρώτη υποδιαίρεση του ίδιου επιπέδου, τότε προσδιορίζονται με «-»: «άρθρο -1», «άρθρο -1α», «παράγραφος -1», «παράγραφος -1α», «στοιχείο -α», «στοιχείο -αα» κ.ο.κ.³⁴

Όταν παρεμβάλλονται άρθρα, αριθμημένες παράγραφοι ή άλλες υποδιαίρεσεις οι οποίες προσδιορίζονται είτε με αριθμό είτε με γράμμα, **δεν πρέπει να αναριθμούνται** τα άρθρα, οι παράγραφοι ή οι άλλες υποδιαίρεσεις που ακολουθούν, καθώς μπορεί να υφίστανται παραπομπές σε αυτά σε άλλες πράξεις (βλ. σημείο [18.2](#) ΚΠΟ). Μόνο κατά την κωδικοποίηση ή την αναδιατύπωση γίνεται αναρίθμηση.

Γ.8.4. Προσθήκη

Γ.8.4.1. Διατυπώσεις

— «Στο άρθρο [3] [του κανονισμού ...], προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος³⁵:

«[4.] ...».

— «Στο άρθρο [3] [του κανονισμού ...], προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο:

«...».

³³ Ένα δεύτερο πρόσθετο γράμμα απαιτείται όταν η ίδια μέθοδος αρίθμησης έχει ήδη χρησιμοποιηθεί για την προηγούμενη υποδιαίρεση του ίδιου επιπέδου. Για παράδειγμα, ένα νέο άρθρο που παρεμβάλλεται μεταξύ του άρθρου 1α και του άρθρου 1β προσδιορίζεται ως «άρθρο 1αα».

³⁴ Σε περιπτώσεις ακόμη πιο περίπλοκων παρεμβολών, λύση μπορεί να αποτελέσει η χρήση του συμβόλου «-». Για παράδειγμα, να παρεμβληθεί το άρθρο 1-α ανάμεσα στο άρθρο 1 και στο άρθρο 1α.

³⁵ Σε περιπτώσεις περίπλοκων τροποποιήσεων, η αναφορά του αριθμού της διάταξης που παρεμβάλλεται μπορεί να διευκολύνει την κατανόηση της τροποποιητικής πράξης και την ενοποίησή της.

Γ.8.4.2. Αρίθμηση

Όταν προστίθενται στο διατακτικό ισχύουσας πράξης άρθρα, αριθμημένες παράγραφοι ή άλλες υποδιαίρεσεις οι οποίες προσδιορίζονται είτε με αριθμό είτε με γράμμα, τότε αποκτούν τον αμέσως επόμενο αριθμό ή το αμέσως επόμενο γράμμα από εκείνο της υποδιαίρεσης του ίδιου επιπέδου της οποίας έπονται.³⁶

Γ.8.5. Διαγραφή³⁷

Γ.8.5.1. Διατυπώσεις

Για την απλή διαγραφή μιας διάταξης ή μέρους μιας διάταξης, μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθες διατυπώσεις:

- «Το άρθρο [3] [του κανονισμού ...] διαγράφεται/απαλείφεται.»
- «Στο άρθρο [3] [του κανονισμού ...], [η παράγραφος ... / το [πρώτο] εδάφιο / ...] διαγράφεται/απαλείφεται.»
- «[Στο άρθρο 3] [του κανονισμού ...], η [πρώτη] περίοδος διαγράφεται/απαλείφεται.»
- «[Στο άρθρο 3] [του κανονισμού ...], [η φράση/ η λέξη(οι λέξεις)] «...» διαγράφεται/διαγράφονται/απαλείφεται/απαλείφονται.³⁸»

Ομοίως, για τη διαγραφή υποδιαίρεσης ανώτερου επιπέδου (μέρος, τίτλος, κεφάλαιο, τμήμα), μπορεί καταρχήν να χρησιμοποιηθεί διατύπωση όπως «[Στον κανονισμό ...,] το κεφάλαιο [III] διαγράφεται/απαλείφεται.». Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτή η διατύπωση ίσως προκαλέσει στον αναγνώστη αμφιβολία για το αν η διαγραφή αφορά στην υποδιαίρεση ανώτερου επιπέδου με όλα τα άρθρα που περιέχονται σε αυτήν, ή μόνο στην υποδιαίρεση την ίδια, αφήνοντας ανέπαφο το περιεχόμενό της. Σε αυτές τις περιπτώσεις, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί μία από τις ακόλουθες διατυπώσεις ώστε να αποσαφηνιστεί ο στόχος της διαγραφής και να προαχθεί η ασφάλεια δικαίου:

- «Το [κεφάλαιο] [III], το οποίο περιλαμβάνει τα άρθρα [12 έως 15], διαγράφεται /απαλείφεται.»
- «Το [κεφάλαιο] [III] διαγράφεται ως υποδιαίρεση, και τα άρθρα [12 έως 15] που περιελάμβανε αποτελούν πλέον μέρος του [κεφαλαίου] [II].»

³⁶ Κατ' εξαίρεση, αν ο αμέσως επόμενος αριθμός προσδιόριζε προηγουμένως διάταξη η οποία έχει εν τω μεταξύ διαγραφεί, τότε οι προστιθέμενες διατάξεις λαμβάνουν τον αμέσως επόμενο αριθμό ή γράμμα της προηγούμενης υποδιαίρεσης του ίδιου επιπέδου με την προσθήκη του γράμματος «α», «β», «γ», «δ», κ.ο.κ. (βλ. σημείο [18.2](#) ΚΠΟ).

³⁷ Για την ανάγκη αιτιολόγησης διαγραφής στις αιτιολογικές σκέψεις βλ. σημείο [10.6](#) ΚΠΟ.

³⁸ Για τα μειονεκτήματα της αντικατάστασης μεμονωμένων λέξεων ή φράσεων βλ. σημείο [18.13.1](#) ΚΠΟ.

Γ.8.5.2. Αρίθμηση

Όταν διαγράφονται άρθρα, αριθμημένες παράγραφοι, άλλες βασικές υποδιαιρέσεις ή υποδιαιρέσεις κατώτερου επιπέδου οι οποίες προσδιορίζονται με αριθμό ή γράμμα, ή υποδιαιρέσεις ανώτερου επιπέδου, **δεν πρέπει να αναριθμούνται** τα άρθρα, οι παράγραφοι, οι άλλες βασικές υποδιαιρέσεις ή οι υποδιαιρέσεις κατώτερου ή ανώτερου επιπέδου που ακολουθούν, καθώς μπορεί να υφίστανται παραπομπές σε αυτά σε άλλες πράξεις (βλ. σημείο [18.2](#) ΚΠΟ). Μόνο κατά την κωδικοποίηση ή την αναδιατύπωση γίνεται αναρίθμηση.

Γ.8.6. Σε περίπτωση τροποποίησης ενός ή περισσοτέρων παραρτημάτων

Γ.8.6.1. Συνήθης παρουσίαση (οι τροποποιήσεις περιέχονται σε παράρτημα)

— Συγκεκριμένες τροποποιήσεις σε παράρτημα

Διατύπωση που εισάγεται στα άρθρα της τροποποιητικής πράξης:

«[Το παράρτημα(Τα παραρτήματα) .../Το παράρτημα(Τα παραρτήματα) ...] [του κανονισμού ...] [τροποποιείται(τροποποιούνται)] σύμφωνα με [το παράρτημα(τα παραρτήματα)] ... του παρόντος κανονισμού.»

Διατύπωση που εισάγεται στο παράρτημα της τροποποιητικής πράξης:

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ [...]

[Το παράρτημα(Τα παραρτήματα) ... /Το παράρτημα(Τα παραρτήματα) ...] [του κανονισμού ...] [τροποποιείται(τροποποιούνται)] ως εξής:

1) ...»

— Αντικατάσταση παραρτήματος στο σύνολό του:

Διατύπωση που εισάγεται στα άρθρα της τροποποιητικής πράξης:

«[Το παράρτημα/Το παράρτημα ...] [του κανονισμού ...] αντικαθίσταται από το κείμενο που παρατίθεται [στο παράρτημα/ στο παράρτημα ...] του παρόντος κανονισμού].»

Διατύπωση που εισάγεται στο παράρτημα της τροποποιητικής πράξης:

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ [...]

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ...

...».»

— Παρεμβολή νέου παραρτήματος:

Διατύπωση που εισάγεται στα άρθρα της τροποποιητικής πράξης:

«[Στον κανονισμό ...,] το κείμενο που παρατίθεται [στο παράρτημα/στο παράρτημα ...]
... [του παρόντος κανονισμού] παρεμβάλλεται ως παράρτημα»

Διατύπωση που εισάγεται στο παράρτημα της τροποποιητικής πράξης:

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ [...]

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ...

...».»

Το σημείο [Γ.8.3.2](#) θα πρέπει να εφαρμόζεται κατ' αναλογία για την αρίθμηση του νέου παραρτήματος και των επόμενων παραρτημάτων.

— Προσθήκη νέου παραρτήματος:

Διατύπωση που εισάγεται στα άρθρα της τροποποιητικής πράξης:

«[Ο κανονισμός ...] τροποποιείται ως εξής:

[(...)] το μόνο παράρτημα λαμβάνει την αρίθμηση παράρτημα I·]

[(...)] το κείμενο που παρατίθεται [στο παράρτημα(στα παραρτήματα)] ... [του παρόντος κανονισμού] προστίθεται ως παράρτημα»

Διατύπωση που εισάγεται στο παράρτημα της τροποποιητικής πράξης:

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ [...]

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ...

...».»

Το σημείο [Γ.8.4.2](#) θα πρέπει να εφαρμόζεται κατ' αναλογία για την αρίθμηση του νέου παραρτήματος.

Γ.8.6.2. Ειδική παρουσίαση σε περίπτωση απλών τροποποιήσεων (μέσω απευθείας τροποποίησης στα άρθρα)

— «Το παράρτημα ... [του κανονισμού ...] τροποποιείται ως εξής:

«1) ...».»

— «[Ο κανονισμός ...] τροποποιείται ως εξής:

«1) ...».

...

[4]) [Ο τίτλος] του παραρτήματος ... [αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο/ως εξής]:

«...».»

Γ.8.7. Σε περίπτωση τροποποίησης που δεν αφορά συγκεκριμένη γλώσσα

Ενίοτε, ορισμένες διατάξεις τροποποιητικής πράξης δεν αφορούν ή δεν έχουν νόημα σε μία συγκεκριμένη γλώσσα, γιατί στην οικεία γλωσσική εκδοχή η υπό τροποποίηση πράξη ανταποκρίνεται ήδη στην τροποποίηση των υπόλοιπων γλωσσικών εκδοχών.

Είναι, τότε, σκόπιμο, να διατηρηθεί η αρίθμηση της τροποποιητικής διάταξης η οποία δεν αφορά ή δεν έχει νόημα στην εν λόγω γλωσσική εκδοχή, με την παρατήρηση ότι «(δεν αφορά το [ελληνικό] κείμενο)».

Γ.9. ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΙΣΧΥΟΣ

Γ.9.1 Κατάργηση³⁹

Αν η κατάργηση αρχίζει να ισχύει από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της καταργητικής πράξης:

— «[Ο κανονισμός ...] καταργείται.»

Αν η κατάργηση αρχίζει να ισχύει από άλλη ημερομηνία:

— «[Ο κανονισμός ...] καταργείται με ισχύ από την(τις)»

Γ.9.2. Παράταση ισχύος

— «[Στο άρθρο ...] [του κανονισμού ...], η ημερομηνία ... αντικαθίσταται από την ημερομηνία ...»

Γ.10. ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ ΚΑΙ ΤΗ ΧΡΟΝΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ^{40, 41, 42}

Γ.10.1. Έναρξη ισχύος

— «[Ο παρών κανονισμός] αρχίζει να ισχύει την [εικοστή] ημέρα [την επομένη της δημοσίευσής της] [την ημέρα δημοσίευσής της] από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*⁴³.»

— «[Ο παρών κανονισμός] αρχίζει να ισχύει από την ...»

³⁹ Για την ανάγκη αιτιολόγησης της κατάργησης στις αιτιολογικές σκέψεις βλ. σημείο [10.6](#) ΚΠΟ. Για τις πράξεις κωδικοποίησης, βλ. τις ειδικές διατυπώσεις που ορίζονται στο σημείο [Γ.3.3](#). Για τις πράξεις αναδιατύπωσης, βλ. τις ειδικές διατυπώσεις που ορίζονται στα σημεία [Γ.4.2.3](#) και [Γ.4.3.2](#). Βλ. επίσης, για τις αναφορές σε ημερομηνίες και προθεσμίες, το σημείο [Α.10](#).

⁴⁰ Για τις πράξεις αναδιατύπωσης οδηγίων, βλ. τις ειδικές διατυπώσεις που ορίζονται στο σημείο [Γ.4.2.3](#)

⁴¹ Οι εκφράσεις «συμπεριλαμβανομένης» και «συμπεριλαμβάνεται» είναι περιττές σε όλες τις διατυπώσεις του σημείου [Γ.10](#).

⁴² Ο καθορισμός ημερομηνίας έναρξης ισχύος ή χρονικής εφαρμογής που αντιστοιχεί στην πρώτη ημέρα έτους, τριμήνου ή τουλάχιστον ημερολογιακού μήνα, μπορεί να διευκολύνει την εφαρμογή της πράξης από τους αποδέκτες της.

⁴³ Εάν η πράξη έχει αναδρομική εφαρμογή, χρησιμοποιείται πάντοτε η έκφραση «αρχίζει να ισχύει **την ημέρα** της δημοσίευσής του/της...».

Γ.10.2. Χρονική εφαρμογή

Αν η έναρξη της εφαρμογής πράξης ή ορισμένων εκ των διατάξεών της δεν συμπίπτει με την ημερομηνία έναρξης ισχύος για αόριστη χρονική περίοδο (αναδρομική εφαρμογή⁴⁴, μεταγενέστερη εφαρμογή ή εφαρμογή ορισμένης διάρκειας), χρησιμοποιείται μία από τις ακόλουθες διατυπώσεις στο τελευταίο άρθρο:

- «[Ο παρών κανονισμός] εφαρμόζεται [από την(τις) .../έως την(τις) .../από την(τις) ...έως την(τις) ... / ...].»
- «[Το άρθρο 3] εφαρμόζεται [από την(τις) .../έως την(τις) .../από την(τις) ... έως την(τις) ... / ...].»
- «[Ο παρών κανονισμός] αρχίζει να ισχύει την [επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*].
Εφαρμόζεται από την(τις)
Εντούτοις, [το άρθρο 3] εφαρμόζεται από»
- «[Η ισχύς του παρόντος κανονισμού] λήγει την(στις) ...»
- «Η εφαρμογή [του άρθρου 3] λήγει την(στις) ...»

Εναλλακτικά, μπορούν να χρησιμοποιηθούν διατυπώσεις όπως οι ακόλουθες σε άλλα άρθρα εκτός από το τελευταίο:

- «... για την περίοδο από ... έως ...»
- «... από την(τις) ... έως την(τις) ...»
- «... [με ισχύ] από ...»

⁴⁴ Η αναδρομική εφαρμογή μιας πράξης θα πρέπει να δικαιολογείται στις αιτιολογικές σκέψεις της με ιδιαίτερη προσοχή (σημείο [10.14](#) ΚΠΟ).

Γ.11. ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΜΕΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ

Γ.11.1. Άμεση εφαρμογή των κανονισμών

Σε περίπτωση εφαρμογής (ως προς και) σε όλα τα κράτη μέλη:

«Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.»

Σε περίπτωση εφαρμογής (ως προς και) σε ορισμένα μόνο κράτη μέλη (για παράδειγμα, στα κράτη μέλη που συμμετέχουν στο ευρώ):

«Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.»

Τα εδάφια αυτά δεν αποτελούν τμήμα του τελευταίου άρθρου του κανονισμού. Τοποθετούνται ανάμεσα στο τελευταίο άρθρο και στο χωρίο όπου εμφανίζεται ο τύπος υπογραφής (πχ «Βρυξέλλες,», «Στρασβούργο,»).

Γ.11.2. Αποδέκτες των οδηγιών

Όταν η οδηγία απευθύνεται σε όλα τα κράτη μέλη:

«Άρθρο ...

[Αποδέκτες]

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.»

Όταν η οδηγία απευθύνεται σε ορισμένα μόνο κράτη μέλη (για παράδειγμα, στα κράτη μέλη που συμμετέχουν στο ευρώ):

«Άρθρο ...

[Αποδέκτες]

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.»

Γ.11.3. Αποδέκτες των αποφάσεων

Οι αποφάσεις που εκδίδονται σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία είτε απευθύνονται σε όλα τα κράτη μέλη είτε σε ορισμένα κράτη μέλη είτε δεν ορίζουν αποδέκτη.

Όταν η απόφαση απευθύνεται σε όλα τα κράτη μέλη:

«Άρθρο ...

[Αποδέκτες]

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στα κράτη μέλη.»

Όταν η απόφαση απευθύνεται σε ορισμένα μόνο κράτη μέλη (για παράδειγμα, στα κράτη μέλη που συμμετέχουν στο ευρώ):

«Άρθρο ...

[Αποδέκτες]

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.»

Γ.12. ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ «ΣΕΝΓΚΕΝ» ΚΑΙ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΕΜΠΙΠΤΟΥΝ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ ΤΙΤΛΟΣ V ΣΛΕΕ

Γ.12.1. Πράξεις «Σένγκεν»

Γ.12.1.1. Ισλανδία και Νορβηγία - συμμετοχή στην εφαρμογή

«(...) Όσον αφορά την Ισλανδία και τη Νορβηγία, [ο παρών κανονισμός / η παρούσα οδηγία / η παρούσα απόφαση] αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν, κατά την έννοια της συμφωνίας η οποία συνήφθη από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφενός, και από τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας, αφετέρου, σχετικά με τη σύνδεση των δύο αυτών κρατών με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν*, οι οποίες διατάξεις εμπίπτουν στον τομέα στον οποίο αναφέρεται το άρθρο 1 σημείο ... της απόφασης 1999/437/EK του Συμβουλίου**.

* EE L 176 της 10.7.1999, σ. 36,
ELI: [http://data.europa.eu/eli/agree_international/1999/439\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/agree_international/1999/439(1)/oj).

** Απόφαση 1999/437/EK του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες λεπτομέρειες εφαρμογής της συμφωνίας που έχει συναφθεί από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας για τη σύνδεση των δύο αυτών κρατών, με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν (EE L 176 της 10.7.1999, σ. 31,
ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1999/437/oj>).»

Γ.12.1.2. Ελβετία - συμμετοχή στην εφαρμογή με βάση κάθε άρθρο της ΣΛΕΕ πλην των άρθρων 82 έως 89 (πρώην τρίτο μέρος τίτλος IV ΣΕΚ)

«(...) Όσον αφορά την Ελβετία, [ο παρών κανονισμός/η παρούσα οδηγία/η παρούσα απόφαση] αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν, κατά την έννοια της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν*, οι οποίες διατάξεις εμπίπτουν στον τομέα στον οποίο αναφέρεται το άρθρο 1 σημείο ... της απόφασης 1999/437/ΕΚ του Συμβουλίου** σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της απόφασης 2008/146/ΕΚ του Συμβουλίου***. ⁴⁵

* EE L 53 της 27.2.2008, σ. 52.

** Απόφαση 1999/437/ΕΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες λεπτομέρειες εφαρμογής της συμφωνίας που έχει συναφθεί από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας για τη σύνδεση των δύο αυτών κρατών, με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν (EE L 176 της 10.7.1999, σ. 31, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1999/437/oj>).

*** Απόφαση 2008/146/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2008, για τη σύναψη εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν (EE L 53 της 27.2.2008, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2008/146/oj>).»

⁴⁵ Ακόμη και μετά τη συγχώνευση του παλαιού τρίτου μέρους τίτλου IV ΣΕΚ και του τίτλου VI ΣΕΕ, οι δύο αποφάσεις σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετίας εξακολουθούν να εφαρμόζονται και οι δύο περιπτώσεις πρέπει να διαχωρίζονται. Το ίδιο ισχύει για το Λιχτενστάιν.

Γ.12.1.3. Ελβετία - συμμετοχή στην εφαρμογή με βάση ένα από τα άρθρα 82 έως 89 ΣΛΕΕ (πρώην τίτλος VI ΣΕΕ)

«(...) Όσον αφορά την Ελβετία, [ο παρών κανονισμός/η παρούσα οδηγία/η παρούσα απόφαση] αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν, κατά την έννοια της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν*, οι οποίες διατάξεις εμπίπτουν στον τομέα στον οποίο αναφέρεται το άρθρο 1 σημείο ... της απόφασης 1999/437/ΕΚ του Συμβουλίου**, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της απόφασης 2008/149/ΔΕΥ του Συμβουλίου***.⁴⁶

* ΕΕ L 53 της 27.2.2008, σ. 52.

** Απόφαση 1999/437/ΕΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες λεπτομέρειες εφαρμογής της συμφωνίας που έχει συναφθεί από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας για τη σύνδεση των δύο αυτών κρατών, με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 176 της 10.7.1999, σ. 31, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1999/437/oj>).

*** Απόφαση 2008/149/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2008, για την υπογραφή, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 53 της 27.2.2008, σ. 50, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2008/149/oj>).»

⁴⁶ Δεν είναι καταρχήν απαραίτητη πιο ειδική αναφορά στην απόφαση 1999/437/ΕΚ, καθώς αυτή έχει ήδη αναφερθεί σε αιτιολογική σκέψη για την Ισλανδία και τη Νορβηγία.

Γ.12.1.4. Λιχτενστάιν - συμμετοχή στην εφαρμογή με βάση κάθε άρθρο της ΣΛΕΕ πλην των άρθρων 82 έως 89 (πρώην τρίτο μέρος τίτλος IV ΣΕΚ)

«(...) Όσον αφορά το Λιχτενστάιν, [ο παρών κανονισμός/η παρούσα οδηγία/η παρούσα απόφαση] αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν, κατά την έννοια του πρωτοκόλλου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν για την προσχώρηση του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν*, οι οποίες διατάξεις εμπίπτουν στον τομέα στον οποίο αναφέρεται το άρθρο 1 σημείο ... της απόφασης 1999/437/ΕΚ του Συμβουλίου**, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της απόφασης 2011/350/ΕΕ του Συμβουλίου***.

* EE L 160 της 18.6.2011, σ. 21.

** Απόφαση 1999/437/ΕΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες λεπτομέρειες εφαρμογής της συμφωνίας που έχει συναφθεί από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας για τη σύνδεση των δύο αυτών κρατών, με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν (EE L 176 της 10.7.1999, σ. 31, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1999/437/oj>).

*** Απόφαση 2011/350/ΕΕ του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2011, για τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του πρωτοκόλλου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν για την προσχώρηση του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν, όσον αφορά την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και την κυκλοφορία των προσώπων (EE L 160 της 18.6.2011, σ. 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/350/oj>).»

Γ.12.1.5. Λιχτενστάιν - συμμετοχή στην εφαρμογή με βάση ένα από τα άρθρα 82 έως 89 ΣΛΕΕ (πρώην Τίτλος VI ΣΕΕ)

«(...) Όσον αφορά το Λιχτενστάιν, [ο παρών κανονισμός/η παρούσα οδηγία/η παρούσα απόφαση] αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν, κατά την έννοια του πρωτοκόλλου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν για την προσχώρηση του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν*, οι οποίες διατάξεις εμπίπτουν στον τομέα στον οποίο αναφέρεται το άρθρο 1 σημείο ... της απόφασης 1999/437/ΕΚ του Συμβουλίου**, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της απόφασης 2011/349/ΕΕ του Συμβουλίου***. ⁴⁷

* ΕΕ L 160 της 18.6.2011, σ. 3.

** Απόφαση 1999/437/ΕΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες λεπτομέρειες εφαρμογής της συμφωνίας που έχει συναφθεί από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας για τη σύνδεση των δύο αυτών κρατών, με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 176 της 10.7.1999, σ. 31, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1999/437/oj>).

*** Απόφαση 2011/349/ΕΕ του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2011, για τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του πρωτοκόλλου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν για την προσχώρηση του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν όσον αφορά ιδίως τη δικαστική συνεργασία σε ποινικά θέματα και την αστυνομική συνεργασία (ΕΕ L 160 της 18.6.2011, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/349/oj>).»

⁴⁷ Δεν είναι καταρχήν απαραίτητη πιο ειδική αναφορά στην απόφαση 1999/437/ΕΚ, καθώς αυτή έχει ήδη αναφερθεί σε αιτιολογική σκέψη για την Ισλανδία και τη Νορβηγία.

Γ.12.1.6. Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία και Ελβετία - συμμετοχή στις επιτροπές

«(...) Η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, η Νορβηγία και η Ελβετία συνδέονται με τις εργασίες των επιτροπών που επικουρούν την Επιτροπή κατά την άσκηση των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων της όσον αφορά τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου Σένγκεν, σύμφωνα με τη ρύθμιση της 22ας Σεπτεμβρίου 2011* μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των εν λόγω συνδεδεμένων κρατών.

* Ρύθμιση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας της Ισλανδίας, του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν, του Βασιλείου της Νορβηγίας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας για τη συμμετοχή των εν λόγω κρατών στις εργασίες των επιτροπών που επικουρούν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά την άσκηση των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων της όσον αφορά τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου Σένγκεν (ΕΕ L 103 της 13.4.2012, σ. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2012/193/oj).»

Γ.12.1.7. Δανία - μη συμμετοχή (με δυνατότητα προσχώρησης)

«(...) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση [του παρόντος κανονισμού/της παρούσας οδηγίας/της παρούσας απόφασης] και δεν δεσμεύεται από αυτόν (αυτή) ούτε υπόκειται στη εφαρμογή του (της). Δεδομένου ότι [ο παρών κανονισμός/η παρούσα οδηγία/η παρούσα απόφαση] αναπτύσσει περαιτέρω το κεκτημένο του Σένγκεν, η Δανία αποφασίζει, σύμφωνα με το άρθρο 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, εντός έξι μηνών αφότου το Συμβούλιο αποφασίσει επί [του παρόντος κανονισμού/της παρούσας οδηγίας/της παρούσας απόφασης], σχετικά με τη μεταφορά του (της) στο εθνικό της δίκαιο.»⁴⁸

Γ.12.1.8. Ιρλανδία - συμμετοχή

«(...) Η Ιρλανδία συμμετέχει [στον παρόντα κανονισμό/στην παρούσα οδηγία/στην παρούσα απόφαση] σύμφωνα, αφενός, με το άρθρο 5 παράγραφος 1 του πρωτοκόλλου αριθ. 19 σχετικά με το κεκτημένο του Σένγκεν το οποίο έχει ενσωματωθεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, αφετέρου, με το άρθρο 6 παράγραφος 2 της απόφασης 2002/192/ΕΚ του Συμβουλίου*.

* Απόφαση 2002/192/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2002, σχετικά με το αίτημα της Ιρλανδίας να συμμετέχει σε ορισμένες από τις διατάξεις του κεκτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 64 της 7.3.2002, σ. 20, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2002/192/oj>).»

⁴⁸ Η παρούσα αιτιολογική σκέψη θα επανεξεταστεί μόλις η Δανία απευθύνει γνωστοποίηση δυνάμει του άρθρου 8 παράγραφος 1 του πρωτοκόλλου αριθ. 22.

Γ.12.1.9. Ιρλανδία - μη συμμετοχή

«(...) [Ο παρών κανονισμός/Η παρούσα οδηγία/Η παρούσα απόφαση] συνιστά ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν στις οποίες δεν συμμετέχει η Ιρλανδία, σύμφωνα με την απόφαση 2002/192/EK του Συμβουλίου*· ως εκ τούτου, η Ιρλανδία δεν συμμετέχει στην έκδοση [του παρόντος κανονισμού/της παρούσας οδηγίας/της παρούσας απόφασης] και δεν δεσμεύεται από αυτόν(αυτή) ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του(της).⁴⁹

* Απόφαση 2002/192/EK του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2002, σχετικά με το αίτημα της Ιρλανδίας να συμμετέχει σε ορισμένες από τις διατάξεις του κεκτημένου του Σένγκεν (EE L 64 της 7.3.2002, σ. 20, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2002/192/oj>).»

Γ.12.1.10. Νέα κράτη μέλη για τα οποία το κεκτημένο του Σένγκεν δεν έχει ακόμη τεθεί πλήρως σε εφαρμογή⁵⁰

«(...) [Ο παρών κανονισμός/Η παρούσα οδηγία/Η παρούσα απόφαση] συνιστά πράξη που βασίζεται στο κεκτημένο του Σένγκεν ή που συνδέεται με αυτό κατά την έννοια του [άρθρου 3 παράγραφος 1 της πράξης προσχώρησης του 2003, του άρθρου 4 παράγραφος 1 της πράξης προσχώρησης του 2005 και του άρθρου 4 παράγραφος 1 της πράξης προσχώρησης του 2011/του άρθρου 3 παράγραφος 2 της πράξης προσχώρησης του 2003, του άρθρου 4 παράγραφος 2 της πράξης προσχώρησης του 2005 και του άρθρου 4 παράγραφος 2 της πράξης προσχώρησης του 2011], αντίστοιχα.»

Γ.12.2. Άλλες πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο του τρίτου μέρους τίτλος V ΣΛΕΕ (πράξεις που δεν αποτελούν ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν)

Γ.12.2.1. Δανία - αιτιολογική σκέψη για την ειδική θέση

«(...) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση [του παρόντος κανονισμού/της παρούσας οδηγίας/της παρούσας απόφασης] και δεν δεσμεύεται από αυτόν(αυτήν) ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του(της).»⁵¹

⁴⁹ Δεν προτείνεται τυποποιημένη αιτιολογική σκέψη για τις περιπτώσεις που καλύπτονται από την κατάσταση που περιγράφεται στο άρθρο 5 παράγραφοι 2 έως 5 του πρωτοκόλλου αριθ. 19 σχετικά με το κεκτημένο του Σένγκεν.

⁵⁰ Αυτή η αιτιολογική σκέψη θα καταστεί άνευ αντικειμένου μόλις τα σχετικά κράτη μέλη αρχίσουν να συμμετέχουν πλήρως στο κεκτημένο του Σένγκεν.

⁵¹ Η παρούσα αιτιολογική σκέψη θα επανεξετασθεί μόλις η Δανία απευθύνει γνωστοποίηση δυνάμει του άρθρου 8 παράγραφος 1 του πρωτοκόλλου αριθ. 22.

Γ.12.2.2. Ιρλανδία - αιτιολογική σκέψη για την ειδική θέση: μη συμμετοχή

«(...) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 [και το άρθρο 4α παράγραφος 1⁵²] του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, η Ιρλανδία δεν συμμετέχει στην έκδοση [του παρόντος κανονισμού/της παρούσας οδηγίας/της παρούσας απόφασης] και δεν δεσμεύεται από αυτόν(αυτήν) ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του(της).»

Γ.12.2.3. Ιρλανδία - αιτιολογική σκέψη για την ειδική θέση: συμμετοχή

«(...) Σύμφωνα με το άρθρο 3 [και το άρθρο 4α παράγραφος 1⁵³] του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ιρλανδία γνωστοποίησε [, με επιστολή της από...,] την επιθυμία της να συμμετάσχει στην έκδοση και εφαρμογή [του παρόντος κανονισμού / της παρούσας οδηγίας / της παρούσας απόφασης].»

Γ.12.2.4. Περιπτώσεις πράξεων που αντικαθιστούν υπάρχουσα πράξη η οποία είναι ήδη δεσμευτική στην Ιρλανδία (de facto αναδιατύπωση)

α) Τίτλος

«ΟΔΗΓΙΑ (ΕΕ) [2015]/[1]

ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

σχετικά με ... και για την αντικατάσταση της [απόφασης-πλαισίου .../οδηγίας ...]»

⁵² Διατύπωση που πρέπει να εισάγεται σε περίπτωση πράξης που τροποποιεί, αντικαθιστά ή καταργεί (αντικαθιστώντας την, όπως συμβαίνει με τις πράξεις αναδιατύπωσης) ισχύουσα πράξη η οποία είναι δεσμευτική για την Ιρλανδία.

⁵³ Διατύπωση που πρέπει να εισάγεται σε περίπτωση πράξης που τροποποιεί, αντικαθιστά ή καταργεί (αντικαθιστώντας την, όπως συμβαίνει με τις πράξεις αναδιατύπωσης) ισχύουσα πράξη η οποία είναι δεσμευτική για την Ιρλανδία.

- β) Ειδική αιτιολογική σκέψη (εισάγεται προς το τέλος του προοιμίου και πριν από τις αιτιολογικές σκέψεις σχετικά με τη συμμετοχή ή τη μη συμμετοχή)

«(...) Η παρούσα οδηγία επιδιώκει να τροποποιήσει και να επεκτείνει τις διατάξεις της [απόφασης-πλαίσίου .../οδηγίας ...]. Δεδομένου ότι οι τροποποιήσεις που πρέπει να επέλθουν είναι σημαντικές ως προς τον αριθμό και τη φύση τους, θα πρέπει, για περισσότερη σαφήνεια, να αντικατασταθεί η [απόφαση-πλαίσιο .../ οδηγία ...] στο σύνολό της έναντι των κρατών μελών που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία.»

- γ) Τελικό άρθρο σχετικά με την αντικατάσταση

«Άρθρο [X]

[Αντικατάσταση [της απόφασης-πλαίσίου ... /της οδηγίας ...]]

Η [απόφαση-πλαίσιο ... / οδηγία ...] αντικαθίσταται έναντι των κρατών μελών που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των εν λόγω κρατών μελών σχετικά με την προθεσμία μεταφοράς της εν λόγω [απόφασης-πλαίσίου .../οδηγίας ...] στο εθνικό δίκαιο.

Έναντι των κρατών μελών που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία, οι παραπομπές στην [απόφαση-πλαίσιο .../οδηγία ...] νοούνται ως παραπομπές στην παρούσα οδηγία.»

Γ.13. ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ⁵⁴

Οι διατυπώσεις που ακολουθούν καλύπτουν τις συνηθέστερες περιπτώσεις. Η διατύπωση που πρέπει να χρησιμοποιείται για τη μεταφορά οδηγίας στο εθνικό δίκαιο ενδέχεται να διαφέρει ανάλογα με τα ειδικά χαρακτηριστικά της εκάστοτε οδηγίας.⁵⁵

- Γ.13.1. Εφαρμογή από κάθε κράτος μέλος εντός προκαθορισμένης περιόδου ή μέχρι προκαθορισμένη προθεσμία

«Άρθρο ...

1. Τα κράτη μέλη [θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που απαιτούνται /λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα)] για τη συμμόρφωση προς την παρούσα οδηγία [το αργότερο την(στις) .../με ισχύ από την(τις) .../εντός προθεσμίας ... από την ημερομηνία έναρξης ισχύος]. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την παραπομπή αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της παραπομπής αυτής καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

⁵⁴ Για τις πράξεις αναδιατύπωσης βλ. την ειδική διατύπωση στο σημείο [Γ.4.2.3](#).

⁵⁵ Η διατύπωση που χρησιμοποιείται στην πρόταση της Επιτροπής μπορεί επίσης να διαφέρει ελαφρώς.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των [ουσιωδών] διατάξεων εθνικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπει η παρούσα οδηγία. [Η Επιτροπή πληροφορεί τα άλλα κράτη μέλη σχετικά.]]»

Γ.13.2. Εφαρμογή από την ίδια ημερομηνία σε όλα τα κράτη μέλη

«Άρθρο ...

1. Τα κράτη μέλη [, έπειτα από διαβούλευση με την Επιτροπή,] θεσπίζουν και δημοσιεύουν τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία το αργότερο την(στις) Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Εφαρμόζουν τις διατάξεις αυτές από την(τις)

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την παραπομπή αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της παραπομπής αυτής καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Μόλις η παρούσα οδηγία τεθεί σε ισχύ, τα κράτη μέλη φροντίζουν να ενημερώσουν την Επιτροπή εγκαίρως, ώστε να μπορεί να υποβάλει τις παρατηρήσεις της σχετικά με κάθε σχέδιο νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων που προτίθενται να θεσπίσουν στον τομέα ο οποίος καλύπτεται από την παρούσα οδηγία.»

Γ.13.3. Θέσπιση, δημοσίευση και εφαρμογή από κάθε κράτος μέλος εντός προκαθορισμένης περιόδου ή μέχρι προκαθορισμένη προθεσμία

«Άρθρο ...

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν και δημοσιεύουν έως την(τις) ... τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που απαιτούνται για τη συμμόρφωσή τους προς την παρούσα οδηγία. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την παραπομπή αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της παραπομπής αυτής καθορίζεται από τα κράτη μέλη.»

Γ.13.4. Κράτη μέλη στα οποία ισχύουν ήδη διατάξεις σύμφωνες προς τις απαιτήσεις της οδηγίας

«Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές τους διατάξεις σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.»

Γ.13.5. Απλή ευχέρεια λήψης μέτρων

«Τα κράτη μέλη πληροφορούν αμέσως την Επιτροπή για τα μέτρα που έλαβαν κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.»

Γ.13.6. Σχέση ανάμεσα στις διατάξεις οδηγίας και στα εθνικά μέτρα μεταφοράς

Στις οδηγίες γίνεται ενίοτε μνεία της ανάγκης να επεξηγείται σε χωριστό έγγραφο η σχέση μεταξύ των διατάξεων της οδηγίας και των μέτρων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο των διαφόρων κρατών μελών. Η εν λόγω μνεία γίνεται σε αιτιολογική σκέψη:

«(...) Σύμφωνα με την κοινή πολιτική δήλωση, της 28ης Σεπτεμβρίου 2011, των κρατών μελών και της Επιτροπής σχετικά με τα επεξηγηματικά έγγραφα*, τα κράτη μέλη δεσμεύτηκαν να επισυνάπτουν στην κοινοποίηση των εθνικών μέτρων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, όταν δικαιολογείται, ένα ή περισσότερα έγγραφα που διευκρινίζουν τη σχέση ανάμεσα στα στοιχεία μιας οδηγίας και στα αντίστοιχα τμήματα των εθνικών πράξεων μεταφοράς. Για την παρούσα οδηγία ο νομοθέτης εκτιμά ότι η διαβίβαση των εγγράφων αυτών είναι δικαιολογημένη.

* ΕΕ C 369 της 17.12.2011, σ. 14.»

Γ.14. ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Γ.14.1. Σε κανονισμό

«Τα κράτη μέλη καθορίζουν τους κανόνες για τις κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παραβιάσεων των διατάξεων του παρόντος κανονισμού και λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν την εφαρμογή τους. Οι προβλεπόμενες κυρώσεις είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν τους εν λόγω κανόνες και τα εν λόγω μέτρα στην Επιτροπή [έως την(τις) .../αμελλητί] και την ενημερώνουν [αμελλητί] σχετικά με κάθε μεταγενέστερη τροποποίησή τους.»

Γ.14.2. Σε οδηγία

«Τα κράτη μέλη καθορίζουν τους κανόνες για τις κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παραβιάσεων των εθνικών διατάξεων που θεσπίζονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας και λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν την εφαρμογή τους. Οι προβλεπόμενες κυρώσεις είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν τους εν λόγω κανόνες και τα εν λόγω μέτρα στην Επιτροπή [έως την(τις) .../αμελλητί] και την ενημερώνουν [αμελλητί] σχετικά με κάθε μεταγενέστερη τροποποίησή τους.»

Δ. ΜΕΡΟΣ Δ — ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Δ.1. ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΟΥ ΠΛΗΡΟΥΣ ΤΙΤΛΟΥ

Δ.1.1. Γενικά

Βλ. σημείο [8](#) ΚΠΟ.

Δ.1.2. Το σχετικό πεδίο

Στον πλήρη τίτλο των πράξεων της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας, το πεδίο εφαρμογής προσδιορίζεται συνήθως με την ένδειξη «(ΕΕ)».

Σε ορισμένες περιπτώσεις, η πράξη έχει διπλή νομική βάση, σε άρθρο της ΣΛΕΕ και σε άρθρο της Συνθήκης Ευρατόμ. Στην περίπτωση αυτή ο τίτλος περιέχει την ένδειξη «(ΕΕ, Ευρατόμ)».

Δ.1.3. Αρίθμηση

Κατά την προετοιμασία της δημοσίευσης πράξης που εκδίδεται σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, η Υπηρεσία Εκδόσεων εισάγει στον τίτλο της έναν αριθμό μετά την ένδειξη του σχετικού πεδίου. Από την 1η Ιανουαρίου 2015 και έπειτα, ο αριθμός αυτός περιλαμβάνει το έτος δημοσίευσης, ακολουθούμενο από αύξοντα αριθμό (για παράδειγμα, «2015/1»)⁵⁶.

⁵⁶ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. το σημείωμα της Υπηρεσίας Εκδόσεων με τίτλο [«Εναρμόνιση της αρίθμησης των νομικών πράξεων της ΕΕ»](#).

Δ.1.4. Τίτλος

Δ.1.4.1. Σύντομη διατύπωση

Ο ΚΠΟ (σημείο [8](#)) ορίζει, ιδίως, ότι ο τίτλος πρέπει να είναι όσο πιο συνοπτικός γίνεται. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται, μεταξύ άλλων, μέσω:

- της σύντμησης του τίτλου άλλης αναφερόμενης πράξης, όπως προβλέπεται στο σημείο [16.10.1](#) ΚΠΟ⁵⁷ και
- της χρήσης σύντομων μορφών (για παράδειγμα, «Ένωση» αντί για «Ευρωπαϊκή Ένωση», «κράτη μέλη» αντί για «κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης», «ΣΛΕΕ» αντί για «Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης») και, κατ' εξαίρεση, μέσω χρήσης κοινών συντομογραφιών και ακρωνυμίων (για παράδειγμα, «ΑΚΕ», «ΟΟΣΑ», «Ευρωπαϊκό»).

Δ.1.4.2. Πράξεις που τροποποιούν ή καταργούν άλλες πράξεις

Βλ. σημεία [8.3](#), [18.9](#), [18.10](#) και 19.3 ΚΠΟ. Σημειώνεται έτσι ότι εάν ο σκοπός μιας πράξης είναι η τροποποίηση άλλης πράξης, θα πρέπει η πρώτη να περιέχει στον τίτλο της τις λέξεις «για την τροποποίηση» ή «που τροποποιεί» (δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται διατυπώσεις όπως «για την αντικατάσταση ...», καθώς δεν εκφράζουν παρά μόνο μία μορφή της νομικής διαδικασίας τροποποίησης πράξης).

Η σειρά αναφοράς των υπό τροποποίηση πράξεων στον τίτλο της τροποποιητικής πράξης ακολουθεί τα εξής κριτήρια:

1. Συντάκτης: οι πράξεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου αναφέρονται πριν από τις πράξεις του Συμβουλίου· οι πράξεις του Συμβουλίου παρατίθενται πριν από τις πράξεις της Επιτροπής.

⁵⁷ Στο εν λόγω σημείο ο ΚΠΟ παραθέτει παραδείγματα διατυπώσεων που θα επιβάρυναν ιδιαίτερα τον τίτλο και θα πρέπει, επομένως, να αποφεύγονται. Ακόμη ένα παράδειγμα είναι η άσκοπη επανάληψη στοιχείων που έχουν ήδη αναφερθεί στον τίτλο. Συνεπώς, δεν επαναλαμβάνεται στο τέλος του εξής τίτλου ο τίτλος του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71, παρότι αποτελεί μέρος του πλήρους τίτλου του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 574/72: «Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996, για τροποποίηση και ενημέρωση του κανονισμού (ΕΟΚ) **αριθ. 1408/71** περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, και του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 574/72 περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) **αριθ. 1408/71**.»

2. Ημερομηνία της πράξης: Περισσότερες πράξεις του ίδιου συντάκτη ή των ίδιων συντακτών αναφέρονται με χρονολογική σειρά.
3. Τύπος της πράξης: Εάν τροποποιούνται περισσότερες πράξεις του ίδιου συντάκτη ή των ίδιων συντακτών και της ίδιας ημερομηνίας, τότε παρατίθενται πρώτα οι κανονισμοί, στη συνέχεια οι οδηγίες και έπειτα οι αποφάσεις.
4. Αύξων αριθμός: Περισσότερες πράξεις του ίδιου συντάκτη ή των ίδιων συντακτών, της ίδιας ημερομηνίας και του ίδιου τύπου παρατίθενται με τη σειρά του αύξοντα αριθμού που τους έχει δοθεί από την Υπηρεσία Εκδόσεων κατά τη δημοσίευσή τους.

Πράξη που καταργεί άλλη πράξη πρέπει να περιέχει στον τίτλο της τις λέξεις «για την κατάργηση» ή «που καταργεί», εκτός εάν η καταργητική πράξη είναι πράξη κωδικοποίησης (βλ. σημείο [Γ.3.1](#)) ή αναδιατύπωσης (βλ. σημείο [Γ.4.1](#)).⁵⁸ Οι ειδικοί κανόνες που εφαρμόζονται στον τίτλο των τροποποιητικών πράξεων εφαρμόζονται κατ' αναλογία και στους τίτλους των πράξεων που καταργούν άλλες πράξεις.

Ο τίτλος πράξης που τροποποιεί και καταργεί άλλες πράξεις θα πρέπει πρώτα να αναφέρει τις υπό τροποποίηση και στη συνέχεια τις υπό κατάργηση πράξεις.

Όταν πράξη τροποποιεί ή καταργεί μεγάλο αριθμό πράξεων, είναι κατ' εξαίρεση δυνατόν να μην γίνει αναφορά όλων αυτών των πράξεων στον τίτλο, αλλά να προτιμηθεί διαφορετική διατύπωση ώστε το κείμενο του τίτλου να παραμείνει ευανάγνωστο.⁵⁹

Δ.1.4.3. Κωδικοποιήσεις και αναδιατυπώσεις

Ειδικοί κανόνες εφαρμόζονται στους τίτλους των πράξεων που αποτελούν προϊόν κωδικοποίησης (βλ. σημείο [Γ.3.1](#)) ή αναδιατύπωσης (βλ. σημείο [Γ.4.1](#)).

⁵⁸ Οι κανόνες που εφαρμόζονται στην πρόταση της Επιτροπής μπορεί να διαφέρουν ελαφρώς.

⁵⁹ Παράδειγμα: «Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1137/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για την προσαρμογή στην απόφαση 1999/468/ΕΚ του Συμβουλίου ορισμένων πράξεων που υπόκεινται στη διαδικασία του άρθρου 251 της συνθήκης, όσον αφορά την κανονιστική διαδικασία με έλεγχο — Προσαρμογή στην κανονιστική διαδικασία με έλεγχο — Μέρος Ι».

Δ.1.4.4. Τροποποιήσεις του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων

Όταν πρόκειται για κανονισμούς για την τροποποίηση του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων, το αντικείμενο αναφέρεται άμεσα, χωρίς μνεία του κανονισμού με τον οποίο θεσπίστηκαν οι σχετικές διατάξεις του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, και τούτο λόγω της διασποράς των βασικών διατάξεων του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης σε πολλές πράξεις:

«ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ, Ευρατόμ) [2015]/[1]

ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

για την τροποποίηση του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, [καθώς και του καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης] [όσον αφορά ...]»

και όχι

«ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ, Ευρατόμ) [2015]/[1]

ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ) αριθ. 259/68 του Συμβουλίου [όσον αφορά ...]»

Δ.2. ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Δ.2.1. Γενικά

Βλ. σημείο [9](#) ΚΠΟ.

Δ.2.2. Σημείο αναφοράς σχετικά με τη νομική βάση

Βλ. μέρος Α στοιχεία [ΣΙ](#) και [Ζ](#) του πίνακα.

Δ.2.3. Σημεία αναφοράς σχετικά με την πρόταση πράξης που υποβλήθηκε στον νομοθέτη

Βλ. μέρος Α στοιχεία [Η.1](#) έως [Η.4](#) του πίνακα.

Δ.2.4. Σημείο αναφοράς σχετικά με τη διαβίβαση στα εθνικά κοινοβούλια

Βλ. μέρος Α στοιχείο [Θ](#) του πίνακα.

Δ.2.5. Σημεία αναφοράς σχετικά με τις διαβουλεύσεις

Βλ. μέρος Α στοιχεία [Ι](#) έως [ΙΕ](#) του πίνακα.

Δ.2.5.1. Διαβουλεύσεις χωρίς γνωμοδότηση

Όταν οι Συνθήκες προβλέπουν διαβούλευση με θεσμικό ή άλλο όργανο, αλλά η διαβούλευση αυτή δεν καταλήγει στην έκδοση γνωμοδότησης, το σχετικό με τη διαβούλευση σημείο αναφοράς που διατυπώνεται κανονικά ως εξής: «Έχοντας υπόψη τη γνώμη του(της) ... [ονομασία του θεσμικού ή άλλου οργάνου]» αντικαθίσταται από σημείο αναφοράς με τη διατύπωση: «Αφού ζήτησε(ζήτησαν) τη γνώμη του(της) ... [ονομασία του θεσμικού ή άλλου οργάνου]». Στην περίπτωση αυτή το σημείο αναφοράς δεν συνοδεύεται από παραπομπή σε υποσημείωση ούτε από άλλη πληροφορία.

Δ.2.5.2. Περιπτώσεις κατά τις οποίες εκδόθηκαν περισσότερες γνωμοδοτήσεις

Ενίοτε, θεσμικό ή άλλο όργανο του οποίου ζητείται η γνώμη, εκδίδει περισσότερες της μίας γνωμοδοτήσεις. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να αναφερθούν όλες οι γνωμοδοτήσεις και τα στοιχεία της τυχόν δημοσίευσής τους.

Αν επί παραδείγματι η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εξέδωσε δύο γνωμοδοτήσεις που έχουν δημοσιευτεί, το σχετικό σημείο αναφοράς και η υποσημείωση έχουν ως εξής:

«Έχοντας υπόψη τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*,

* ΕΕ ... και ΕΕ»

Αν έχει δημοσιευτεί μόνο η πρώτη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, το σχετικό σημείο αναφοράς και η υποσημείωση έχουν ως εξής:

«Έχοντας υπόψη τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*,

* Γνώμη της [17ης Μαρτίου 2010] (ΕΕ ...) και γνώμη της [8ης Σεπτεμβρίου 2011] (δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα).»

Δ.2.5.3. Προαιρετική διαβούλευση που προβλέπεται από τις Συνθήκες

Το σημείο αναφοράς «Έχοντας υπόψη τη γνώμη του(της) ... [ονομασία του θεσμικού ή άλλου οργάνου]» πρέπει να εισάγεται επίσης και στις περιπτώσεις που εκδόθηκε γνωμοδότηση μετά από προαιρετική διαβούλευση ή μετά από πρωτοβουλία που προβλέπεται από τις Συνθήκες (για παράδειγμα σύμφωνα με το άρθρο 304 πρώτο εδάφιο δεύτερη και τρίτη περίοδος ΣΛΕΕ). Εάν η διαβούλευση που γίνεται με πρωτοβουλία του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου ή και των δύο είναι προαιρετική και δεν καταλήγει στην έκδοση γνωμοδότησης, το εν λόγω σημείο αναφοράς αντικαθίσταται από σημείο αναφοράς με τη διατύπωση: «Αφού ζήτησε(ζήτησαν) τη γνώμη του(της) ... [ονομασία του θεσμικού ή άλλου οργάνου]», χωρίς υποσημείωση ούτε άλλη πληροφορία. Εάν η διαβούλευση που γίνεται με πρωτοβουλία της Επιτροπής είναι προαιρετική και δεν καταλήγει στην έκδοση γνωμοδότησης, τότε δεν εισάγεται σημείο αναφοράς για το συγκεκριμένο διαδικαστικό στάδιο.

Δ.2.5.4. Διαβούλευση που δεν προβλέπεται από τις Συνθήκες

Οι γνώμες που δεν προβλέπονται από τις Συνθήκες (για παράδειγμα, γνώμες του Ευρωπαίου Επόπτη Προστασίας Δεδομένων ή τεχνικών οργάνων) δεν αναφέρονται στα σημεία αναφοράς. Κατά κανόνα, αναφέρονται προς το τέλος των αιτιολογικών σκέψεων, με τις διατυπώσεις που παρατίθενται στο σημείο [Γ.6](#).

Δ.2.6. Σημείο αναφοράς σχετικά με τη νομοθετική διαδικασία

Δ.2.6.1. Έγκριση σε πρώτη ανάγνωση

Το σημείο αναφοράς και η υποσημείωση έχουν ως εξής:

«Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία*,

* Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της ... [(ΕΕ ...)/(δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα)] και απόφαση του Συμβουλίου της»

Δ.2.6.2. Έγκριση σε δεύτερη ανάγνωση

Το σημείο αναφοράς και η υποσημείωση έχουν ως εξής:

«Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία*,

* Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της ... [(ΕΕ ...)/(δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα)] και θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση της ... [(ΕΕ ...)/(δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα)]. Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της ... [(ΕΕ ...)/(δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα)] [και απόφαση του Συμβουλίου της ...⁶⁰].»

Δ.2.6.3. Έγκριση σε τρίτη ανάγνωση

Το σημείο αναφοράς και η υποσημείωση έχουν ως εξής:

«Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία [βάσει του κοινού σχεδίου που ενέκρινε η επιτροπή συνδιαλλαγής την(στις) ...],*

* Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της ... [(ΕΕ ...)/(δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα)] και θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση της ... [(ΕΕ ...)/(δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα)]. Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της ... [(ΕΕ ...)/(δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα)]. Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της ... [(ΕΕ ...)/(δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα)] και απόφαση του Συμβουλίου της»

⁶⁰ Η φράση «και απόφαση του Συμβουλίου της ...» εισάγεται όταν το Συμβούλιο έχει εγκρίνει όλες τις τροπολογίες του Κοινοβουλίου σε δεύτερη ανάγνωση. Δεν εισάγεται, καθώς είναι άνευ αντικειμένου, όταν το Κοινοβούλιο εγκρίνει, σε δεύτερη ανάγνωση, τη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση.

Δ.3. ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΚΕΨΕΩΝ

Γενικοί κανόνες που εφαρμόζονται στις αιτιολογικές σκέψεις: βλ. σημεία [10](#) και [11](#) ΚΠΟ και μέρος Α στοιχείο [ΙΗ](#) του πίνακα.

Ειδικοί κανόνες και διατυπώσεις:

- κατ' εξουσιοδότηση πράξεις: βλ. σημείο [Γ.1.1](#)
- εκτελεστικές πράξεις: βλ. σημεία [Γ.2.1.1](#) και [Γ.2.2](#)
- κωδικοποίηση: βλ. σημείο [Γ.3.2](#)
- αναδιατύπωση: βλ. σημεία [Γ.4.2.1](#) και [Γ.4.2.2](#) για τις οδηγίες ή [Γ.4.3.1](#) για τους κανονισμούς και τις αποφάσεις
- αναλογικότητα και επικουρικότητα: βλ. σημείο [10.15](#) ΚΠΟ και σημείο [Γ.5](#)
- διαβουλεύσεις που δεν προβλέπονται από τις Συνθήκες: βλ. σημείο [Γ.6](#)
- τροποποιητικές πράξεις: βλ. σημεία [18.11](#) και [18.12](#) ΚΠΟ
- πράξεις «Σένγκεν» και άλλες πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο του τρίτου μέρους, τίτλος V ΣΛΕΕ: βλ. σημείο [Γ.12](#).

Δ.4. ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΟΥ

Δ.4.1. Γενικά

Βλ. σημεία [12](#) έως [15](#) ΚΠΟ.

Δ.4.2. Τυποποιημένη διάρθρωση

Βλ. [μέρος Β](#).

Δ.4.3. Υποδιαίρεσεις του κειμένου

Τα **άρθρα** μπορούν να **ομαδοποιούνται** σε μέρη, τίτλους, κεφάλαια και τμήματα και μπορούν να **υποδιαιρούνται** σε παραγράφους, εδάφια, στοιχεία, σημεία και περιπτώσεις: Βλ. σημεία [4.4](#), [4.5](#), [7.3](#) και [15.4](#) ΚΠΟ.

Για πρακτικούς λόγους, και κυρίως για να είναι ταυτόσημες σε όλες τις γλώσσες οι παραπομπές σε υποσημειώσεις, η υποδιαίρεση του κειμένου σε **περιόδους** (τμήμα του κειμένου ανάμεσα σε δύο τελείες) πρέπει να είναι η ίδια σε όλες τις γλώσσες. Όταν αυτό προκαλεί δυσκολίες σε μια γλώσσα, οι περίοδοι πρέπει να χωρίζονται σε ημιπεριόδους, μεταξύ των οποίων χρησιμοποιείται άνω τελεία.

Επειδή τα άρθρα και οι παράγραφοι αποτελούν αυτοτελείς, αυθύπαρκτες ενότητες, η επανάληψη όρων από άρθρο σε άρθρο, ή από παράγραφο σε παράγραφο, καθώς και οι πλήρεις παραπομπές είναι συχνά χρήσιμες, αν όχι και απαραίτητες, για τη σαφήνεια του κειμένου:

Αντί:

«1. Η Επιτροπή λαμβάνει κάθε αναγκαίο μέτρο ...

2. **Λαμβάνει** τα μέτρα **αυτά** σύμφωνα με τη διαδικασία ...»,

προτιμάται:

«1. Η Επιτροπή λαμβάνει κάθε αναγκαίο μέτρο ...

2. **Η Επιτροπή** λαμβάνει **τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 1** σύμφωνα με τη διαδικασία ...».

Δ.4.4. Απαρίθμηση

Δ.4.4.1. Απαρίθμηση σε περίοδο χωρίς εισαγωγική φράση

Είναι σκόπιμο να εξειδικεύεται η σύνδεση ανάμεσα σε διαφορετικά στοιχεία απαρίθμησης εντός μίας περιόδου ως εξής:

- σε περίπτωση σωρευτικής απαρίθμησης: χρήση του συνδέσμου «και»,
- σε περίπτωση εναλλακτικής απαρίθμησης: χρήση των συνδέσμων «είτε ... είτε»,
- σε περίπτωση μικτής απαρίθμησης (δηλαδή διπλής υπόθεσης: ένα στοιχείο της απαρίθμησης ή μερικά ή όλα): χρήση εκφράσεων όπως «... ή ... ή και τα δύο», ή, αν δεν είναι δυνατή καλύτερη λύση ούτε η χρήση εισαγωγικής φράσης, χρήση του «και/ή».

Ο σύνδεσμος «ή» πρέπει να τίθεται μόνο όταν η σύνδεση είναι σαφής διότι, όπως έχει αποφανθεί το Δικαστήριο⁶¹, η σημασία του συνδέσμου αυτού ποικίλλει ανάλογα με τα συμφραζόμενα.

Δ.4.4.2. Απαρίθμηση μετά από εισαγωγική φράση

Πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή ώστε κάθε στοιχείο της απαρίθμησης να συντάσσεται αρμονικά με τα υπόλοιπα, αλλά και να συνδέεται με την εισαγωγική φράση. Γι' αυτό, είναι προτιμότερο να μην εισάγονται αυτοτελείς περίοδοι ή αυτοτελή εδάφια σε απαριθμήσεις (βλ. ιδίως το παράδειγμα στο σημείο [15.3](#) ΚΠΟ). Επίσης, θα πρέπει να αποφεύγονται δομές «σφήνα», στις οποίες η εισαγωγική φράση διακόπτεται από την απαρίθμηση και ολοκληρώνεται μετά από αυτήν.⁶²

⁶¹ Βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 2005, [Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά της Γαλλικής Δημοκρατίας, C-304/02](#), σκέψη 83.

⁶² Για παράδειγμα, η παρακάτω περίοδος θα πρέπει να συνταχθεί ως εξής:
«Τα κράτη μέλη απαγορεύουν τη χρήση των κατωτέρω πρωτεϊνών για τη διατροφή των οικόσιτων ζώων που εκτρέφονται για την παραγωγή τροφίμων:
α) ζωικής προέλευσης πρωτεΐνες,
β) επεξεργασμένες ζωικές πρωτεΐνες.»
και όχι ως εξής:
«Τα κράτη μέλη απαγορεύουν τη χρήση των κατωτέρω πρωτεϊνών:
α) ζωικής προέλευσης πρωτεΐνες,
β) επεξεργασμένες ζωικές πρωτεΐνες
για τη διατροφή των οικόσιτων ζώων που εκτρέφονται για την παραγωγή τροφίμων.»

Επιπλέον, θα πρέπει να διευκρινίζεται κατά πόσον η απαρίθμηση που έπεται της εισαγωγικής φράσης είναι σωρευτική, εναλλακτική ή μικτή (βλ. σημείο [Δ.4.4.1](#)). Όπου είναι δυνατόν, χρησιμοποιούνται για τον σκοπό αυτό, ήδη στην εισαγωγική φράση, εκφράσεις όπως «όλες οι παρακάτω προϋποθέσεις», «μία από τις προϋποθέσεις που ακολουθούν» ή «μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις». Όπου αυτό δεν είναι δυνατόν να γίνει στην εισαγωγική φράση, η σύνδεση ανάμεσα στα στοιχεία που απαριθμούνται θα πρέπει να γίνεται σαφής με την προσθήκη των συνδέσμων «και», «ή», «και/ή» στο τέλος του προτελευταίου στοιχείου της απαρίθμησης. Εντούτοις, αυτός ο τρόπος παρουσίασης μπορεί ενδεχομένως να δημιουργήσει δυσκολίες σε περίπτωση μεταγενέστερης τροποποίησης της απαρίθμησης, καθώς και εξαιτίας της αμφισημίας του «ή» (βλ. σημείο [Δ.4.4.1](#)).

Η εισαγωγική φράση κλείνει πάντα με άνω και κάτω τελεία (:).⁶³

Τα στοιχεία στην απαρίθμηση είναι πεζά γράμματα που ακολουθούνται από παρένθεση για το πρώτο επίπεδο, μικροί λατινικοί αριθμοί που ακολουθούνται από παρένθεση για το δεύτερο επίπεδο και σημεία με αραβικούς αριθμούς που ακολουθούνται από παρένθεση για το τρίτο επίπεδο. Περιπτώσεις που εισάγονται με παύλα χρησιμοποιούνται για το τέταρτο επίπεδο.

«[Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται]:

- α) ... ·
- i) ... ·
- 1) ... ·
- ... ·»

Κατ' εξαίρεση, στο άρθρο με τους ορισμούς (βλ. σημείο [Γ.7](#)) και στις τροποποιητικές διατάξεις (βλ. σημείο [Γ.8.1](#)), η απαρίθμηση ξεκινά με σημεία με αραβικούς αριθμούς που ακολουθούνται από παρένθεση για το πρώτο επίπεδο, με στοιχεία με πεζά γράμματα που ακολουθούνται από παρένθεση για το δεύτερο επίπεδο και με μικρούς λατινικούς αριθμούς που ακολουθούνται από παρένθεση για το τρίτο επίπεδο.

Όλα τα στοιχεία μίας απαρίθμησης εντός μίας περιόδου ξεκινούν με **πεζό γράμμα**.

⁶³ Αν, εντός παραγράφου, πριν από τα στοιχεία α), β), γ), κ.λπ. δεν προηγείται εισαγωγική φράση, τα εν λόγω στοιχεία αποτελούν υποδιαίρεση της πράξης και κλείνουν με τελεία.

Δ.4.4.3. Απαρίθμηση σε πίνακα

Σε πίνακες, τα στοιχεία απαρίθμησης είτε αρχίζουν με κεφαλαίο είτε με πεζό γράμμα (ανάλογα με το σύστημα που επιλέγουν κάθε φορά οι συντάκτες) και μπορεί να μη συνοδεύονται από σημείο στίξης.

Δ.4.5. Τίτλοι και πίνακας περιεχομένων

Τα άρθρα μπορεί να έχουν τίτλο για να διευκολύνεται ο αναγνώστης να εντοπίζει τις διατάξεις που τον ενδιαφέρουν. Ο τίτλος θα πρέπει να είναι σύντομος και να συνοψίζει το περιεχόμενο του άρθρου. Η προσέγγιση θα πρέπει να είναι ενιαία στο σύνολο της πράξης: δηλαδή ή να έχουν τίτλο όλα τα άρθρα ή να μην έχει κανένα.

Τα μέρη, οι τίτλοι, τα κεφάλαια και τα τμήματα θα πρέπει έκαστο να έχουν τίτλο.

Οι μακροσκελείς πράξεις θα πρέπει, αν χρειάζεται, να περιλαμβάνουν στην αρχή πίνακα περιεχομένων.

Δ.5. ΣΥΝΤΑΞΗ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

Δ.5.1. Γενικά

Βλ. σημείο [22](#) ΚΠΟ.

Δ.5.2. Μορφοποίηση, παρουσίαση και αρίθμηση

Παρότι δεν υφίστανται αυστηροί κανόνες σχετικά με την παρουσίαση των παραρτημάτων, η εφαρμογή των ακόλουθων οδηγιών έχει σκοπό να διασφαλίσει ότι τα συστήματα πληροφορικής αναγνωρίζουν επιτυχώς τα διαφορετικά μέρη της πράξης.

Τα παραρτήματα δεν πρέπει να υποδιαιρούνται σε άρθρα, καθώς κάτι τέτοιο θα μπορούσε να οδηγήσει σε σύγχυση ανάμεσα στο παράρτημα και στο διατακτικό.

Τα παραρτήματα υποδιαιρούνται κατά κανόνα σε σημεία που προσδιορίζονται με αραβικούς αριθμούς που ακολουθούνται από τελεία σε όλα τα επίπεδα (π.χ. «10.2.3.»). Κατά κανόνα, ο μέγιστος αριθμός επιπέδων είναι πέντε (π.χ. «1.1.1.1.1.»). Μόνο εάν είναι απολύτως απαραίτητο μπορούν να χρησιμοποιηθούν περισσότερα επίπεδα, αν και ενδεχομένως να είναι προτιμότερο σε τέτοιες περιπτώσεις να χρησιμοποιηθεί διαφορετική δομή. Ανεξάρτητα από το επίπεδό τους, τα αριθμημένα σημεία μπορεί να περιέχουν περαιτέρω υποδιαιρέσεις, με πεζά γράμματα που ακολουθούνται από παρένθεση για το πρώτο επίπεδο, μικρούς λατινικούς αριθμούς που ακολουθούνται από παρένθεση για το δεύτερο επίπεδο, αραβικούς αριθμούς που ακολουθούνται από παρένθεση για το τρίτο επίπεδο και περιπτώσεις που εισάγονται με παύλα για το τέταρτο επίπεδο. Αυτές οι υποδιαιρέσεις χρησιμοποιούνται κατά κανόνα μόνο για απαριθμήσεις μετά από εισαγωγική φράση και θα πρέπει να αποφεύγονται κατά το δυνατόν. Για ευκολία παραπομπής, προτείνεται να αριθμείται κάθε εδάφιο μέσα στα παραρτήματα. Εντούτοις, σε πολύ μικρά σε έκταση παραρτήματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν και μη αριθμημένα εδάφια. Ένα μη αριθμημένο εδάφιο μπορεί να εισάγει σημεία ή στοιχεία, υποδιαιρέσεις χαμηλότερου επιπέδου ή πίνακες.

Ένα αριθμημένο σημείο μπορεί να περιέχει:

- μόνο τίτλο,
- ένα ή περισσότερα μη αριθμημένα εδάφια,
- συνδυασμό τίτλου και ενός ή περισσότερων μη αριθμημένων εδαφίων.

Στα παραρτήματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν υποδιαιρέσεις ανώτερου επιπέδου (μέρος, τίτλος, κεφάλαιο, τμήμα). Τα σημεία θα πρέπει να αριθμούνται συνεχόμενα από την αρχή ως το τέλος του παραρτήματος, ανεξάρτητα από το αν χρησιμοποιούνται ή όχι υποδιαιρέσεις ανώτερου επιπέδου· ειδάλλως ορισμένα από τα στοιχεία των συστημάτων πληροφορικής δεν θα είναι διαθέσιμα.

Παντού στα παραρτήματα μπορούν να εισαχθούν πίνακες και εικόνες. Δεν θα πρέπει όμως οι εικόνες να περιέχουν κείμενο.

Όταν ένα παράρτημα περιέχει έντυπα ή άλλου είδους έγγραφα που προορίζονται για αυτοτελή χρήση, οι ανωτέρω οδηγίες θα πρέπει να ακολουθούνται στο βαθμό που δεν επηρεάζουν αρνητικά την ευχέρεια κατανόησης ή χρήσης των εν λόγω εντύπων και εγγράφων, ή που δεν αντιτίθενται με συγκεκριμένες απαιτήσεις που εφαρμόζονται σε αυτά.

Όταν ένα παράρτημα ενσωματώνει διατάξεις από άλλη πηγή (π.χ. έναν κανονισμό της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη) στο ενωσιακό δίκαιο, η δομή και η αρίθμηση των εν λόγω διατάξεων θα πρέπει να παραμένει ίδια με τη δομή και την αρίθμηση που χρησιμοποιούνται στην πηγή (βλ. όμως το σημείο [17.4](#) ΚΠΟ).

Δ.5.3. Πίνακας περιεχομένων

Τα μακροσκελή παραρτήματα θα πρέπει, αν χρειάζεται, να περιλαμβάνουν στην αρχή τους πίνακα περιεχομένων.

Δ.6. ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

Δ.6.1. Γενικά

Βλ. σημεία [16](#), [16.1](#), [16.1.1](#), [16.2](#), [16.4](#), [16.7](#), [16.8](#), [16.9](#) και [16.17](#) ΚΠΟ

Δ.6.2. Γενική παραπομπή στην ίδια την πράξη

- «ο παρών κανονισμός»
- «η παρούσα οδηγία»
- «η παρούσα απόφαση»⁶⁴

Δ.6.3. Παραπομπή σε σημείο αναφοράς

«στο [πρώτο] σημείο αναφοράς»

Δ.6.4. Παραπομπή σε αιτιολογική σκέψη

- Αν η πράξη περιλαμβάνει περισσότερες αριθμημένες αιτιολογικές σκέψεις: «η(στην) αιτιολογική σκέψη [1]»
- Αν η πράξη περιλαμβάνει μία μόνο αιτιολογική σκέψη: «η(στην) αιτιολογική σκέψη»

Δ.6.5. Παραπομπή σε μέρος του διατακτικού

Δ.6.5.1. Ορολογία που πρέπει να χρησιμοποιείται

Χρησιμοποιούνται οι διατυπώσεις στην τρίτη στήλη του πίνακα που εμφανίζεται στο σημείο [15.4](#) ΚΠΟ. Στο εισαγωγικό τμήμα απαρίθμησης γίνεται παραπομπή με την έκφραση «η(στην) εισαγωγική πρόταση/φράση».

⁶⁴ Όσον αφορά τη χρήση του όρου «παρών(παρούσα)», θα πρέπει να σημειωθεί ότι σε ορισμένες γλωσσικές εκδοχές (όπως για παράδειγμα τα αγγλικά, τα γερμανικά, τα δανικά, τα ολλανδικά και τα σουηδικά) χρησιμοποιείται η αντίστοιχη δεικτική αντωνυμία «αυτός(αυτή)».

Στα ελληνικά, για να αποφεύγεται η σύγχυση ανάμεσα στην πράξη που μόλις αναφέρθηκε, σε άλλη πράξη ή στην πράξη στην οποία βρισκόμαστε θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με προσοχή οι όροι «αυτός(αυτή)», «ο(η) εν λόγω» και «ο παρών(η παρούσα)».

Δ.6.5.2. Δομή της παραπομπής

Όταν παραπέμπουμε σε διάταξη, είναι συχνά απαραίτητο να απαριθμήσουμε περισσότερες υποδιαιρέσεις για να διευκρινιστεί η ακριβής της θέση στο κείμενο. Οι υποδιαιρέσεις αυτές παρουσιάζονται ακολουθώντας τη δομή του εγγράφου, από τη γενικότερη προς την ειδικότερη, χωρίς κόμματα μεταξύ τους.

Παραδείγματα:

- «άρθρο 1 παράγραφος 1 δεύτερη περίοδος»
- «παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο».

Εντούτοις, μεταξύ των υποδιαιρέσεων ανώτερου επιπέδου, αναφέρονται μόνο όσες δεν είναι κοινές για την αναφερόμενη διάταξη και για τη διάταξη που περιέχει την παραπομπή. Για παράδειγμα, αν στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο β) γίνεται παραπομπή στο στοιχείο α) της ίδιας παραγράφου, η παραπομπή αυτή διατυπώνεται ως εξής:

«... στο στοιχείο α),»

και όχι

«... στο **άρθρο 3 παράγραφος 1** στοιχείο α)»

ούτε

«... στην **παράγραφο 1** στοιχείο α)».

Όταν γίνεται παραπομπή σε άρθρα τα οποία αποτελούν μέρος υποδιαίρεσης ανώτερου επιπέδου της πράξης (μέρους, τίτλου, κεφαλαίου, τμήματος), κατά κανόνα δεν είναι απαραίτητο να αναφέρονται αυτές οι ανώτερες υποδιαιρέσεις:

Αναφερόμαστε απλώς στο «**άρθρο 2**»

και όχι στο «**τμήμα 1** άρθρο 2».

Όταν όμως είναι απαραίτητο να χρησιμοποιηθεί η φράση «του παρόντος άρθρου/εδαφίου/σημείου/στοιχείου / της παρούσας παραγράφου/περίπτωσης» για να αποφευχθεί ο κίνδυνος σύγχυσης που αναφέρεται στο σημείο [Δ.6.5.4](#), η εν λόγω φράση τοποθετείται στο τέλος της παραπομπής.

Παραδείγματα :

- «στο στοιχείο γ) **της παρούσας παραγράφου**»
- «στο πρώτο εδάφιο στοιχείο δ) **του παρόντος άρθρου**»

και όχι

- «**στην παρούσα παράγραφο** στοιχείο γ)»
- «**στο παρόν άρθρο** πρώτο εδάφιο στοιχείο δ)».

Δεδομένου ότι το παράρτημα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της πράξης στην οποία επισυνάπτεται (βλ. σημείο [22.3](#) ΚΠΟ), οι παραπομπές εντός του παραρτήματος σε μέρος του διατακτικού θα πρέπει να είναι εξίσου απλές με τις παραπομπές που υπάρχουν εντός του διατακτικού.⁶⁵

Παράδειγμα:

- «ο κατάλογος του άρθρου 4 παράγραφος 3».

Δ.6.5.3. Πολλαπλές παραπομπές

Όταν απαριθμούνται υποδιαίρέσεις με την ίδια ονομασία, από τις οποίες μία ή περισσότερες ακολουθούνται από υποδιαίρέσεις χαμηλότερου επιπέδου, τηρούνται οι κανόνες που αναφέρονται στο σημείο [Δ.6.5.2](#) και επαναλαμβάνεται ο τύπος υποδιαίρεσης για κάθε παραπομπή.

Παραδείγματα:

- «**άρθρο 1, άρθρο 2** παράγραφος 2 στοιχείο α) και **άρθρο 3** παράγραφος 1»
[και όχι: «**άρθρα 1 και 2** παράγραφος 1 στοιχείο α) και 3 παράγραφος 1»]
- «**άρθρο 2** παράγραφος 1 και **άρθρο 5** παράγραφος 2»
- «**παράγραφος 1** στοιχείο α) και **παράγραφος 2** δεύτερο εδάφιο»
[και όχι: «**παράγραφοι 1** στοιχείο α) και 2 δεύτερο εδάφιο»].

⁶⁵ Όσον αφορά παραπομπές στις διατάξεις παραρτήματος, βλ. σημείο [Δ.6.6](#).

Όταν απαριθμούνται υποδιαίρεσεις του ίδιου επιπέδου που δεν συνοδεύονται από υποδιαίρεσεις χαμηλότερου επιπέδου, ο τρόπος παραπομπής απλοποιείται και δεν επαναλαμβάνεται ο τύπος της υποδιαίρεσης για κάθε παραπομπή.

Παραδείγματα:

- «τα κεφάλαια I και II»
[και όχι: «το κεφάλαιο I και το κεφάλαιο II»]
- «τα άρθρα 1, 4 και 9»
- «τα άρθρα 1 έως 4»
- «τα άρθρα 1 έως 4 και 9»
- «η πρώτη και η τρίτη περίπτωση»

Συχνά οι ανωτέρω τρόποι αναφοράς συνδυάζονται:

«το άρθρο 1, το άρθρο 3 παράγραφος 5 στοιχείο γ), το άρθρο 5 παράγραφοι 2 και 3, και τα άρθρα 6 έως 9»

Αν η απαρίθμηση αφορά μόνο τρεις συνεχόμενους αριθμούς, είναι προτιμότερο να αναγράφονται χωριστά και οι τρεις αντί να συνενώνονται σε πιο συντετμημένη μορφή.

Παράδειγμα:

«τα άρθρα 2, 3 και 4»

[και όχι: «τα άρθρα 2 έως 4»]

Δ.6.5.4. Εκφράσεις που πρέπει να αποφεύγονται σε παραπομπές

Όταν, στο κείμενο πράξης, γίνεται παραπομπή σε υποδιαίρεση της ίδιας πράξης, χρησιμοποιείται ακριβής παραπομπή σε αυτή την υποδιαίρεση και αποφεύγονται οι λέξεις «προηγούμενος(προηγούμενη)» και «επόμενος(επόμενη)».

Επίσης, σε μια συγκεκριμένη παραπομπή αποφεύγονται εκφράσεις όπως «παραπάνω/ανωτέρω» ή «παρακάτω/κατωτέρω».

Δεν χρειάζεται να προστίθεται σε απαριθμήσεις διατάξεων η λέξη «συμπεριλαμβανομένου», διότι, εξ ορισμού, κάθε απαριθμούμενο στοιχείο συμπεριλαμβάνεται στην απαρίθμηση.

Τέλος, η ένδειξη «του παρόντος κανονισμού/άρθρου / της παρούσας παραγράφου κ.λπ.)» προστίθεται μόνο αν υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης.

Παράδειγμα:

Αν στο κείμενο της παραγράφου 5 ενός άρθρου θέλουμε να παραπέμψουμε στις παραγράφους 1 έως 4 του ίδιου άρθρου, γράφουμε:

«Η διαδικασία που προβλέπεται στις παραγράφους 1 έως 4 ... »

και όχι

«Η διαδικασία που προβλέπεται στις **ανωτέρω παραγράφους ...**»

ούτε

«Η διαδικασία που προβλέπεται στις παραγράφους 1 έως 4 **ανωτέρω ...**»

ούτε

«Η διαδικασία που προβλέπεται στις παραγράφους 1 έως 4 **συμπεριλαμβανομένης ...**»

ούτε (εκτός και αν υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης)

«Η διαδικασία που προβλέπεται στις παραγράφους 1 έως 4 **του παρόντος άρθρου ...**»

Δ.6.6. Παραπομπή σε παράρτημα

Οι κανόνες που αναφέρονται στο σημείο Δ.6.5.2 για τις παραπομπές στο διατακτικό εφαρμόζονται κατ' αναλογία και στις παραπομπές στα παραρτήματα.

Παράδειγμα:

- «σημείο 2.1.3.7 στοιχείο α) σημείο iii)(2) τέταρτη περίπτωση του [παραρτήματος/ παραρτήματος [I]]»

Εάν υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης, αναφέρεται επίσης η οικεία πράξη ως εξής: «το παράρτημα [του/της] [παρόντος κανονισμού/παρούσας οδηγίας]» (και όχι: «το παράρτημα [στον/στην] [παρόντα κανονισμό/παρούσα οδηγία]») ή «[ο πίνακας] που παρατίθεται στο παράρτημα [του/της] [παρόντος κανονισμού/παρούσας οδηγίας]» (και όχι «[ο πίνακας] **που προσαρτάται**[στον/στην] [παρόντα κανονισμό/παρούσα οδηγία]»).

Το παράρτημα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της πράξης στην οποία επισυνάπτεται (βλ. σημείο [22.3](#) ΚΠΟ). Επομένως, είναι περιττή η προσθήκη διευκρινίσεων, όπως «το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος [του παρόντος κανονισμού]», στις παραπομπές σε παράρτημα.

Δ.7. ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

Δ.7.1. Γενικά

Βλ. σημεία [16](#), [16.1](#), [16.1.2](#), [16.2](#), [16.3](#) έως [16.10](#), [16.17](#) και [16.18](#) ΚΠΟ.

Δ.7.2. Παραπομπή σε πράξεις πρωτογενούς δικαίου

Δ.7.2.1. Συνθήκες

Θα πρέπει να γίνεται αναφορά πρώτα στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, κατόπιν στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μετά στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας.

Πρώτη παραπομπή:

- «Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση»
- «Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
- «Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας»

Οι παραπομπές αυτές δεν ακολουθούνται από αναφορά δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα.

Επόμενες παραπομπές:

Αν το κείμενο παραπέμπει σε μία μόνο Συνθήκη, είναι δυνατό να χρησιμοποιείται ο όρος «Συνθήκη».

Εάν γίνεται παραπομπή σε περισσότερες Συνθήκες στο ίδιο κείμενο, χρησιμοποιούνται κατά το δυνατόν οι πλήρεις τίτλοι των Συνθηκών. Κατά περίπτωση, μπορεί να χρησιμοποιηθούν οι συντομογραφίες των τίτλων ως ακολούθως:

- «ΣΕΕ» για τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση
- «ΣΛΕΕ» για τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- «Συνθήκη Ευρατόμ» για τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας

Άλλοι τρόποι αναφοράς μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε τίτλο χάριν συντομίας, βλ. σημείο [Δ.1.4.1](#).

Τα άρθρα, τα τμήματα, τα κεφάλαια, οι τίτλοι και τα μέρη της ΣΕΕ και της ΣΛΕΕ αναφέρονται με τον αριθμό που έχουν μετά την αναρίθμηση που προέκυψε από τη Συνθήκη της Λισαβόνας στην **ενοποιημένη τους μορφή**⁶⁶, **χωρίς υπενθύμιση** των παλαιότερων αριθμήσεών τους.

Ο ανωτέρω κανόνας εφαρμόζεται επίσης όταν **τροποποιούνται** πράξεις οι οποίες εκδόθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας και περιέχουν παραπομπές με παλαιότερη αρίθμηση. Στα υπό αντικατάσταση, στα προστιθέμενα ή στα παρεμβαλλόμενα χωρία, οι παραπομπές στις Συνθήκες γίνονται με βάση τη νέα αρίθμηση της ενοποιημένης έκδοσης. Τυχόν ασυνέπεια στην αρίθμηση ανάμεσα στα χωρία στα οποία οι παραπομπές ακολουθούν την παλαιότερη αρίθμηση, καθώς δεν τροποποιήθηκαν και σε εκείνα που προκύπτουν από την τροποποιητική πράξη θα λυθεί σε επόμενο στάδιο, ιδίως με την ευκαιρία κωδικοποίησης.

Όταν γίνεται παραπομπή σε **τίτλο** που περιέχει αναφορά στις Συνθήκες με την παλαιότερη αρίθμηση, η εν λόγω αναφορά μετατρέπεται με βάση τη νέα αρίθμηση της ενοποιημένης έκδοσης. Ο προσαρμοσμένος αριθμός συνοδεύεται από σημείωση όπως παρακάτω:

«[1] [Οδηγία 2009/101/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, περί συντονισμού των εγγυήσεων που απαιτούνται στα κράτη μέλη εκ μέρους των εταιρειών, κατά την έννοια του άρθρου 54 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης, για την προστασία των συμφερόντων των εταίρων και των τρίτων, με σκοπό να καταστούν οι εγγυήσεις αυτές ισοδύναμες (ΕΕ L 258 της 1.10.2009, σ. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/101/oj>).]

Σημείωση: Ο τίτλος [της οδηγίας 2009/101/ΕΕ] προσαρμόστηκε για να ληφθεί υπόψη η αναρίθμηση των άρθρων της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύμφωνα με το άρθρο 5 της Συνθήκης της Λισαβόνας· αρχικά περιείχε αναφορά [στο άρθρο 48 δεύτερο εδάφιο της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας].»

⁶⁶ Σύμφωνα με το άρθρο 5 της Συνθήκης της Λισαβόνας, τα άρθρα, τα τμήματα, τα κεφάλαια, οι τίτλοι και τα μέρη της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκαν από τη Συνθήκη της Λισαβόνας, έχουν αναριθμηθεί, βάσει των **πινάκων αντιστοιχίας** του παραρτήματος της εν λόγω Συνθήκης, της οποίας αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα. Σε αυτή τη βάση συντάχθηκε **ενοποιημένη έκδοσή τους**.

Δ.7.2.2. Πρωτόκολλα

Πρώτη παραπομπή:

- «το πρωτόκολλο αριθ. [19] [σχετικά με το κεκτημένο του Σένγκεν το οποίο έχει ενσωματωθεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης], που προσαρτάται [στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης]»

Οι παραπομπές αυτές δεν ακολουθούνται από αναφορά δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα.

Επόμενες παραπομπές:

- «το πρωτόκολλο αριθ. [19]»

Δ.7.2.3. Πράξεις προσχώρησης

- «η πράξη προσχώρησης [της Αυστρίας, της Φινλανδίας και της Σουηδίας]»

ή, αν η απαρίθμηση των προσχωρούντων κρατών μελών θα οδηγούσε σε επιβάρυνση της πρότασης και δεν είναι απαραίτητη για την κατανόηση της παραπομπής:

- «η πράξη προσχώρησης του [2003]»⁶⁷

Η πράξη προσχώρησης, επομένως, αναφέρεται με συντετμημένη μορφή, χωρίς παραπομπή στην οικεία συνθήκη προσχώρησης και χωρίς παραπομπή στην Επίσημη Εφημερίδα.

⁶⁷ Τα έτη αναφοράς για τις πράξεις προσχώρησης είναι:

- 1972 (Δανία και Ιρλανδία),
- 1979 (Ελλάδα),
- 1985 (Ισπανία και Πορτογαλία),
- 1994 (Αυστρία, Φινλανδία και Σουηδία),
- 2003 (Τσεχική Δημοκρατία, Εσθονία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Ουγγαρία, Μάλτα, Πολωνία, Σλοβενία, Σλοβακία),
- 2005 (Βουλγαρία, Ρουμανία),
- 2011 (Κροατία).

Δ.7.3. Παραπομπή σε άλλες νομικές πράξεις

Δ.7.3.1. Προσδιορισμός της πράξης στην οποία γίνεται παραπομπή

Όταν γίνεται παραπομπή σε άλλες νομικές πράξεις:

- σε τίτλο, βλ. σημείο [16.10.1](#) ΚΠΟ.
- σε σημείο αναφοράς, βλ. σημείο [16.10.2](#) ΚΠΟ.
- στην υπόλοιπη πράξη (αιτιολογικές σκέψεις, άρθρα και παραρτήματα), βλ. σημείο [16.10.3](#) ΚΠΟ.

Κατά παρέκκλιση από το σημείο [16.10.3](#) πρώτη περίπτωση του ΚΠΟ, όταν οι αιτιολογικές σκέψεις, τα άρθρα ή τα παραρτήματα περιέχουν **κατάλογο** πράξεων, τότε οι πράξεις αυτές μπορούν να αναφέρονται με τον πλήρη τίτλο τους στο σώμα του καταλόγου, με τα στοιχεία δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα σε υποσημείωση.

Όταν στις αιτιολογικές σκέψεις, στα άρθρα ή στα παραρτήματα αναφέρονται, για πρώτη φορά, διαδοχικά πολλές πράξεις **του ίδιου τύπου και του ίδιου οργάνου** (ή οργάνων), ο τύπος της πράξης και το όργανο (ή τα όργανα) αναφέρονται άπαξ (αντί να επαναλαμβάνονται για κάθε πράξη) και ο αριθμός της σχετικής υποσημείωσης με τα στοιχεία αναφοράς εισάγεται μετά τον αύξοντα αριθμό κάθε πράξης.

Παράδειγμα:

«Τα δικαιώματα των εργαζομένων θα πρέπει να συνεχίσουν να διέπονται από τις εθνικές διατάξεις που μνημονεύονται στις οδηγίες 2002/14/EK* και 2009/38/EK** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

* Οδηγία 2002/14/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2002, περί θεσπίσεως γενικού πλαισίου ενημερώσεως και διαβουλεύσεως των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα ([ΕΕ L 80 της 23.3.2002, σ. 29](#), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2002/14/oj>).

** Οδηγία 2009/38/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Μαΐου 2009, για τη θέσπιση ευρωπαϊκού συμβουλίου εργαζομένων ή διαδικασίας σε επιχειρήσεις και ομίλους επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας με σκοπό να ενημερώνονται οι εργαζόμενοι και να ζητείται η γνώμη τους ([ΕΕ L 122 της 16.5.2009, σ. 28](#), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/38/oj>).»

Όταν στις αιτιολογικές σκέψεις, στα άρθρα ή στα παραρτήματα αναφέρονται, για πρώτη φορά, διαδοχικά πολλές πράξεις **του ίδιου τύπου** και έχει ήδη γίνει παραπομπή προηγουμένως στο κείμενο στις εν λόγω πράξεις, ο τύπος της πράξης αναφέρεται άπαξ (αντί να επαναλαμβάνεται για κάθε πράξη).

Παράδειγμα:

«κανονισμοί (ΕΕ) 2017/1129 και (ΕΕ) 2017/1131»

Σύμφωνα με τη ΣΛΕΕ⁶⁸, στους τίτλους των **κατ' εξουσιοδότηση** και των **εκτελεστικών πράξεων** παρεμβάλλονται πάντοτε οι λέξεις «κατ' εξουσιοδότηση» ή «εκτελεστικός/εκτελεστική», αντίστοιχα. Οι εν λόγω λέξεις πρέπει να επαναλαμβάνονται κάθε φορά που γίνεται παραπομπή σε κατ' εξουσιοδότηση ή σε εκτελεστική πράξη, όχι μόνο την πρώτη φορά που γίνεται μνεία της πράξης, αλλά και σε επόμενες παραπομπές (παράδειγμα δεύτερης παραπομπής: «κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2015/1798»).

Ορισμένες πράξεις δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα φέροντας **διπλή αρίθμηση**: τον έναν αριθμό τον δίνει ο συντάκτης και τον άλλο η Υπηρεσία Εκδόσεων⁶⁹. Θα πρέπει να αναφέρονται και οι δύο αριθμοί στην παραπομπή.

Παράδειγμα:

Πρώτη παραπομπή

«απόφαση (ΕΕ) 2015/529 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ/2015/1)*

* Απόφαση (ΕΕ) 2015/529 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 21ης Ιανουαρίου 2015, που τροποποιεί την απόφαση ΕΚΤ/2004/3 σχετικά με την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ/2015/1) (ΕΕ L 84 της 28.3.2015, σ. 64, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2015/929/oj>).»

Επόμενες παραπομπές:

«απόφαση (ΕΕ) 2015/529 (ΕΚΤ/2015/1)»

⁶⁸ [Άρθρο 290](#) παράγραφος 3 για πράξεις κατ' εξουσιοδότηση και άρθρο 291 παράγραφος 4 για εκτελεστικές πράξεις.

⁶⁹ Για περισσότερες πληροφορίες βλ. το σημείωμα της Υπηρεσίας Εκδόσεων με τίτλο [«Εναρμόνιση της αρίθμησης των νομικών πράξεων της ΕΕ»](#).

Εξαιτίας της ιδιαίτερης φύσης του **κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων** και του λοιπού προσωπικού της Ένωσης, η παραπομπή σε αυτόν εντός αιτιολογικών σκέψεων, άρθρων και παραρτημάτων γίνεται ως ακολούθως:

«ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης [και το καθεστώς που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό της,] όπως καθορίστηκε (-αν) από τον κανονισμό (ΕΟΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ) αριθ. 259/68 του Συμβουλίου)*.

* EE L 56 της 4.3.1968, σ. 1, ELI: [http://data.europa.eu/eli/reg/1968/259\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/reg/1968/259(1)/oj).»

Για τις παραπομπές σε πράξη που στον **τίτλο** της περιέχει μνεία σε διάταξη Συνθήκης, βλ. επίσης σημείο [Α.7.2.1](#).

Μόνο η **αρχική δημοσίευση** της πράξης αναφέρεται στην υποσημείωση. Ούτε μετέπειτα τροποποιήσεις ούτε διορθωτικά αναφέρονται στις υποσημειώσεις. Η μοναδική εξαίρεση σε αυτόν τον κανόνα είναι η περίπτωση κωδικοποίησης πράξης της οποίας ο τίτλος έχει τροποποιηθεί (βλ. σημείο [Γ.3.2.1](#)) ή όταν πρόκειται για στατική παραπομπή (βλ. σημείο [16.14](#) ΚΠΟ και σημείο [Α.8.2](#)).

Οι παραπομπές σε νομική πράξη πρέπει να είναι **ακριβείς**. Για τον λόγο αυτό θα πρέπει να αποφεύγονται οι γενικόλογες παραπομπές σε πράξεις, ιδίως στο διατακτικό, αλλά, στο μέτρο του δυνατού, θα πρέπει να αναφέρονται συγκεκριμένες διατάξεις.

Για παράδειγμα, να γράφεται:

«Η διαδικασία που θεσπίζεται στο **άρθρο 2** του κανονισμού ...»

και όχι

«Η διαδικασία την οποία θεσπίζει ο κανονισμός ...»

Δ.7.3.2. Προσδιορισμός της αιτιολογικής σκέψης στην οποία γίνεται παραπομπή

Βλ. μαζί, για τον προσδιορισμό αιτιολογικής σκέψης, το σημείο [Δ.6.4](#) και, για τον προσδιορισμό της πράξης, το σημείο [Δ.7.3.1](#).

Παράδειγμα:

«η αιτιολογική σκέψη 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/10»

Εάν γίνεται παραπομπή σε αιτιολογική σκέψη πράξης που εκδόθηκε πριν από τις 7 Φεβρουαρίου 2000, όταν οι αιτιολογικές σκέψεις δεν ελάμβαναν αριθμό, χρησιμοποιούμε το τακτικό αριθμητικό επίθετο: «η [πρώτη] αιτιολογική σκέψη».

Δ.7.3.3. Προσδιορισμός του μέρους του διατακτικού στο οποίο γίνεται παραπομπή

Βλ. μαζί, για τον προσδιορισμό μέρους του διατακτικού, το σημείο [Δ.6.5](#) και, για τον προσδιορισμό της πράξης, το σημείο [Δ.7.3.1](#).

Παράδειγμα:

«το άρθρο 3 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ) 2015/10»

Δ.7.3.4. Προσδιορισμός του παραρτήματος στο οποίο γίνεται παραπομπή

Βλ., μαζί, για τον προσδιορισμό του παραρτήματος, το σημείο [Δ.6.6](#) και, για τον προσδιορισμό της πράξης, το σημείο [Δ.7.3.1](#).

Παραδείγματα:

- όταν η πράξη στην οποία γίνεται παραπομπή έχει ένα μόνο παράρτημα: «το παράρτημα [του κανονισμού ...]»
- όταν η πράξη στην οποία γίνεται παραπομπή έχει περισσότερα παραρτήματα: «το παράρτημα [I] [του κανονισμού ...]»

Δ.7.4. Παραπομπή στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην ΕΣΔΑ

Όταν παραπέμπουμε στον Χάρτη, τίθεται μόνο «Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Αυτή η παραπομπή δεν συνοδεύεται από στοιχεία δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα.

Όταν παραπέμπουμε στην ΕΣΔΑ, τίθεται «Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών».

Δ.7.5. Παραπομπή σε ψηφίσματα και αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Παράδειγμα:

«[ψήφισμα/απόφαση] του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της [27ης Νοεμβρίου 2014] [σχετικά με την προάσπιση των δικαιωμάτων των καταναλωτών στην ψηφιακή ενιαία αγορά]*

* [ΕΕ ... /Δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα].»

Δ.7.6. Παραπομπή σε ψηφίσματα του Συμβουλίου

Παράδειγμα:

«ψήφισμα του Συμβουλίου της [18ης Νοεμβρίου 2010] [σχετικά με τον δομημένο διάλογο της ΕΕ για τον αθλητισμό]*

* [ΕΕ ... /Δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα].»

Δ.7.7. Παραπομπή σε ανακοινώσεις της Επιτροπής

Παράδειγμα:

«ανακοίνωση της Επιτροπής της [25ης Οκτωβρίου 2013] [σχετικά με τον παροπλισμό πυρηνικών εγκαταστάσεων και διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων: διαχείριση των πυρηνικών ευθυνών που προκύπτουν από τις δραστηριότητες του Κοινού Κέντρου Ερευνών (ΚΚΕρ) οι οποίες υλοποιούνται στα πλαίσια της Συνθήκης Ευρατόμ]»

Δ.7.8. Παραπομπή σε αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στο σώμα του κειμένου, η πρώτη παραπομπή σε απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλαμβάνει τουλάχιστον τον τύπο της απόφασης (απόφαση, διάταξη, γνώμη) και το όνομα του δικαστηρίου (Δικαστήριο, Γενικό Δικαστήριο). Είναι επίσης δυνατόν να προστεθεί η συνήθης ονομασία της υπόθεσης, με βάση τα ονόματα των διαδίκων ή η ημερομηνία της απόφασης αν αυτό κριθεί χρήσιμο.

Παραδείγματα:

«Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 304/2003 ακυρώθηκε με απόφαση του Δικαστηρίου * ...»

«Με την απόφασή του της 10ης Ιανουαρίου 2006 στην υπόθεση C-178/03, Επιτροπή κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου *, το Δικαστήριο ακύρωσε τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 304/2003 ...».

Η παραπομπή ακολουθείται πάντα από τυποποιημένη υποσημείωση. Στην υποσημείωση αυτή περιέχονται, με τη σειρά:

- ο τύπος της απόφασης (απόφαση, διάταξη, γνώμη)·
- το όνομα του δικαστηρίου (Δικαστήριο, Γενικό Δικαστήριο)·
- η ημερομηνία της απόφασης·
- η συνήθης ονομασία της απόφασης (καθορίζεται από το Δικαστήριο σύμφωνα με τους εσωτερικούς του κανόνες: τα θεσμικά όργανα και τα κράτη μέλη της Ένωσης αναφέρονται με σύντομη μορφή, το όνομα ενός από τους διαδίκους σε περίπτωση προδικαστικής παραπομπής, κ.λπ.)·
- ο αριθμός της υπόθεσης·
- η αναφορά [ECLI](#) της απόφασης·
- κατά περίπτωση, οι σχετικές σκέψεις της απόφασης.

Παράδειγμα:

«* Απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιανουαρίου 2006, Επιτροπή κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-178/03, ECLI:EU:C:2006:4, σκέψεις 60 έως 65.»

Αυτή η μέθοδος παραπομπής εφαρμόζεται τόσο στις αποφάσεις του Δικαστηρίου που δημοσιεύονται εντύπως στη Συλλογή Νομολογίας όσο και στις πιο πρόσφατες αποφάσεις που δημοσιεύονται μόνο ηλεκτρονικά.

Εάν η ίδια απόφαση μνημονεύεται περισσότερες φορές μέσα στην ίδια πράξη, θα πρέπει να εισαχθεί ένας σύντομος τρόπος μνείας κατά την πρώτη παραπομπή (για παράδειγμα «απόφαση Επιτροπή κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου», «απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 2006» ή «απόφαση στην υπόθεση C-178/03»).

Δ.7.9. Παραπομπές σε διεθνείς συμφωνίες

Οι διεθνείς συμφωνίες που έχουν δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα αναφέρονται πάντοτε την πρώτη φορά με τα στοιχεία δημοσίευσής τους στην ΕΕ, ακόμη και αν δεν ήταν εξ αρχής συμφωνίες της Ένωσης, αλλά, για παράδειγμα, συμφωνίες του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Όταν οι συμφωνίες δεν έχουν δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα, ενδεχομένως να βοηθά η αναφορά στον τόπο και την ημερομηνία υπογραφής τους.

Παραδείγματα:

- «η συμφωνία μεταξύ του Βασιλείου της Νορβηγίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη θέσπιση νορβηγικού χρηματοδοτικού μηχανισμού για την περίοδο 2014-2021»^{*}

^{*} ΕΕ L 141 της 28.5.2016, σ. 11.»

- «η σύμβαση της Βιέννης για το δίκαιο των συνθηκών, που υπογράφηκε στη Βιέννη στις 23 Μαΐου 1969»

Εάν η ίδια διεθνής συμφωνία αναφέρεται περισσότερες από μία φορές σε μια πράξη, θα πρέπει να εισάγεται ένας σύντομος τρόπος μνείας κατά την πρώτη παραπομπή (για παράδειγμα «(«η συμφωνία για τη θέσπιση νορβηγικού χρηματοδοτικού μηχανισμού»)).

Συνάγεται από τα σημεία Δ.8.1 και Δ.8.2 ότι θα πρέπει να διευκρινίζεται σε κάθε παραπομπή σε διεθνή συμφωνία αν η παραπομπή αυτή είναι δυναμική ή στατική.

Δ.7.10. Παραπομπή σε πράξεις διεθνών οργανισμών

Η παραπομπή σε πράξεις διεθνών οργανισμών θα πρέπει κατά κανόνα να παραθέτει (στο σώμα του κειμένου) με τη σειρά τον τύπο της πράξης, την ημερομηνία, τον συντάκτη και τον πλήρη τίτλο. Εάν η πράξη αυτή μνημονεύεται περισσότερες φορές μέσα στην ίδια πράξη, θα πρέπει να επιλεγεί ένας σύντομος τρόπος μνείας κατά την πρώτη παραπομπή (για παράδειγμα «σύσταση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας»).

Δ.7.11. Παραπομπή σε μη δεσμευτικές πράξεις

Βλ. σημείο [17](#) ΚΠΟ.

Δ.7.12. Παραπομπή στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*

Βλ. [σημείο 3.1 του διοργανικού εγχειριδίου σύνταξης κειμένων](#).

Δ.8. ΔΥΝΑΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

Δ.8.1. Δυναμικές παραπομπές

Η παραπομπή σε έναν κανόνα καλείται «δυναμική» όταν γίνεται δεκτό ότι παραπέμπει κάθε φορά στον κανόνα όπως ισχύει, με όλες τις τροποποιήσεις του. Για αναλυτικότερη εξήγηση βλ. τα σημεία [16.11](#), [16.12](#), [16.13](#) και [16.17](#) ΚΠΟ.

Κάθε παραπομπή σε διάταξη πράξης της Ένωσης είναι δυναμική εκτός εάν ρητά ορίζεται διαφορετικά. Όταν παραπομπή σε διάταξη πράξης που δεν ανήκει στο δίκαιο της Ένωσης νοείται ως δυναμική, πρέπει τούτο να ορίζεται ρητά στην ίδια την παραπομπή.

Παράδειγμα δυναμικής παραπομπής σε διάταξη πράξης της Ένωσης:

«άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΕ) ...»

Παραδείγματα δυναμικών παραπομπών σε διάταξη πράξης που δεν ανήκει στο ενωσιακό δίκαιο:

«άρθρο 10 της σύμβασης ... [τόπος/ ημερομηνία] για ..., όπως τροποποιήθηκε,»

«άρθρο 10 της σύμβασης ... [τόπος/ ημερομηνία] για ..., στην πιο πρόσφατη έκδοσή της που εφαρμόζεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση,»

Δ.8.2. Στατικές παραπομπές

Η παραπομπή σε έναν κανόνα νοείται ως στατική όταν παραπέμπει σε συγκεκριμένη μορφή και περιεχόμενο του κανόνα αυτού. Για αναλυτικότερη εξήγηση βλ. τα σημεία [16.14](#) έως [16.17](#) ΚΠΟ.

Παραπομπή σε διάταξη πράξης της Ένωσης είναι στατική μόνο εάν το προσδιορίζει ρητά. Στατική παραπομπή σε διάταξη πράξης που δεν ανήκει στο ενωσιακό δίκαιο θα πρέπει να προσδιορίζει ότι είναι στατική, εάν αυτή είναι η πρόθεση των συντακτών.

Παραδείγματα στατικής παραπομπής σε διάταξη πράξης της Ένωσης ως είχε σε συγκεκριμένη ημερομηνία:

«άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΕ) ... όπως ισχύει [ίσχυε] στις ...»

«άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΕ) ..., όπως εφαρμόζεται [εφαρμοζόταν] στις ...»

Παράδειγμα στατικής παραπομπής σε διάταξη πράξης της Ένωσης όπως έχει τροποποιηθεί από συγκεκριμένη πράξη:

«άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΕ) ..., όπως έχει τροποποιηθεί από [με] τον κανονισμό (ΕΕ) ...»

Παράδειγμα στατικής παραπομπής στην αρχική μορφή διάταξης πράξης που δεν ανήκει στο ενωσιακό δίκαιο:

«άρθρο 10 της σύμβασης ... [τόπος/ημερομηνία] για ..., στην αρχική της μορφή»

Παράδειγμα στατικής παραπομπής σε διάταξη πράξης που δεν ανήκει στο ενωσιακό δίκαιο όπως έχει τροποποιηθεί από συγκεκριμένη πράξη:

«άρθρο 10 της σύμβασης ... [τόπος/ημερομηνία] για ..., όπως έχει τροποποιηθεί από το πρωτόκολλο ... [τόπος/ημερομηνία] σχετικά με ...»

Δ.9. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΕ ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ

Δ.9.1. Αναφορά στην Ένωση και στην Κοινότητα Ευρατόμ

Πρώτα αναφέρεται η Ευρωπαϊκή Ένωση και έπειτα η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας.

Πρώτη αναφορά:

- «η Ευρωπαϊκή Ένωση»
- «η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας»

Επόμενες αναφορές:

- «η Ένωση»
- «η Κοινότητα»

Άλλοι τρόποι αναφοράς μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε τίτλο χάριν συντομίας, βλ. σημείο [Δ.1.4.1](#).

Δ.9.2. Αναφορά στα θεσμικά και λοιπά όργανα της Ένωσης

Η σειρά παράθεσης που ακολουθείται στο **σώμα** ενός κειμένου είναι εκείνη με την οποία τα θεσμικά και λοιπά όργανα εμφανίζονται στα σχετικά με τα θεσμικά όργανα μέρη των Συνθηκών, δηλαδή: Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Συμβούλιο, Επιτροπή, Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Ελεγκτικό Συνέδριο, Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, Επιτροπή των Περιφερειών, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Αντίθετα, στα **σημεία αναφοράς** ακολουθείται η σειρά που καθορίζεται στο μέρος Α.⁷⁰

⁷⁰ Βλ. επίσης παράρτημα ΙΙ.

<i>Πλήρης επίσημη ονομασία</i>	<i>Συνήθης ονομασία</i>	<i>Σύντμηση</i>	<i>Ονομασία στις πράξεις που εκδίδονται σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία</i>
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	ΕΚ	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ευρωπαϊκό Συμβούλιο	Ευρωπαϊκό Συμβούλιο	—	Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ¹
Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	Συμβούλιο	—	Συμβούλιο ²
Ευρωπαϊκή Επιτροπή ³	Επιτροπή	—	Επιτροπή ²
Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁴	Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Δικαστήριο)	ΔΕΕ	Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁵
Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (Τράπεζα) ⁶	ΕΚΤ ⁷	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
Ελεγκτικό Συνέδριο	Ελεγκτικό Συνέδριο ⁶	—	Ελεγκτικό Συνέδριο
Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή ⁸	Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή ⁶	ΕΟΚΕ	Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή
Επιτροπή των Περιφερειών	Επιτροπή των Περιφερειών	ΕτΠ	Επιτροπή των Περιφερειών
Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (Τράπεζα) ⁶	ΕΤΕπ	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

¹ Χρησιμοποιείται πάντοτε η πλήρης ονομασία.

² Η πλήρης ονομασία χρησιμοποιείται στην πρώτη αναφορά στο προοίμιο.

³ Η ονομασία χρησιμοποιείται μόνο στη ΣΕΕ (βλ. το άρθρο 13).

⁴ Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλαμβάνει το «Δικαστήριο», το «Γενικό Δικαστήριο» και τα ειδικευμένα δικαστήρια (άρθρο 19 ΣΕΕ). Μέχρι σήμερα, το μόνο ειδικευμένο δικαστήριο που είχε δημιουργηθεί ποτέ ήταν το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (σύντομη ονομασία: «Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης», το οποίο λειτούργησε από το 2004 έως το 2016. Η αναφορά σε απόφαση ενός από τα δικαστήρια αυτά αναφέρει το όνομα του συγκεκριμένου δικαστηρίου και όχι γενικά του θεσμικού οργάνου (βλ. σημείο [Α.7.8](#))

⁵ Εντούτοις, ο όρος «Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης» χρησιμοποιείται στα σημεία αναφοράς (βλ. μέρος Α στοιχεία [Η.3](#) και [ΙΑ](#) του πίνακα).

⁶ Στα ελληνικά δεν χρησιμοποιείται σύντομη γραφή.

⁷ Συντομογραφία που χρησιμοποιείται στο πρωτόκολλο αριθ. 4 για το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας που προσαρτάται στη ΣΕΕ και τη ΣΛΕΕ.

⁸ Η ονομασία της ΕΟΚΕ στη ΣΛΕΕ είναι «Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή», όμως έχει καθιερωθεί η προσθήκη του επιθέτου «Ευρωπαϊκή».

Δ.9.3. Αναφορές στα κράτη μέλη

Όταν κατάλογος περιλαμβάνει μόνο κράτη μέλη, ακολουθείται η σειρά του λατινικού αλφαβήτου για τις **ονομασίες των χωρών**, που είναι η ίδια για όλες τις γλωσσικές αποδόσεις. Για περισσότερες διευκρινίσεις βλ. σημείο [7.1.2](#) του διοργανικού εγχειριδίου σύνταξης κειμένων.

Για τον κατάλογο των ονομασιών των κρατών μελών και την επιλογή ανάμεσα στις σύντομες και στις επίσημες ονομασίες, βλ. σημείο [7.1](#) του διοργανικού εγχειριδίου σύνταξης κειμένων.

Δ.9.4. Αναφορές σε τρίτες χώρες

Όταν ο κατάλογος απαρίθμησης περιλαμβάνει μόνον τρίτες χώρες ή τρίτες χώρες και κράτη μέλη, ακολουθείται γενικά η αλφαβητική σειρά **στη χρησιμοποιούμενη γλώσσα** (για παράδειγμα, στα ελληνικά: Ελβετία, Πορτογαλία, Φιλιππίνες, Φινλανδία). Για περισσότερες διευκρινίσεις βλ. σημείο [7.1.2](#) του διοργανικού εγχειριδίου σύνταξης κειμένων.

Για τον κατάλογο των ονομασιών τρίτων χωρών και την επιλογή ανάμεσα στις σύντομες και στις επίσημες ονομασίες, βλ. σημείο [7.1](#) και παράρτημα [A5](#) του διοργανικού εγχειριδίου σύνταξης κειμένων.

Δ.10. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΕ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ

Δ.10.1. ΓΕΝΙΚΑ

Οι διατάξεις που προβλέπουν ημερομηνίες και προθεσμίες συντάσσονται με ακρίβεια (βλ. σημείο [20](#) ΚΠΟ) και, κατά προτίμηση, με την ένδειξη **της ημερομηνίας με αριθμητικά στοιχεία** (ημέρα /μήνας /έτος). Με τη μέθοδο αυτή αποφεύγονται οι υπολογισμοί, τα λάθη και οι ασάφειες, και επιτυγχάνεται σύντομη διατύπωση.

Ει δυνατόν, αποφεύγεται:

- η παραπομπή σε άλλο άρθρο στο οποίο αναφέρεται η συγκεκριμένη ημερομηνία (για τη μέθοδο αυτή απαιτείται ο προσδιορισμός του σχετικού χωρίου με μεγάλη ακρίβεια, πράγμα που επιβαρύνει το κείμενο).

Παράδειγμα (διατύπωσης προς αποφυγή):

«η ημερομηνία που εμφανίζεται στο άρθρο 12 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο δεύτερη περίοδος»

- ο περιγραφικός προσδιορισμός (με τη μέθοδο αυτή προκύπτουν σχετικά μακροσκελείς διατυπώσεις και απαιτείται η αναζήτηση της σχετικής διάταξης).

Παραδείγματα (διατυπώσεων προς αποφυγή):

«η ημερομηνία από την οποία τα κράτη μέλη οφείλουν να συμμορφώνονται προς την παρούσα οδηγία»

«τρία έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού»

Σε πολλές περιπτώσεις είναι δυνατόν να απλουστευθεί μια περιπλοκότερη αναφορά θέτοντας απλά τη σχετική ημερομηνία. Για παράδειγμα, η περίοδος «Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση το αργότερο **δύο έτη μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού.**» μπορεί να αντικατασταθεί (εάν η έναρξη ισχύος τοποθετείται στην 1η Ιανουαρίου 2015) από «Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση **έως την 31η Δεκεμβρίου 2016.**»

Εάν η ακριβής ημερομηνία δεν είναι γνωστή κατά τον χρόνο έκδοσης της πράξης, αλλά θα είναι γνωστή κατά τη δημοσίευσή της (για παράδειγμα, πρόκειται για ημερομηνία που δύναται να καθοριστεί με βάση την ημερομηνία δημοσίευσης της εν λόγω πράξης), εισάγονται αποσιωπητικά τα οποία ακολουθεί επεξηγηματική σημείωση προς την Υπηρεσία Εκδόσεων, εντός αγκυλών, με οδηγίες υπολογισμού της ακριβούς ημερομηνίας. Όταν δημοσιευτεί η πράξη, η Υπηρεσία Εκδόσεων θα αντικαταστήσει τα αποσιωπητικά, τις αγκύλες και την επεξήγηση με την ακριβή ημερομηνία.

Παράδειγμα:

«Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να επιτρέψουν στα πιστωτικά τους ιδρύματα να εφαρμόσουν στάθμιση των κινδύνων 50 %, όσον αφορά τα τρέχοντα δάνεια στις ... [δύο έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας]. Στην περίπτωση αυτή, το ακίνητο εκτιμάται το αργότερο την ... [πέντε έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας].»

Εάν η ακριβής ημερομηνία θα εξακολουθήσει να μην είναι γνωστή κατά τη δημοσίευση της πράξης (για παράδειγμα, πρόκειται για ημερομηνία που δύναται να καθοριστεί με βάση μελλοντικό γεγονός, όπως προσχώρηση σε διεθνή οργανισμό), μπορεί να γίνει πρόβλεψη στο διατακτικό της πράξης να δημοσιεύσει η Επιτροπή στην Επίσημη Εφημερίδα ανακοίνωση με δήλωση της ακριβούς ημερομηνίας, όταν αυτή γίνει γνωστή. Σε αυτές τις περιπτώσεις, συνιστάται η προσθήκη πρότασης στις αιτιολογικές σκέψεις που να δηλώνει ότι μια τέτοια δημοσίευση γίνεται μόνο για λόγους ενημέρωσης του κοινού και δεν έχει νομικές συνέπειες.

«(...) ... Είναι σκόπιμο να προβλεφθεί η δημοσίευση ανακοίνωσης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* που να δηλώνει την ημερομηνία ..., ώστε να διευκολύνεται η πρόσβαση του κοινού στην εν λόγω πληροφορία.»

Δ.10.2. Τροποποιητικές πράξεις

Αν για τον ορισμό ημερομηνίας ή προθεσμίας γίνεται λόγος για «τον **παρόντα** κανονισμό / την **παρούσα** οδηγία/απόφαση», σε πράξη που τροποποιεί άλλη ίδιου τύπου ισχύουσα πράξη, θα πρέπει να δίνεται προσοχή για να αποφεύγεται η σύγχυση μεταξύ των δύο πράξεων.

Αυτό συμβαίνει ιδίως όταν η αναφορά ευρίσκεται (εντός εισαγωγικών) σε τροποποιητική διάταξη με την οποία προστίθεται/παρεμβάλλεται κείμενο στην τροποποιούμενη πράξη. Αυτή η αναφορά (για παράδειγμα στην «ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας») αντιστοιχεί στην **πράξη που τροποποιείται**. Όταν σκοπός είναι η αναφορά στην τροποποιητική πράξη, απευθείας παραπομπή στην πράξη αυτή μέσα στο υπό τροποποίηση κείμενο πρέπει να αποφεύγεται. Ο επιδιωκόμενος στόχος μπορεί, ωστόσο, να επιτευχθεί με την αντικατάσταση της αναφοράς από άλλη ένδειξη (συνήθως τη σχετική συγκεκριμένη ημερομηνία).

Παράδειγμα (οδηγία του 2015 τροποποιεί οδηγία του 2000):

«Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο:

“Άρθρο 7α

Βάσει των πληροφοριών αυτών, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, **μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2020**, έκθεση ...”.

και όχι

«Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο:

“Άρθρο 7α

... Βάσει των πληροφοριών αυτών, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, **εντός πέντε ετών από τη δημοσίευση της παρούσας οδηγίας**, έκθεση ...”.

Δ.10.3. Έναρξη χρονικής περιόδου

Βλ. σημείο [20.17](#) ΚΠΟ⁷².

Σημείωση: Να αποφεύγεται η έκφραση «μετά την(τις) ...», διότι μπορεί να δημιουργήσει σύγχυση. Αν παρ’ όλα αυτά χρησιμοποιηθεί, θα πρέπει να συνοδεύεται από την ημερομηνία που προηγείται της ημερομηνίας έναρξης της οικείας χρονικής περιόδου. «Μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2015» σημαίνει «την 1η Ιανουαρίου 2016 ή σε οποιαδήποτε μεταγενέστερη ημερομηνία».

Δ.10.4. Λήξη χρονικής περιόδου

Βλ. σημείο [20.18](#) ΚΠΟ⁷³.

Δ.10.5. Προθεσμίες

Οι προθεσμίες λήγουν **τα μεσάνυχτα της ημερομηνίας λήξης**.⁷⁴

⁷¹ Επεξήγηση: Το άρθρο 7α (που είναι νέα διάταξη) πρέπει να εισαχθεί στη βασική οδηγία· «Η παρούσα οδηγία» είναι κατά συνέπεια η οδηγία του 2000. Από έναν απλό υπολογισμό όμως προκύπτει ότι στην πραγματικότητα ο συντάκτης αναφέρεται στην οδηγία του 2015 (+ πέντε έτη = 2020), (διότι 2000 + πέντε έτη = 2005, έτος ήδη παρελθόν το 2015, τη στιγμή που εκδίδεται η τροποποιητική οδηγία).

⁷² Βλ. επίσης [τον κανονισμό \(ΕΟΚ, Ευρατόμ\) αριθ. 1182/71 του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 1971, περί καθορισμού των κανόνων που εφαρμόζονται στις προθεσμίες, ημερομηνίες και διορίες](#) (ΕΕ L 124 της 8.6.1971, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1971/1182/oj>).

⁷³ Βλ. επίσης τον [κανονισμό \(ΕΟΚ, Ευρατόμ\) αριθ. 1182/71](#).

⁷⁴ Βλ. επίσης τον [κανονισμό \(ΕΟΚ, Ευρατόμ\) αριθ. 1182/71](#).

Όταν πρόκειται για αποφάσεις που πρόκειται να ληφθούν στο μέλλον, για λόγους σαφήνειας — δεδομένου ότι ακόμα και η τελευταία ημέρα έχει σημασία — προτιμάται η διατύπωση:

«το αργότερο/έως την [31η Δεκεμβρίου 2015]»

Όταν πρόκειται για υποβολή εκθέσεων ή προτάσεων ή για τήρηση προθεσμίας για συμμόρφωση (π.χ. στην περίπτωση οδηγιών) —όπου η συγκεκριμένη ενέργεια είναι απίθανο να εκτελεστεί την τελευταία ημέρα— τίθεται η ακόλουθη απλουστευμένη διατύπωση:

«πριν από την [1η Ιανουαρίου 2016]»

Σημείωση: Η έκφραση «πριν από ...» πρέπει να ακολουθείται από την ημερομηνία που ακολουθεί την ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας. Π.χ. «πριν από την 1η Ιανουαρίου 2011» σημαίνει «το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2010».

Δ.11. ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΕ ΓΛΩΣΣΕΣ

Για την αναφορά σε γλώσσες και τη σειρά παράθεσής τους σε πολύγλωσσα ή σε μονόγλωσσα κείμενα βλ. τα σημεία 7.2.1 και 7.2.2 του διοργανικού εγχειριδίου σύνταξης.

Δ.12 ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Οι οργανικές υποσημειώσεις (δηλ. οι υποσημειώσεις που αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο της πράξης) περιέχουν πληροφορίες που πρέπει να εμφανίζονται ως έχουν στο δημοσιευμένο κείμενο. Κατά γενικό κανόνα⁷⁵, οι οργανικές υποσημειώσεις εισάγονται με συνεχόμενους αριθμούς και εμφανίζονται στο υποσέλιδο της σελίδας κειμένου την οποία αφορούν. Κατ' εξαίρεση, όταν οι οργανικές υποσημειώσεις αφορούν διάταξη που προσθέτει ή αντικαθιστά κείμενο σε υφιστάμενη πράξη, τότε εισάγονται με έναν, δύο, τρεις κ.ο.κ. αστερίσκους και εμφανίζονται αμέσως μετά το τμήμα τροποποιητικού κειμένου.

Οι τεχνικές υποσημειώσεις είναι οδηγίες στην Υπηρεσία Εκδόσεων να εισαγάγει, πριν από τη δημοσίευση, πληροφορίες που είναι καθαρά τεχνικής φύσης και που, συνεπώς, ουδόλως επηρεάζουν την ουσία, όπως ο αύξων αριθμός πράξης που δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί. Οι τεχνικές υποσημειώσεις εισάγονται με αύξοντα αριθμό σταυρών (+). Εμφανίζονται πάντα στο υποσέλιδο της σελίδας κειμένου την οποία αφορούν, ακόμη και αν ανήκουν σε διάταξη που προσθέτει ή αντικαθιστά κείμενο σε υφιστάμενη πράξη.

⁷⁵ Διαφορετικοί κανόνες ισχύουν ενίοτε για τις υποσημειώσεις που αφορούν τεχνικά παραρτήματα (όπως έντυπα και πίνακες) που εκτείνονται σε περισσότερες σελίδες.

Παράδειγμα συνδυασμού διαφορετικών τύπων υποσημειώσεων:

«Άρθρο 5

Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ τροποποιείται ως εξής:

- 1) Στο άρθρο 5 παράγραφος 2, προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο:

«Κατά την ανάπτυξη των σχεδίων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων βάσει της παρούσας παραγράφου, η ΕΑΚΑΑ δεν θίγει τη μεταβατική διάταξη ως προς τις συμβάσεις ενεργειακών παραγώγων Γ.6 όπως ορίζονται στο άρθρο 95 της οδηγίας (ΕΕ) .../... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου^{*+} και στο άρθρο 35 παράγραφος 6 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) .../... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου^{**++}.

* Οδηγία (ΕΕ) .../... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της ..., σχετικά με (ΕΕ ...).

** Κανονισμός (ΕΕ) .../... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της ..., σχετικά με (ΕΕ ...).».

- 2) ...

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, για τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους και τα αρχεία καταγραφής συναλλαγών (ΕΕ L 201 της 27.7.2012, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2012/648/oj>).

⁺ ΕΕ: παρακαλούμε να εισαχθεί στο κείμενο ο αριθμός της οδηγίας που περιέχεται στο έγγραφο PE-CONS 23/14 (2011/0298(COD)) και να εισαχθούν στην υποσημείωση ο αριθμός, η ημερομηνία, ο τίτλος και τα στοιχεία δημοσίευσης στην ΕΕ της εν λόγω οδηγίας.

⁺⁺ ΕΕ: παρακαλούμε να εισαχθεί στο κείμενο ο αριθμός του κανονισμού που περιέχεται στο έγγραφο PE-CONS 78/13 (2011/0295(COD)) και να εισαχθούν στην υποσημείωση ο αριθμός, η ημερομηνία, ο τίτλος και τα στοιχεία δημοσίευσης στην ΕΕ του εν λόγω κανονισμού.».

Όταν οι οδηγίες προς την Υπηρεσία Εκδόσεων αφορούν την ουσία, για παράδειγμα την ημερομηνία εφαρμογής ή την ημερομηνία έναρξης ισχύος της πράξης, τότε αντί για υποσημείωση εισάγονται στο σώμα του κειμένου τρεις τελείες και εντός αγκυλών οι οδηγίες (βλέπε παράδειγμα στο σημείο Δ.10.1).

Κοινός πρακτικός οδηγός
του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,
του Συμβουλίου και της Επιτροπής
για τα πρόσωπα που συμβάλλουν στη σύνταξη
των νομοθετικών κειμένων της Ευρωπαϊκής
Ένωσης

Πρόλογος στη δεύτερη έκδοση

Κατά τα δέκα και πλέον έτη της ύπαρξής του, ο «κοινός πρακτικός οδηγός» απεδείχθη ένα πολύ χρήσιμο βοήθημα για τη σαφή και ακριβή σύνταξη των νομικών πράξεων οι οποίες καταρτίζονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή. Οι αρχές που διατυπώνονται σε αυτόν συναποτελούν το πλαίσιο αναφοράς σε θέματα νομοθετικής τεχνικής για τα τρία θεσμικά όργανα.

Εντούτοις, κατά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την πρώτη έκδοση του οδηγού, το 2000, το σύνολο κανόνων που αποτελεί σήμερα το δίκαιο της Ένωσης υπέστη πολλές αλλαγές. Ως εκ τούτου, ήταν απαραίτητο να συγκεντρωθούν σε νέα έκδοση τόσο οι μερικές επικαιροποιήσεις οι οποίες ήταν ήδη διαθέσιμες επιγραμματικά όσο και οι επιβεβλημένες προσαρμογές στα νέα στοιχεία που καθιερώθηκαν με τη Συνθήκη της Λισαβόνας¹.

Η παρούσα έκδοση περιλαμβάνει, εξάλλου, κάποιες απλουστεύσεις και λαμβάνει υπόψη ορισμένες πιο πρόσφατες μεταβολές. Μερικές επιπλέον εξελίξεις διαφαίνονται στον ορίζοντα, και θα πρέπει και αυτές, εν ευθέτω χρόνω, να ενσωματωθούν στο κείμενο του οδηγού από την «Ομάδα προβληματισμού για τα νομοτεχνικά θέματα»², η οποία θα είναι στο εξής υπεύθυνη για τη διαρκή επικαιροποίησή του.

Ο κοινός πρακτικός οδηγός συνιστά έναν κεντρικό κορμό γενικών αρχών σύνταξης. Έκαστο θεσμικό όργανο τον χρησιμοποιεί σε συνδυασμό με ένα πλέγμα άλλων μέσων, που συμπεριλαμβάνουν τις ειδικές τυποποιημένες διατυπώσεις, καθώς και πιο λεπτομερειακούς κανόνες εφαρμογής.

Είθε ο παρών οδηγός, χάρη στην προσαρμογή και επικαιροποίησή του, να εξακολουθήσει στο διηνεκές να συμβάλλει στην υψηλή ποιοτική στάθμη των νομικών πράξεων της Ένωσης.

Για τη Νομική Υπηρεσία
του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Christian PENNERA
Νομικός σύμβουλος

Για τη Νομική Υπηρεσία
του Συμβουλίου

Hubert LEGAL
Νομικός σύμβουλος

Για τη Νομική Υπηρεσία
της Επιτροπής

Luis ROMERO REQUENA
Γενικός διευθυντής

Βρυξέλλες, 11 Ιουλίου 2013

¹ Για τις ανάγκες της παρούσας έκδοσης, η διατύπωση των κοινών κατευθυντήριων γραμμών που θεσπίστηκαν με τη διοργανική συμφωνία του 1998 (βλ. πρόλογο της πρώτης έκδοσης) και οι οποίες αποτελούν την αφετηρία για τις υποδιαιρέσεις του οδηγού χρειάστηκε και αυτή να προσαρμοσθεί από ορισμένες απόψεις, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι εν λόγω εξελίξεις.

² Η ομάδα προβληματισμού συνεστήθη το 2010 με αποστολή τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των τριών θεσμικών οργάνων όσον αφορά τα νομοτεχνικά θέματα.

Πρόλογος στην πρώτη έκδοση

Η μέριμνα για την ποιότητα της διατύπωσης των κειμένων είναι θεμελιώδης για την καλύτερη κατανόηση και την ορθή εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας. Πράγματι, οι πράξεις που θεσπίζονται από τα κοινοτικά όργανα πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια και συνέπεια, και να ακολουθούν ομοιόμορφες αρχές παρουσίασης και σύνταξης νομικών κειμένων προκειμένου αφενός μεν οι πολίτες και οι οικονομικές φορείς να γνωρίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και τα δικαστήρια να τα προστατεύουν αφετέρου δε τα κράτη μέλη να υλοποιούν την ορθή και εμπρόθεσμη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο, όπου αυτό επιβάλλεται.

Από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Εδιμβούργου (1992), αναγνωρίστηκε στο υψηλότερο πολιτικό επίπεδο η ανάγκη καλύτερης διατύπωσης της νομοθεσίας, ήτοι με κείμενα πιο σαφή και πιο απλά που να τηρούν τις ορθές νομοθετικές πρακτικές. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή έλαβαν ορισμένα μέτρα για να ανταποκριθούν σε αυτή την ανάγκη¹. Η ανάγκη αυτή επαναβεβαιώθηκε από τη δήλωση αριθ. 39 σχετικά με την ποιότητα της διατύπωσης της κοινοτικής νομοθεσίας, η οποία επισυνάπτεται στην τελική πράξη της συνθήκης του Άμστερνταμ. Μετά τη δήλωση αυτή, τα τρία όργανα που συμμετέχουν στη διαδικασία έκδοσης των κοινοτικών πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή, αποφάσισαν, με τη διοργανική συμφωνία της 22ας Δεκεμβρίου 1998², κοινές κατευθυντήριες γραμμές που αποβλέπουν στη βελτίωση της ποιότητας της διατύπωσης της κοινοτικής νομοθεσίας.

Ο παρών οδηγός, που καταρτίστηκε από τις τρεις Νομικές Υπηρεσίες σύμφωνα με την προαναφερόμενη συμφωνία, έχει ως στόχο την ανάπτυξη του περιεχομένου και τη διευκρίνιση των συνεπειών των κατευθυντηρίων αυτών γραμμών, σχολιάζοντάς τες διεξοδικά και χρησιμοποιώντας παραδείγματα. Ο οδηγός αυτός αποτελεί ένα μέσο που τίθεται στη διάθεση όλων των προσώπων που συμβάλλουν στη σύνταξη των πλέον συνήθων κοινοτικών πράξεων. Επιπλέον, θα πρέπει να αποτελεί πηγή έμπνευσης για κάθε πράξη των οργάνων, είτε στο πλαίσιο των κοινοτικών συνθηκών είτε στο πλαίσιο των τίτλων της συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν την κοινή εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας καθώς και την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις.

Η χρήση του κοινού πρακτικού οδηγού θα μπορούσε να συνδυασθεί επωφελώς με τη χρήση άλλων περισσότερο ειδικών μέσων, όπως του τυπικού των πράξεων του Συμβουλίου, των νομοτεχνικών κανόνων της Επιτροπής, του διοργανικού εγχειριδίου σύνταξης κειμένων που δημοσιεύθηκε από την Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των υποδειγμάτων του LegisWrite. Επιπλέον, η αναφορά στις σχετικές διατάξεις των Συνθηκών και των σημαντικών βασικών πράξεων που διέπουν το θέμα είναι πάντα επωφελής και συχνά απαραίτητη.

Οι υπηρεσίες των τριών θεσμικών οργάνων καλούνται να χρησιμοποιούν τον οδηγό και να τον εμπλουτίζουν με τις παρατηρήσεις τους. Αυτές οι υπηρεσίες μπορούν να απευθύνονται ανά πάσα στιγμή στη διοργανική ομάδα για την ποιότητα σύνταξης, που θα επιφορτιστεί με τη συνεχή ενημέρωσή του.

¹ Συμβούλιο: Ψήφισμα της 8ης Ιουνίου 1993 όσον αφορά την ποιότητα της διατύπωσης της κοινοτικής νομοθεσίας (ΕΕ C 166 της 17.6.1993, σ. 1). Επιτροπή: Κατευθυντήριες γραμμές για τη νομοθετική πολιτική, έγγραφο SEC(95) 2255/7 της 18ης Ιανουαρίου 1996.

² Διοργανική συμφωνία της 22ας Δεκεμβρίου 1998 για τις κοινές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ποιότητα της διατύπωσης της κοινοτικής νομοθεσίας (ΕΕ C 73 της 17.3.1999, σ. 1).

Οι τρεις Νομικές Υπηρεσίες ελπίζουν ότι ο οδηγός θα αποτελέσει εργαλείο για όλους όσους, με οποιαδήποτε ιδιότητα, συμμετέχουν στο καθήκον της εκπόνησης κανονιστικών πράξεων στο πλαίσιο των οργάνων. Επομένως, όλοι μπορούν να προσπαθήσουν μαζί για την παρουσίαση στους ευρωπαίους πολίτες νομοθετικών κειμένων που θα τονίζουν σαφώς τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και τα μέσα που χρησιμοποιεί για να τους επιτύχει.

Για τη Νομική Υπηρεσία
του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Για τη Νομική Υπηρεσία
του Συμβουλίου

G. GARZÓN CLARIANA
Νομικός σύμβουλος

J. C. PIRIS
Νομικός σύμβουλος

Για τη Νομική Υπηρεσία
της Επιτροπής

J. L. DEWOST
Γενικός διευθυντής

Βρυξέλλες, 16 Μαρτίου 2000

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΙ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

(κατευθυντήριες γραμμές 1 έως 6) 6

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

(ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ 7 ΕΩΣ 15) 18

ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

(ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ 16 ΚΑΙ 17) 34

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

(ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ 18 ΚΑΙ 19) 41

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ, ΚΑΤΑΡΓΗΤΙΚΕΣ ΡΗΤΡΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

(ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ 20, 21 ΚΑΙ 22) 49

Γενικές αρχές
(Κατευθυντήριες γραμμές 1 έως 6)

1. ΟΙ ΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΙΑΤΥΠΩΝΟΝΤΑΙ ΜΕ ΣΑΦΗΝΕΙΑ, ΑΠΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΚΡΙΒΕΙΑ *.
- 1.1. Η σύνταξη μιας νομικής πράξης πρέπει να είναι:
 - σαφής, εύκολα κατανοητή, χωρίς διαφορούμενα·
 - απλή, συνοπτική, χωρίς περιττά στοιχεία·
 - ακριβής, χωρίς να αφήνει αμφιβολίες στον αναγνώστη.
- 1.2. Ο αυτονόητος αυτός κανόνας αποτελεί άλλωστε έκφραση γενικών αρχών του δικαίου, όπως:
 - της ισότητας των πολιτών έναντι του νόμου, υπό την έννοια ότι όλοι πρέπει να έχουν πρόσβαση και να κατανοούν τον νόμο·
 - της ασφάλειας του δικαίου, υπό την έννοια ότι η εφαρμογή του νόμου πρέπει να είναι προβλέψιμη.
- 1.2.1. Ο εν λόγω κανόνας έχει ιδιαίτερη σημασία για τις νομικές πράξεις της Ένωσης. Αυτές πρέπει να ενταχθούν σε ένα σύστημα το οποίο είναι όχι μόνο πολύπλοκο, αλλά και συνδυάζει πολλές εθνικές παραδόσεις και πολλές γλώσσες (βλ. κατευθυντήρια γραμμή 5).
- 1.2.2. Ο επιδιωκόμενος στόχος με την εφαρμογή της αρχής αυτής είναι διττός: αφενός, η καλύτερη κατανόηση των πράξεων και, αφετέρου, η αποφυγή των διαφορών που προκύπτουν από την κακή ποιότητα σύνταξης κειμένων.

* Στην παρούσα έκδοση του πρακτικού οδηγού στα ελληνικά, η διατύπωση των κατευθυντήριων γραμμών, καθώς και το υπόλοιπο κείμενο προσαρμόστηκαν στο μέτρο που κρίθηκε αναγκαίο, ιδίως προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι αλλαγές που επήλθαν με τη Συνθήκη της Λισαβόνας.

- 1.3. Οι διατάξεις που στερούνται σαφήνειας μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το αποτέλεσμα θα είναι, σε αυτή την περίπτωση, αντίθετο από αυτό που επιδιώκεται με την εισαγωγή σε ένα κείμενο «ηθελημένης ασάφειας» προκειμένου να επιλυθούν τα προβλήματα διαπραγματεύσεων της διάταξης¹.
- 1.4. Είναι προφανές ότι μπορεί να υπάρξει αντίφαση μεταξύ των απαιτήσεων απλότητας και ακρίβειας. Συχνά, η απλούστευση επιτυγχάνεται εις βάρος της ακρίβειας και αντιστρόφως. Στην πράξη, το ζητούμενο είναι να βρεθεί το σημείο εξισορρόπησης ώστε η διάταξη να είναι όσο το δυνατόν ακριβής και ταυτοχρόνως να παραμένει αρκούντως εύληπτη. Αυτό το σημείο εξισορρόπησης μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τους αποδέκτες της διάταξης (βλ. κατευθυντήρια γραμμή 3).

Παράδειγμα κειμένου που δεν έχει επιτύχει αυτή την εξισορρόπηση:

«Θεσπίζεται υποχρεωτικό σύστημα επισήμανσης [του προϊόντος] το οποίο είναι υποχρεωτικό σε όλα τα κράτη μέλη από την 1η Ιανουαρίου 2000. Ωστόσο, το υποχρεωτικό αυτό σύστημα δεν αποκλείει τη δυνατότητα κράτους μέλους να αποφασίσει να το εφαρμόζει μόνον προαιρετικά [για το προϊόν] που τίθεται σε εμπορία σε αυτό το ίδιο κράτος μέλος.»

- 1.4.1. Ο συντάκτης οφείλει να προσπαθεί να συνοψίσει τις κανονιστικές του προθέσεις σε απλές έννοιες, για να μπορέσει κατόπιν να εκφράσει τις προθέσεις αυτές με απλό τρόπο. Χρησιμοποιεί, στο μέτρο του δυνατού, λέξεις της τρέχουσας γλώσσας. Αν χρειασθεί, θα προτιμήσει τη σαφήνεια της διατύπωσης σε βάρος του ύφους γραφής. Για παράδειγμα, θα αποφύγει τη χρήση συνωνύμων και διαφορετικών τρόπων έκφρασης για να αποδώσει την ίδια ιδέα.
- 1.4.2. Η γραμματικά ορθή σύνταξη, που τηρεί τους κανόνες στίξης, διευκολύνει την ορθή κατανόηση του κειμένου στη γλώσσα σύνταξης, καθώς και τη μετάφραση προς τις άλλες γλώσσες (βλ. κατευθυντήρια γραμμή 5).
2. ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΥΠΟΨΗ Ο ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΚΑΙ, ΙΔΙΩΣ, Ο ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΣ Ή ΜΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΗΣ (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ, ΟΔΗΓΙΑ, ΑΠΟΦΑΣΗ, ΣΥΣΤΑΣΗ Ή ΑΛΛΗ ΠΡΑΞΗ)*.
- 2.1. Οι διάφορες νομικές πράξεις έχουν ξεχωριστή τυποποιημένη παρουσίαση και διάρθρωση (βλ. κατευθυντήρια γραμμή 15).

¹ Βλ. απόφαση στην υπόθεση C-6/98, ARD κατά Pro Sieben, Συλλογή 1999, σ. I-7599.

* Στην παρούσα έκδοση του πρακτικού οδηγού στα ελληνικά, η διατύπωση των κατευθυντήριων γραμμών, καθώς και το υπόλοιπο κείμενο προσαρμόστηκαν στο μέτρο που κρίθηκε αναγκαίο, ιδίως προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι αλλαγές που επήλθαν με τη Συνθήκη της Λισαβόνας.

2.2. Ο τρόπος σύνταξης λαμβάνει υπόψη το είδος της πράξης.

2.2.1. Επειδή οι κανονισμοί έχουν άμεση εφαρμογή και είναι δεσμευτικοί στο σύνολό τους, οι διατάξεις τους πρέπει να συντάσσονται με τέτοιο τρόπο ώστε οι αποδέκτες τους να μην έχουν αμφιβολίες για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτούς: επομένως, πρέπει να αποφεύγεται η αναφορά σε ενδιάμεσες εθνικές αρχές, εκτός αν η πράξη προβλέπει τη συμπληρωματική δράση των κρατών μελών:

Παράδειγμα:

«Κάθε εταιρεία τηρεί μητρώο ...»

2.2.2. Οι οδηγίες απευθύνονται στα κράτη μέλη:

Παράδειγμα:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε κάθε εταιρεία να τηρεί μητρώο ...»

Επιπλέον, διατυπώνονται με τρόπο λιγότερο λεπτομερή για να αφήνουν στα κράτη μέλη επαρκή διακριτική ευχέρεια για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο. Εάν το διατακτικό είναι πολύ λεπτομερές και δεν αφήνει πλέον αυτή τη διακριτική ευχέρεια, η κατάλληλη πράξη θα είναι κανονισμός και όχι οδηγία.

2.2.3. Οι αποφάσεις συντάσσονται ανάλογα με τους αποδέκτες τους, ανταποκρίνονται όμως κατά βάση στους τυπικούς κανόνες παρουσίασης των πράξεων γενικής ισχύος:

Παράδειγμα:

«[Το κράτος μέλος] μπορεί να τύχει χρηματοδοτικής συνδρομής της Ένωσης για την εστία αφρικανικής πανώλης των χοίρων που επιβεβαιώθηκε στις ...»

2.2.4. Οι συστάσεις πρέπει να τηρούν, με τη διατύπωσή τους, τον μη υποχρεωτικό χαρακτήρα των διατάξεών τους:

Παράδειγμα:

«Συνιστά στα κράτη μέλη να ...»

- 2.3. Ο τρόπος σύνταξης της πράξης λαμβάνει υπόψη επίσης τον υποχρεωτικό ή μη χαρακτήρα της.
- 2.3.1. Η επιλογή του ρήματος και του χρόνου ποικίλλει ανάλογα με το είδος της πράξης και τις διάφορες γλώσσες, και επίσης ανάλογα με το αν πρόκειται για αιτιολογικές σκέψεις ή διατακτικό (βλ. κατευθυντήριες γραμμές 10 και 12).
- 2.3.2. Στο διατακτικό των πράξεων με δεσμευτικό χαρακτήρα, τα ρήματα χρησιμοποιούνται στα γαλλικά και στα ελληνικά στον ενεστώτα της οριστικής, ενώ στα αγγλικά χρησιμοποιείται κατά κανόνα ο τύπος «shall» με απαρέμφατο. Και στις τρεις αυτές γλώσσες, ο μέλλοντας πρέπει να αποφεύγεται στο μέτρο του δυνατού.
- 2.3.3. Αντίθετα, στις μη δεσμευτικές πράξεις, απαγορεύονται οι επιτακτικοί ρηματικοί τύποι, καθώς και η διάθρωση και η παρουσίαση που προσιδιάζουν στις δεσμευτικές πράξεις.
3. ΟΙ ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΚΑΤΑ ΤΡΟΠΟ ΩΣΤΕ ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΣΤΟΥΝ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΕ ΘΕΣΗ ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΣΑΦΩΣ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥΣ· ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΕΝ ΛΟΓΩ ΠΡΑΞΕΩΝ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΥΠΟΨΗ ΚΑΙ ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΘΑ ΚΛΗΘΟΥΝ ΝΑ ΤΙΣ ΘΕΣΟΥΝ ΣΕ ΕΦΑΡΜΟΓΗ.
- 3.1. Υπάρχουν διάφορες κατηγορίες αποδεκτών των νομικών πράξεων, που κυμαίνονται από τον γενικό πληθυσμό σε ειδικούς σε καθορισμένα θέματα. Κάθε πράξη πρέπει να χρησιμοποιεί τη γλώσσα που κατανοεί η κατηγορία αποδεκτών στην οποία απευθύνεται.
- 3.2. Το γεγονός ότι λαμβάνονται υπόψη οι διάφορες κατηγορίες ατόμων στα οποία απευθύνονται οι πράξεις έχει ως συνέπεια την προσαρμογή τόσο του αιτιολογικού όσο και του διατακτικού των πράξεων.
- 3.3. Η ευκολία της μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο εξαρτάται επίσης από τα παραπάνω.

- 3.4. Η εφαρμογή των πράξεων συνεπάγεται την παρέμβαση όχι μόνο των αποδεκτών αλλά και των εθνικών αρχών σε διάφορα επίπεδα, για παράδειγμα: δημόσιων υπαλλήλων, επιστημόνων, δικαστών. Η γλώσσα της πράξης πρέπει να λαμβάνει υπόψη αυτό το γεγονός· τα κείμενα μπορούν να περιλαμβάνουν τεχνικές προδιαγραφές των οποίων η εκτέλεση εναπόκειται σε δημόσιους υπαλλήλους που έχουν ειδικευθεί στον ρυθμιζόμενο τομέα.

Παράδειγμα εστιασμένης σύνταξης:

«Άρθρο 3

Κέντρο ανάλυσης πλαστών τραπεζογραμματίων
και βάση δεδομένων για τα πλαστά νομίσματα

1. Η σύσταση και η διαχείριση του κέντρου ανάλυσης πλαστών τραπεζογραμματίων (ΚΑΠΤ) και της βάσης δεδομένων για πλαστά νομίσματα (ΒΔΠΝ) του ΕΣΚΤ πραγματοποιούνται υπό την αιγίδα της ΕΚΤ. Η σύσταση του ΚΑΠΤ αποβλέπει στη συγκέντρωση των τεχνικών αναλύσεων και των δεδομένων που αφορούν την παραχάραξη τραπεζογραμματίων ευρώ που έχουν εκδώσει η ΕΚΤ και οι ΕθνΚΤ. Όλα τα τεχνικής και στατιστικής φύσεως δεδομένα σχετικά με την παραχάραξη τραπεζογραμματίων ευρώ αποθηκεύονται κεντρικά στη ΒΔΠΝ.
2. ...
3. Με την επιφύλαξη νομικών περιορισμών, οι ΕθνΚΤ παρέχουν στο ΚΑΠΤ τα πρωτότυπα των νέων τύπων πλαστών τραπεζογραμματίων ευρώ που έχουν στην κατοχή τους, για τους σκοπούς της τεχνικής εξέτασης και της κεντρικής ταξινόμησης. Η προκαταρκτική εκτίμηση για το αν ένα συγκεκριμένο πλαστό τραπεζογραμμάτιο ανήκει σε ήδη ταξινομημένο τύπο ή σε νέα κατηγορία γίνεται από τις ΕθνΚΤ.»

4. ΟΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΔΙΑΤΥΠΩΝΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΡΟΠΟ ΛΙΤΟ, ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥΣ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΥΝΑΤΟΝ ΟΜΟΙΟΓΕΝΕΣ. ΕΙΝΑΙ ΣΚΟΠΙΜΟ ΝΑ ΑΠΟΦΕΥΓΟΝΤΑΙ ΤΑ ΜΑΚΡΟΣΚΕΛΗ ΑΡΘΡΑ ΚΑΙ ΟΙ ΜΑΚΡΟΣΚΕΛΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ, ΟΙ ΑΣΚΟΠΕΣ ΠΟΛΥΠΛΟΚΕΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ.
- 4.1. Το χαρακτηριστικό ενός ορθού νομοθετικού ύφους γραφής είναι η σύντομη έκφραση των σημαντικότερων ιδεών του κειμένου. Οι επεξηγηματικές ρήτρες, που χρησιμοποιούνται με την πρόθεση να καταστήσουν πιο κατανοητό το κείμενο στον αναγνώστη, μπορούν να αποτελέσουν πηγή ερμηνευτικών προβλημάτων.

- 4.2. Είναι σκόπιμο να διατηρείται η ομοιογένεια του κειμένου.
- 4.2.1. Το πεδίο εφαρμογής πρέπει να τηρείται στο σύνολο της πράξης. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις δεν πρέπει να υπερβαίνουν ό,τι είχε ανακοινωθεί ότι καλύπτεται από την εν λόγω πράξη, ούτε να επεκτείνονται σε διαφορετικούς τομείς.
- 4.2.2. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις πρέπει να συμφωνούν μεταξύ τους και να μην έρχονται σε αντίφαση.
- 4.2.3. Ένα κείμενο το οποίο κατ' ουσία είναι προσωρινό δεν πρέπει να περιλαμβάνει διατάξεις οριστικού χαρακτήρα.
- 4.3. Η ομοιογένεια νοείται επίσης σε συνάρτηση με άλλες πράξεις της Ένωσης.
- 4.3.1. Πρέπει κυρίως να αποφεύγονται, στον ίδιο τομέα, επικαλύψεις και αντιφάσεις σε σχέση με άλλες πράξεις.
- 4.3.2. Πρέπει επίσης να αποκλείονται αμφιβολίες για την εφαρμοσιμότητα άλλων πράξεων (βλ. επίσης κατευθυντήρια γραμμή 21).
- 4.4. Οι φράσεις πρέπει να εκφράζουν μία μόνο ιδέα, ενώ το άρθρο (στο μέτρο που δεν απαρτίζεται από μία και μόνον φράση) πρέπει να συγκεντρώνει σύνολο ιδεών που συνδέονται λογικά μεταξύ τους. Το κείμενο πρέπει να χωρίζεται σε εύκολα αφομοιώσιμες υποδιαίρεσεις (βλ. πίνακα της κατευθυντήριας γραμμής 15) ανάλογα με την πρόοδο των επιχειρημάτων, διότι ένα κείμενο υπερβολικά συμπαγές μπορεί να είναι απωθητικό τόσο από οπτική όσο και από διανοητική άποψη. Η κατάτμηση αυτή δεν πρέπει ωστόσο να καταλήγει σε τεχνητό και καταχρηστικό κατακερματισμό της φράσης.
- 4.5. Η δομή κάθε άρθρου πρέπει να είναι όσο το δυνατόν απλούστερη.
- 4.5.1. Δεν είναι απαραίτητο από άποψη ερμηνείας ούτε ευκαίριο από άποψη σαφήνειας να εξαντλείται το αντικείμενο των ρυθμίσεων σε ένα μόνο άρθρο. Είναι προτιμότερο το θέμα να αντιμετωπίζεται με πολλά άρθρα, που θα συγκεντρωθούν μετά στο ίδιο τμήμα (βλ. κατευθυντήρια γραμμή 15).
- 4.5.2. Πρέπει να αποφεύγεται, κυρίως στο αρχικό στάδιο εκπόνησης μιας πράξης, να δίδεται πολύπλοκη δομή στα άρθρα. Πράγματι, τα σχέδια και οι προτάσεις πράξεων θα αποτελέσουν αντικείμενο, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας έκδοσης, συζητήσεων και διαπραγματεύσεων, οι οποίες στις περισσότερες περιπτώσεις θα καταλήξουν σε προσθήκες και διευκρινίσεις. Οι μεταγενέστερες τροποποιήσεις της πράξης, συχνά πολυάριθμες, με δυσκολία θα βρουν μια θέση στα επιβαρημένα άρθρα.

Παράδειγμα που συγκεντρώνει τα διάφορα μειονεκτήματα που σημειώνονται παραπάνω:

«4. Τα κράτη μέλη μπορούν να λάβουν, έναντι συγκεκριμένης υπηρεσίας της κοινωνίας των πληροφοριών, μέτρα που παρεκκλίνουν από την παράγραφο 2 εάν πληρούνται οι παρακάτω όροι:

α) τα μέτρα πρέπει:

i) να είναι αναγκαία για έναν από τους ακόλουθους λόγους:

- 1) δημόσια τάξη, ιδίως πρόληψη, έρευνα, διαπίστωση και δίωξη εγκλημάτων στα οποία περιλαμβάνονται η προστασία των ανηλίκων και η καταπολέμηση της πρόκλησης μίσους λόγω φυλής, φύλου, θρησκείας ή εθνικότητας, καθώς και των προσβολών της ανθρώπινης αξιοπρέπειας,
- 2) προστασία της δημόσιας υγείας,
- 3) δημόσια ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης της εθνικής ασφάλειας και άμυνας,
- 4) προστασία του καταναλωτή, περιλαμβανομένου και του επενδυτή.

ii) να λαμβάνονται κατά μιας υπηρεσίας της κοινωνίας των πληροφοριών που προσβάλλει τους στόχους που αναφέρονται στο σημείο i) ή που αποτελεί σοβαρό και μεγάλο κίνδυνο προσβολής των στόχων αυτών.

iii) να είναι ανάλογα με τους στόχους αυτούς.

β) πριν από τη λήψη των εν λόγω μέτρων και ανεξαρτήτως τυχόν δικαστικών διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένων των προκαταρκτικών διαδικασιών και ενεργειών που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο ποινικών ερευνών, το κράτος μέλος:

- i) έχει ζητήσει από το κράτος μέλος που αναφέρεται στην παράγραφο 1 να λάβει μέτρα, και το τελευταίο δεν έλαβε μέτρα ή τα μέτρα δεν ήταν επαρκή,
- ii) έχει κοινοποιήσει στην Επιτροπή και στο κράτος μέλος που αναφέρεται στην παράγραφο 1 την πρόθεσή του να λάβει τέτοια μέτρα.»

4.6. Μερικές φορές, είναι πιο εύκολη η σύνταξη πολύπλοκων φράσεων από τη συνθετική προσπάθεια που θα κατέληγε σε διαυγή διατύπωση. Ωστόσο, η προσπάθεια αυτή είναι απαραίτητη για να έχουμε ένα κείμενο που να κατανοείται και να μεταφράζεται εύκολα.

- 4.7. Η χρήση συντομογραφιών πρέπει να γίνεται ανάλογα με τους πιθανούς αποδέκτες. Οι συντομογραφίες πρέπει να είναι γνωστές σε αυτούς ή το νόημα κάθε συντομογραφίας να προσδιορίζεται σαφώς στην αρχή [παράδειγμα: «Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ)», «διεθνής αριθμός τραπεζικού λογαριασμού» («αριθμός IBAN»)]. Όταν μια συντομογραφία έχει ήδη εξηγηθεί στις αιτιολογικές σκέψεις και χρησιμοποιείται ξανά στο διατακτικό, πρέπει κανονικά να εξηγηθεί και πάλι την πρώτη φορά που χρησιμοποιείται στο διατακτικό. Ωστόσο, η χρησιμότητα μιας τέτοιας επανάληψης θα πρέπει να αξιολογείται κατά περίπτωση, ιδίως λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό και το μήκος των αιτιολογικών σκέψεων ή το γεγονός ότι η συντομογραφία είναι ευρέως γνωστή και δεν υπάρχει αμφισημία.
5. ΚΑΘ' ΟΛΗ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΕΙ ΣΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥΣ, ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΔΙΑΤΥΠΩΝΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΝΟΝΤΑΙ ΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΥ ΔΕΟΝΤΩΣ ΥΠΟΨΗ ΤΟΥ ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ· ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΠΟΥ ΠΡΟΣΙΔΙΑΖΟΥΝ ΣΕ ΕΝΑ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΚΑΙΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΦΕΙΔΩ*.
- 5.1. Ο συντάκτης μιας πράξης γενικής ισχύος πρέπει πάντα να συνεκτιμά το γεγονός ότι το κείμενό του πρέπει να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του κανονισμού αριθ. 1 του Συμβουλίου, που επιβάλλει τη χρήση όλων των επίσημων γλωσσών στις νομικές πράξεις. Τούτο συνεπάγεται συμπληρωματικές απαιτήσεις σε σχέση με αυτές που εφαρμόζονται για τη σύνταξη εθνικού νομοθετικού κειμένου.
- 5.2. Αφενός, το πρωτότυπο κείμενο πρέπει να είναι ιδιαίτερα απλό, σαφές και άμεσο, καθώς η υπερβολική πολυπλοκότητα ή ακόμα και η μικρότερη αμφισημία θα μπορούσαν να έχουν ως αποτέλεσμα, σε μία ή περισσότερες από τις άλλες γλώσσες της Ένωσης, ανακρίβειες, μεταφράσεις κατά προσέγγιση ή πραγματικά μεταφραστικά σφάλματα.

Παράδειγμα σύνταξης προς αποφυγή:

«Οι τιμές της αγοράς του προϊόντος X είναι οι τιμές «στη θύρα του εργοστασίου», μη λαμβανομένων υπόψη των εσωτερικών επιβαρύνσεων:

- α) του νωπού προϊόντος συσκευασμένου σε τεμάχια·
- β) προσαυξημένες κατά ποσό X ευρώ για να ληφθούν υπόψη οι αναγκαίες δαπάνες μεταφοράς.»

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, είναι προτιμότερο να μη χρησιμοποιηθεί απαρίθμηση. Το ακόλουθο κείμενο θεωρείται πιο εύστοχο:

«Οι τιμές της αγοράς του προϊόντος X είναι οι τιμές «στη θύρα του εργοστασίου» του νωπού προϊόντος συσκευασμένου σε τεμάχια, μη λαμβανομένων υπόψη των εσωτερικών επιβαρύνσεων.

Οι τιμές αυτές προσαυξάνονται κατά ποσό X ευρώ για να ληφθούν υπόψη οι αναγκαίες δαπάνες μεταφοράς.»

* Στην παρούσα έκδοση του πρακτικού οδηγού στα ελληνικά, η διατύπωση των κατευθυντήριων γραμμών, καθώς και το υπόλοιπο κείμενο προσαρμόστηκαν στο μέτρο που κρίθηκε αναγκαίο, ιδίως προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι αλλαγές που επήλθαν με τη Συνθήκη της Λισαβόνας.

- 5.2.1. Οι συντομευμένοι ή ελλειπτικοί τρόποι έκφρασης πρέπει να αποφεύγονται. Πρόκειται για περιπτώσεις όπου ο συντάκτης, μεριμνώντας για την οικονομία του κειμένου, προσπαθεί να περάσει ένα μήνυμα του οποίου όμως ο σύνθετος χαρακτήρας θα απαιτούσε επεξηγήσεις.

Παράδειγμα σύνταξης προς αποφυγή:

«Εάν τα προϊόντα δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 5, τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για να περιορίσουν ή να απαγορεύσουν την κυκλοφορία των προϊόντων αυτών ή για να διασφαλίσουν την απόσυρσή τους από την αγορά, εκτός από κυρώσεις στην αντίθετη περίπτωση οι οποίες αποφασίζονται από τα κράτη μέλη.»

Ορθό κείμενο:

«Εάν τα προϊόντα δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 5, τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για να περιορίσουν ή να απαγορεύσουν την κυκλοφορία των προϊόντων αυτών ή για να διασφαλίσουν την απόσυρσή τους από την αγορά.

Τα κράτη μέλη καθορίζουν τις κυρώσεις που θα εφαρμοστούν στην περίπτωση που τα προαναφερόμενα μέτρα περιορισμού, απαγόρευσης ή απόσυρσης δεν τηρηθούν.»

- 5.2.2. Επίσης, πρέπει να αποφεύγονται οι υπερβολικά πολύπλοκες φράσεις, που περιλαμβάνουν διάφορα αντικείμενα, δευτερεύουσες προτάσεις ή παραθέσεις.

Παράδειγμα σύνταξης προς αποφυγή:

«Όλα τα μέρη της συμφωνίας πρέπει να έχουν πρόσβαση στα αποτελέσματα των εργασιών, με δεδομένο ότι τα ερευνητικά ινστιτούτα έχουν τη δυνατότητα να περιορίσουν τη χρήση των αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερα ερευνητικά σχέδια.»

Ορθό κείμενο:

«Όλα τα μέρη της συμφωνίας έχουν πρόσβαση στα αποτελέσματα των εργασιών. Ωστόσο, τα ερευνητικά ινστιτούτα μπορούν να περιορίσουν τη χρήση των αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερα ερευνητικά σχέδια.»

- 5.2.3. Οι σχέσεις μεταξύ των διαφόρων στοιχείων της φράσης πρέπει να είναι γραμματικά σαφείς. Δεν πρέπει να υπάρχει περιθώριο αμφισβήτησης εάν, για παράδειγμα, ένα επίθετο αναφέρεται σε ένα μόνο ή σε περισσότερα ουσιαστικά.

Παράδειγμα σύνταξης προς αποφυγή:

«... δημόσια σχολεία και νοσοκομεία ...»

Ορθό κείμενο:

«... δημόσια σχολεία και δημόσια νοσοκομεία ...»

- 5.2.4. Επίσης, πρέπει να αποφεύγονται οι εκφράσεις οι οποίες δεν είναι ευρέως κατανοητές, ορισμένοι όροι που είναι της μόδας και ορισμένες λατινικές λέξεις που δεν χρησιμοποιούνται με την τρέχουσα νομική τους σημασία.

- 5.3. Αφετέρου, οι εκφράσεις και διατυπώσεις που χρησιμοποιούνται —και ιδίως, αλλά όχι μόνο, οι νομικοί όροι— δεν πρέπει να συνδέονται πολύ στενά με συγκεκριμένη γλώσσα ή με ένα εθνικό σύστημα δικαίου· διαφορετικά δημιουργείται κίνδυνος για την ποιότητα της μετάφρασης.

Ο συντάκτης πρέπει να συνεκτιμά, ιδίως, τα δύο ακόλουθα προβλήματα.

- 5.3.1. Ορισμένες πολύ κοινές εκφράσεις της γλώσσας σύνταξης δεν έχουν κατ' ανάγκη αντίστοιχο σε άλλες γλώσσες της Ένωσης. Επομένως, στις γλώσσες αυτές οι εν λόγω εκφράσεις μεταφράζονται υποχρεωτικά με τη βοήθεια περιφράσεων ή κατά προσέγγιση ισοδύναμων εκφράσεων, των οποίων η χρήση συνεπάγεται σημασιολογική διάσπαση μεταξύ των διαφορετικών γλωσσικών αποδόσεων. Επομένως, πρέπει να αποφεύγεται στο μέτρο του δυνατού η χρήση εκφράσεων πολύ «χαρακτηριστικών» από γλωσσική άποψη.

- 5.3.2. Όσον αφορά την ίδια τη νομική ορολογία, πρέπει να αποφεύγονται οι όροι που συνδέονται πολύ στενά με τις εθνικές έννομες τάξεις.

Παράδειγμα:

Η έννοια του «faute», η οποία είναι ευρέως γνωστή στο γαλλικό δίκαιο, δεν αντιστοιχεί ακριβώς σε άλλα συστήματα δικαίου (π.χ. στο αγγλικό και το γερμανικό δίκαιο)· επομένως πρέπει να προτιμώνται ανάλογα με την περίπτωση όροι όπως «illegalité», «manquement» (με την έννοια της παράλειψης συμμόρφωσης με υποχρέωση) κ.λπ. οι οποίοι μπορούν να μεταφραστούν εύκολα σε άλλες γλώσσες: αντίστοιχα «illegality», «breach», «παρανομία», «παράλειψη»/«παράβαση» κ.λπ.

- 5.4. Το αποτέλεσμα που πρέπει να επιτευχθεί είναι το ακόλουθο: στο μέτρο του δυνατού και λαμβανομένης υπόψη της ιδιαιτερότητας του δικαίου της Ένωσης και της ορολογίας του, η πράξη πρέπει να εκλαμβάνεται, από τα άτομα που είναι επιφορτισμένα με την εφαρμογή ή την ερμηνεία της σε κάθε κράτος μέλος (δημόσιοι υπάλληλοι, δικαστές, δικηγόροι κ.λπ.), ως κείμενο που σέβεται ένα ορισμένο κανονιστικό ύφος γραφής και όχι ως «μετάφραση» με την κακή έννοια του όρου. Πράγματι, τα κείμενα που βρίθουν δυσνόητων δανείων, αντιγραφών ή εξεζητημένων όρων ευθύνονται κατά μεγάλο μέρος για την κριτική που ασκείται κατά της νομοθεσίας της Ένωσης, η οποία αντιμετωπίζεται, στις περιπτώσεις αυτές, ως ξένο σώμα.
- 5.5. Τέλος, επιβάλλονται δύο πρακτικές παρατηρήσεις όσον αφορά τον σύνδεσμο μεταξύ του πρωτότυπου κειμένου και των μεταφράσεών του.
- 5.5.1. Πρώτον, ο συντάκτης πρέπει να μεριμνά ώστε ο μεταφραστής να μπορεί να εντοπίζει αμέσως τις πηγές που χρησιμοποιήθηκαν στο πρωτότυπο κείμενο. Εάν ένα απόσπασμα του πρωτότυπου κειμένου είναι δανεισμένο από υφιστάμενο κείμενο (Συνθήκη, οδηγία, κανονισμό κ.λπ.), αυτό πρέπει να προκύπτει σαφώς από το κείμενο ή να σημειώνεται με χωριστό τρόπο —ενδεχομένως με τα κατάλληλα μέσα της πληροφορικής. Κάθε κρυμμένο παράθεμα, χωρίς αναφορά της πηγής, δημιουργεί τον κίνδυνο ελεύθερης μετάφρασης, σε μία ή περισσότερες γλώσσες, ενώ ο συντάκτης ήθελε να χρησιμοποιήσει τους αυθεντικούς όρους υφιστάμενης διάταξης.
- 5.5.2. Δεύτερον, ο συντάκτης πρέπει να ξέρει ότι οι παρατηρήσεις των μεταφραστών και γενικότερα όλων των υπηρεσιών που προβαίνουν σε γλωσσική εξέταση του κειμένου μπορούν να του φανούν πολύ χρήσιμες. Πράγματι, η εξέταση του κειμένου από αυτή την οπτική γωνία αποτελεί ευκαιρία για την ανεύρεση σφαλμάτων και διαφορούμενων που μπορεί να υπάρχουν στο πρωτότυπο κείμενο, ακόμα και εάν αυτό έχει ωριμάσει επί μεγάλο χρονικό διάστημα, καθώς επίσης —και ίσως ιδίως— όταν η σύνταξη αποτέλεσε αντικείμενο συζητήσεων μεταξύ πολλών ατόμων για μεγάλο χρονικό διάστημα. Συνεπώς, ο συντάκτης μπορεί να ενημερωθεί για τα προβλήματα που διαπιστώθηκαν. Σε πολλές περιπτώσεις, η καλύτερη λύση δεν είναι η αναθεώρηση της μετάφρασης αλλά του πρωτοτύπου.

6. ΣΤΗ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΟΣΟ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΗΣ ΙΔΙΑΣ ΠΡΑΞΗΣ ΟΣΟ ΚΑΙ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΑΥΤΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΗΔΗ ΙΣΧΥΟΥΣΩΝ, ΙΔΙΩΣ ΣΤΟΝ ΙΔΙΟ ΤΟΜΕΑ, ΠΡΑΞΕΩΝ.

ΟΙ ΙΔΙΟΙ ΟΡΟΙ ΑΠΟΔΙΔΟΥΝ ΤΙΣ ΙΔΙΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΥΝΑΤΟΝ, ΔΕΝ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΣΤΗΝ ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΝΟΜΙΚΗ Ή ΤΕΧΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ.

- 6.1. Προκειμένου να διευκολυνθεί η κατανόηση και η ερμηνεία μιας νομικής πράξης, πρέπει να υπάρχει μέριμνα για τη συνοχή της. Μπορεί να γίνει διάκριση μεταξύ της τυπικής συνοχής, που αφορά μόνον τα ζητήματα ορολογίας, και της ουσιαστικής συνοχής με ευρεία έννοια, που αφορά τη λογική του συνόλου της πράξης.

Τυπική συνοχή

- 6.2. Η συνοχή της ορολογίας σημαίνει ότι πρέπει να χρησιμοποιούνται οι ίδιοι όροι για να αποδίδονται οι ίδιες έννοιες και ότι ταυτόσημοι όροι δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται για να εκφράσουν διαφορετικές έννοιες. Ο στόχος έγκειται στη μη ύπαρξη διφορούμενων, αντιφάσεων ή αμφιβολιών ως προς τη σημασία μιας έννοιας. Επομένως, ο ίδιος όρος πρέπει να χρησιμοποιείται με ομοιόμορφο τρόπο όταν θέλουμε να εκφράσουμε το ίδιο πράγμα, ενώ ένας άλλος όρος πρέπει να επιλέγεται όταν θέλουμε να αποδώσουμε μια διαφορετική έννοια.
- 6.2.1. Αυτά ισχύουν για τις διατάξεις της ίδιας πράξης, συμπεριλαμβανομένων και των παραρτημάτων της, αλλά και για άλλες πράξεις που έχουν σχέση με αυτή, όπως ιδίως οι πράξεις εφαρμογής και όλες οι άλλες πράξεις του ίδιου τομέα. Γενικά, η συνοχή της ορολογίας πρέπει να διασφαλίζεται σε σχέση με την ισχύουσα νομοθεσία.
- 6.2.2. Οι όροι πρέπει να χρησιμοποιούνται με τη συνήθη σημασία τους. Εάν η ίδια λέξη έχει διαφορετική έννοια στη νομική γλώσσα και στην τρέχουσα ή τεχνική γλώσσα, η φράση πρέπει να διατυπώνεται με τρόπο που να αποφεύγει κάθε διφορούμενο.
- 6.2.3. Για λόγους σαφήνειας και για την αποφυγή προβλημάτων ερμηνείας, μπορεί να ενδείκνυται ο ορισμός ενός όρου (βλ. γι' αυτό το σημείο την κατευθυντήρια γραμμή 14).

Ουσιαστική συνοχή

- 6.3. Η συνοχή της ορολογίας πρέπει επίσης να επαληθεύεται σε σχέση με το περιεχόμενο της ίδιας της πράξης. Αυτό σημαίνει ότι η πράξη δεν πρέπει να περιλαμβάνει αντιφάσεις.
- 6.4. Στο σύνολο της πράξης, οι ορισμοί πρέπει να γίνονται σεβαστοί. Επομένως, οι όροι οι οποίοι έχουν ορισθεί πρέπει να χρησιμοποιούνται με ομοιόμορφο τρόπο, και το περιεχόμενο δεν πρέπει να απομακρύνεται από τους ορισμούς που δίνονται.

Διάρθρωση της πράξης
(Κατευθυντήριες γραμμές 7 έως 15)

7. ΟΛΕΣ ΟΙ ΠΡΑΞΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΙΣΧΥΟΣ ΕΧΟΥΝ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ (ΕΠΙΚΕΦΑΛΙΔΑ — ΠΡΟΟΙΜΙΟ — ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΟ — ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΣ, ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ)*.
- 7.1. Η «επικεφαλίδα» περιλαμβάνει τις ενδείξεις που βρίσκονται στην αρχή μιας πράξης και επιτρέπουν την αναγνώρισή της. Μπορεί να ακολουθείται από ορισμένα τεχνικά δεδομένα (αναφορά της αυθεντικής γλωσσικής απόδοσης και του ενδιαφέροντος για τον ΕΟΧ, διοικητικός αριθμός), που παρεμβάλλονται, ενδεχομένως, μεταξύ του τίτλου αυτού καθεαυτού και του προοιμίου.
- 7.2. Ο όρος «προοίμιο» περιλαμβάνει ό,τι βρίσκεται μεταξύ της επικεφαλίδας και του διατακτικού της πράξης, δηλαδή τα σημεία αναφοράς («Έχοντας υπόψη»), τις αιτιολογικές σκέψεις και τις τυπικές εκφράσεις που τα περιβάλλουν.
- 7.3. Το «διατακτικό» είναι το κανονιστικό μέρος της πράξης. Αποτελείται από άρθρα, που ενδεχομένως συγκεντρώνονται σε μέρη, τίτλους, κεφάλαια και τμήματα (βλ. τον πίνακα της κατευθυντήριας γραμμής 15), και μπορεί να συνοδεύεται από παραρτήματα.

Για τα διάφορα μέρη της τυποποιημένης διάρθρωσης, βλ. τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές.

8. Ο ΤΙΤΛΟΣ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΜΙΑ ΟΣΟ ΤΟ ΔΥΝΑΤΟ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΛΗΡΗ ΕΝΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ, Η ΟΠΟΙΑ ΔΕΝ ΟΔΗΓΕΙ ΣΕ ΠΑΡΑΝΟΗΣΕΙΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΟΥ. ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΣ, Ο ΤΙΤΛΟΣ ΣΥΝΟΔΕΥΕΤΑΙ ΑΠΟ ΑΛΛΟΝ ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΤΙΤΛΟ.
- 8.1. Ο τίτλος, δηλαδή η διατύπωση που επιλέγεται για να δοθούν, στην επικεφαλίδα, ορισμένες πληροφορίες σχετικά με το ουσιαστικό αντικείμενο της πράξης, πρέπει κυρίως να επιτρέπει τη διαπίστωση του ποιον αφορά (ή δεν αφορά) η εν λόγω πράξη. Πρέπει να δίδεται μια όσο το δυνατό σαφέστερη ιδέα του περιεχομένου της πράξης. Δεν πρέπει να επιβαρύνεται ο τίτλος με ενδείξεις που δεν αποφέρουν τίποτα σε σχέση με τα προαναφερόμενα, αλλά να χρησιμοποιούνται λέξεις-κλειδιά, χαρακτηριστικές των διαφόρων τομέων κανονιστικής ρύθμισης της Ένωσης (είναι χρήσιμο, στο πλαίσιο αυτό, να γίνεται αναφορά στην αναλυτική διάρθρωση του «Ευρετηρίου της ισχύουσας νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης», η οποία περιλαμβάνεται στη βάση δεδομένων της νομοθεσίας της Ένωσης EUR-Lex).

Επομένως, το ερώτημα που τίθεται στον συντάκτη είναι το ακόλουθο: Ποια στοιχεία πρέπει να υπάρχουν στον τίτλο ώστε ο άμεσα ενδιαφερόμενος αναγνώστης (για παράδειγμα, όχι κάθε γεωργός αλλά κάθε παραγωγός μήλων) να οδηγείται στην ανάγνωση της πράξης που χαρακτηρίζεται από τον συγκεκριμένο τίτλο;

* Στην παρούσα έκδοση του πρακτικού οδηγού στα ελληνικά, η διατύπωση των κατευθυντήριων γραμμών, καθώς και το υπόλοιπο κείμενο προσαρμόστηκαν στο μέτρο που κρίθηκε αναγκαίο, ιδίως προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι αλλαγές που επήλθαν με τη Συνθήκη της Λισαβόνας.

- 8.2. Ο τίτλος της πράξης πρέπει να είναι διαφορετικός από τους τίτλους των άλλων ισχυουσών πράξεων (αλλά βλ. σημείο 8.3).
- 8.3. Ειδική περίπτωση αποτελούν οι πράξεις που περιλαμβάνουν τροποποιήσεις προγενέστερων πράξεων. Θεωρείται ότι ο τίτλος δεν είναι πλήρης αν δεν αναφέρει με τον αριθμό τους όλες τις τροποποιούμενες πράξεις. Πράγματι, χωρίς τη μνεία αυτή δεν είναι δυνατόν να ανιχνευθούν όλες οι τροποποιήσεις μιας δεδομένης πράξης. Εάν η εν λόγω πράξη έχει ως αποκλειστικό αντικείμενο την τροποποίηση άλλης πράξης, αναφέρεται είτε ο αύξων αριθμός και ο τίτλος της τελευταίας είτε ο αύξων αριθμός της και το ακριβές αντικείμενο της τροποποίησης (βλ. σημεία 18.9 και 18.10). Εάν, αντίθετα, η εν λόγω πράξη έχει ως κύριο αντικείμενο τη θέσπιση αυτόνομων διατάξεων και μόνον δευτερευόντως τροποποιεί άλλη πράξη, δίδεται μόνον ο αριθμός αυτής της τελευταίας (βλ. σημείο 19.3).

Συνοπτικός τίτλος

- 8.4. Η χρησιμότητα του συνοπτικού τίτλου μιας πράξης είναι λιγότερο προφανής στο δίκαιο της Ένωσης — όπου οι πράξεις λαμβάνουν αλφαριθμητικό κωδικό [για παράδειγμα «(ΕΕ) 2015/35»] — από ό,τι στα συστήματα στα οποία δεν υφίσταται ανάλογη αρίθμηση. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις η πρακτική εισήγαγε τη χρήση συνοπτικού τίτλου [για παράδειγμα, κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 = «ενιαίος κανονισμός ΚΟΑ»]. Παρά τη φαινομενική της απλότητα, η αναφορά σε πράξεις με τη χρήση συνοπτικού τίτλου ενέχει κινδύνους για την ακρίβεια και τη συνέπεια των νομικών πράξεων της Ένωσης. Ως εκ τούτου, η μέθοδος αυτή θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνον σε ειδικές περιπτώσεις στις οποίες συμβάλλει όντως σημαντικά στο να γίνεται το κείμενο κατανοητό στον αναγνώστη.
- 8.5. Η δημιουργία συνοπτικού τίτλου κατά την έκδοση μιας πράξης και η παράθεσή του μετά τον τίτλο της πράξης αυτής συνιστά πρακτική που πρέπει να αποφεύγεται, διότι μοναδικό της αποτέλεσμα είναι η επιβάρυνση του τίτλου, χωρίς ωστόσο να ρυθμίζεται το ζήτημα της χρήσης ή μη του συνοπτικού τίτλου, είτε στην πράξη στην οποία αυτός εμφανίζεται για πρώτη φορά είτε σε μεταγενέστερες πράξεις.

Με την επιφύλαξη που διατυπώνεται στο σημείο 8.4, είναι δυνατό να γίνεται αναφορά σε μια πράξη με τη χρήση συνοπτικού τίτλου προκειμένου να διευκολύνεται η κατανόηση της πράξης που περιέχει την αναφορά. Στην περίπτωση αυτή, ο συνοπτικός τίτλος πρέπει να παρατίθεται μεταξύ παρενθέσεων και εισαγωγικών στο κυρίως κείμενο της παραπέμπουσας πράξης, όπως ακριβώς ισχύει για οποιαδήποτε άλλη συντομογραφία.

Περίληπτικά:

8.6. Ο πλήρης τίτλος μιας πράξης περιλαμβάνει κατά σειρά:

- 1) ένδειξη του τύπου της πράξης (κανονισμός, οδηγία, απόφαση, ενδεχομένως εκδιδόμενος/-η κατ' εξουσιοδότηση ή εκτελεστικός/-ή)·
- 2) τη συντομογραφία ή το ακρώνυμο του οικείου τομέα («ΕΕ», «ΚΕΠΠΑ» ή «Ευρατόμ»), το έτος και τον αύξοντα αριθμό της πράξης²·
- 3) το όνομα του οργάνου ή των οργάνων που εκδίδει/-ουν την πράξη·
- 4) αναλόγως της περιπτώσεως, την ημερομηνία υπογραφής (για τις πράξεις που εκδίδονται με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, τον προϋπολογισμό και τις αποφάσεις επί θεμάτων προϋπολογισμού οι οποίες εκδίδονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και του Συμβούλιο) ή την ημερομηνία έκδοσης·
- 5) τον τίτλο, δηλαδή συνοπτική παράθεση του αντικειμένου.

9. ΣΤΑ ΣΗΜΕΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ («ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ») ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ Η ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΥΡΙΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΣΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ.

9.1. Τα σημεία αναφοράς, τα οποία παρατίθενται στην αρχή του προοιμίου, μνημονεύουν:

- τη νομική βάση της πράξης, δηλαδή τη διάταξη που αναθέτει την αρμοδιότητα για την έκδοση της εν λόγω πράξης·
- τις προτάσεις, πρωτοβουλίες, συστάσεις, αιτήσεις ή γνωμοδοτήσεις που προβλέπονται από τις Συνθήκες [οι πράξεις διαδικαστικού χαρακτήρα που δεν προβλέπονται από τις Συνθήκες αναφέρονται σε τελική αιτιολογική σκέψη (³)]· εάν πρόκειται για νομοθετική πράξη, προστίθενται σημεία αναφοράς σχετικά με τη διαβίβαση του σχεδίου της πράξης στα εθνικά κοινοβούλια και σχετικά με τη νομοθετική διαδικασία που ακολουθήθηκε (συνήθης ή ειδική νομοθετική διαδικασία).

Πρέπει να επαληθεύεται ότι αυτό που αναφέρεται αποτελεί πράγματι σημείο αναφοράς και δεν έχει θέση αλλού (βλ. σημεία 9.13 και 9.14).

² Με ορισμένες εξαιρέσεις, όλα τα κείμενα που δημοσιεύονται στη σειρά «L» της Επίσημης Εφημερίδας από την 1η Ιανουαρίου 2015 λαμβάνουν, ανεξάρτητα από τον τύπο της πράξης (κανονισμός, οδηγία, απόφαση κ.λπ), αύξοντα αριθμό ως ακολούθως: (Τομέας) ΕΕΕΕ/Α. Η αρίθμηση που έχει δοθεί σε πράξεις δημοσιευθείσες πριν από την εν λόγω ημερομηνία παραμένει ως έχει.

³ Εντούτοις, για τις γνωμοδοτήσεις στο πλαίσιο διαδικασίας επιτροπής, βλ. σημείο 10.18.

Παρουσίαση

9.2. Κάθε σημείο αναφοράς εισάγεται, κατά κανόνα, με τις λέξεις «Έχοντας υπόψη».

Η νομική βάση

9.3. Καταρχάς αναφέρεται, γενικά, η Συνθήκη που αποτελεί τη γενική βάση της εκάστοτε ενέργειας.

Το σημείο αναφοράς συντάσσεται ως εξής:

«Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ...» ή, αναλόγως της περιπτώσεως,

«Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση» ή

«Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας ...».

Σε περίπτωση που πρέπει να αναφερθούν περισσότερες Συνθήκες, κάθε Συνθήκη πρέπει να αναφέρεται σε χωριστή γραμμή και με την ακόλουθη σειρά: Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας.

9.4. Εάν η άμεση νομική βάση της πράξης είναι διάταξη της Συνθήκης, η αναφορά αυτής συνοδεύεται από τη φράση «, και ιδίως» και ακολουθεί το σχετικό άρθρο ⁽⁴⁾.

Παράδειγμα:

«Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 43 παράγραφος 2,».

⁴ Όταν η πράξη βασίζεται σε διάταξη πράξης προσχώρησης, ακολουθείται η εξής διατύπωση: «Έχοντας υπόψη την πράξη προσχώρησης ..., και ιδίως το άρθρο ...» ή, ανάλογα με την περίπτωση, «..., και ιδίως το άρθρο ... του πρωτοκόλλου αριθ. ... που προσαρτάται στην εν λόγω πράξη.».

- 9.5. Εάν, αντίθετα, η άμεση νομική βάση μιας πράξης βρίσκεται σε πράξη του παράγωγου δικαίου (⁵), αυτή παρατίθεται σε δεύτερο σημείο αναφοράς με το σχετικό άρθρο, του οποίου προηγείται επίσης η φράση «, και ιδίως».

Παράδειγμα:

«Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1026/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για τη λήψη ορισμένων μέτρων με στόχο τη διατήρηση των ιχθυοποθεμάτων, κατά των χωρών οι οποίες επιτρέπουν τη διεξαγωγή μη βιώσιμης αλιείας (...), και ιδίως το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ),

(...) ΕΕ L 316 της 14.11.2012, σ. 34.,
ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2012/1026/oj>»

- 9.6. Η νομική βάση πρέπει να διακρίνεται σαφώς από τις διατάξεις που καθορίζουν το αντικείμενο, τις προϋποθέσεις και τις ρυθμίσεις ουσίας των αποφάσεων που θα ληφθούν. Οι καθαρά διαδικαστικές διατάξεις (για παράδειγμα, τα άρθρα 294 και 218 ΣΛΕΕ) δεν αποτελούν νομικές βάσεις (βλ. όμως σημείο 9.7).
- 9.7. Οι περιπτώσεις των διεθνών συμφωνιών που συνάπτονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 218 ΣΛΕΕ δεν εμπίπτουν στον γενικό τύπο και πρέπει να τύχουν ειδικής μνείας.

Παράδειγμα:

«Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 100 παράγραφος 2, σε συνδυασμό με το άρθρο 218 παράγραφος 6 στοιχείο α),»

- 9.8. Με το ίδιο πνεύμα, όταν μια πράξη καθορίζει σε σειρά άρθρων το αντικείμενο των μελλοντικών αποφάσεων και σημειώνει σε άλλο άρθρο το αρμόδιο όργανο για τη λήψη των αποφάσεων αυτών, πρέπει να αναφέρεται μόνο το τελευταίο αυτό άρθρο.

⁵ Η παράθεση της πράξης του παράγωγου δικαίου γίνεται με τον εξής τρόπο: ο πλήρης τίτλος της πράξης περιλαμβάνεται στο σημείο αναφοράς και ακολουθεί παραπομπή σε υποσημείωση που περιέχει την αναφορά στην Επίσημη Εφημερίδα (σειρά, αριθμός, ημερομηνία, αριθμός σελίδας όταν περισσότερες πράξεις έχουν δημοσιευτεί στην ίδια έκδοση της Επίσημης Εφημερίδας και Αναγνωριστικό Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας ELI όταν είναι διαθέσιμο).

- 9.9. Επίσης, όταν μια πράξη περιλαμβάνει, στο εσωτερικό του ίδιου άρθρου, μία παράγραφο για το αντικείμενο των μέτρων και άλλη παράγραφο για την ανάθεση αρμοδιότητας, πρέπει να αναφέρεται μόνο η τελευταία αυτή παράγραφος⁶ και όχι ολόκληρο το εν λόγω άρθρο.

Παραδείγματος χάρι, για τον καθορισμό των λεπτομερειών εφαρμογής των δασμολογικών ποσοστώσεων για προϊόντα τα οποία υπάγονται σε κοινή οργάνωση αγοράς, θα αναφερθεί το άρθρο 144 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου.

Οι διαδικαστικές πράξεις

- 9.10. Τα σημεία αναφοράς που αφορούν προπαρασκευαστικές πράξεις προβλεπόμενες από τις Συνθήκες, ιδίως δε γνωμοδοτήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Ελεγκτικού Συνεδρίου, της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και της Επιτροπής των Περιφερειών, πρέπει να ακολουθούνται από παραπομπή σε υποσημείωση, στην οποία αναγράφεται η Επίσημη Εφημερίδα όπου δημοσιεύθηκε η πράξη (παράδειγμα: ΕΕ C, C/2024/124, 5.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/124/oj>). Εάν η εκάστοτε πράξη δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί, διευκρινίζεται στην υποσημείωση η ημερομηνία κατά την οποία εκδόθηκε.

Παράδειγμα:

«(...) Γνώμη της 1ης Απριλίου 1996 (δεν έχει δημοσιευτεί ακόμα στην Επίσημη Εφημερίδα).»

- 9.11. Όταν πρόκειται για τη συνήθη ή ειδική νομοθετική διαδικασία, το σημείο αναφοράς που αφορά τη διαβίβαση του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια έχει την εξής διατύπωση:

«Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια»

⁶ Εάν η ίδια παράγραφος περιλαμβάνει δύο αναθέσεις αρμοδιοτήτων, για παράδειγμα μία στο Συμβούλιο και μία στην Επιτροπή, πρέπει επίσης να αναφέρεται το σχετικό εδάφιο.

Στις ίδιες αυτές περιπτώσεις, το σημείο αναφοράς που σχετίζεται με τη μνεία της νομοθετικής διαδικασίας έχει την εξής διατύπωση:

«Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία» ή
«Αποφασίζοντας σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία»

Στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας, οσάκις επιλαμβάνεται του θέματος η επιτροπή συνδιαλλαγής και η προσπάθεια συνδιαλλαγής έχει τελεσφορήσει, το σημείο αναφοράς έχει την εξής διατύπωση:

«Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, υπό το πρίσμα του κοινού σχεδίου που εγκρίθηκε στις ... από την επιτροπή συνδιαλλαγής»

Το σημείο αναφοράς που σχετίζεται με τη μνεία της νομοθετικής διαδικασίας ακολουθείται από παραπομπή σε υποσημείωση, στην οποία αναφέρονται όλα τα σχετικά διαδικαστικά στάδια.

- 9.12. Το σημείο αναφοράς σχετικά με τη διαδικασία πρέπει να χρησιμοποιείται για ορισμένες πράξεις που θεσπίζονται δυνάμει νομικής βάσης η οποία παραπέμπει σε διαδικασία θέσπισης που περιλαμβάνεται σε άλλο άρθρο της Συνθήκης. Για παράδειγμα, το άρθρο 132 παράγραφος 3 ΣΛΕΕ (νομική βάση) παραπέμπει στη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 129 παράγραφος 4 της ίδιας Συνθήκης. Αυτή η τελευταία διάταξη, όπως ακριβώς ισχύει για τη συνήθη νομοθετική διαδικασία και για τις ειδικές νομοθετικές διαδικασίες, πρέπει να αποτελεί αντικείμενο αναφοράς:

«Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 129 παράγραφος 4 της Συνθήκης»

Ενδείξεις που δεν αποτελούν σημεία αναφοράς

- 9.13. Πρέπει να επαληθεύεται εάν το προς αναφορά σημείο αφορά είτε τη νομική βάση είτε τη διαδικασία. Εάν η υπενθύμιση του ουσιώδους περιεχομένου διατάξεων άλλων από τη νομική βάση αποδεικνύεται απαραίτητη για τη σωστή κατανόηση του διατακτικού ή ενόψει του ελέγχου της νομιμότητας, η υπενθύμιση αυτή γίνεται στις αιτιολογικές σκέψεις. Πιο γενικές υπενθυμίσεις μπορούν κάλλιστα να συμπεριληφθούν στην αιτιολογική έκθεση.

- 9.14. Οι γενικές θεσμικές διατάξεις της ΣΛΕΕ (για παράδειγμα, τα άρθρα 238 και 288), που εφαρμόζονται επίσης όσον αφορά την εκάστοτε πράξη, δεν πρέπει ούτε αυτές να μνημονεύονται στα σημεία αναφοράς.

Σημείωση: Ορισμένες προκαταρκτικές πράξεις (γνωμοδοτήσεις τεχνικών οργάνων, διαβουλεύσεις μη προβλεπόμενες από τις Συνθήκες) εντάσσονται κανονικά στο τέλος των αιτιολογικών σκέψεων και εισάγονται με τύπους όπως «Ο/Η/Το (ονομασία του οργάνου) διατύπωσε γνώμη ...».

Εξάλλου, αν πρόκειται για εσωτερική συμφωνία ή απόφαση των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών συνελθόντων στο πλαίσιο του Συμβουλίου, οι ακόλουθες μνείες παρατίθενται στο τέλος των σημείων αναφοράς:

«Μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή», ή

«Σε συμφωνία με την Επιτροπή».

10. ΟΙ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΧΟΥΝ ΩΣ ΣΚΟΠΟ ΤΗ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΟΥ, ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΑΝΑΠΑΡΑΓΕΤΑΙ ΟΥΤΕ ΝΑ ΠΑΡΑΦΡΑΖΕΤΑΙ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥΣ. ΔΕΝ ΠΕΡΙΕΧΟΥΝ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΟΥΤΕ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΠΙΘΥΜΙΕΣ.

- 10.1. Με τον όρο «αιτιολογικές σκέψεις» εννοείται το μέρος της πράξης που περιέχει την αιτιολόγησή της και περιλαμβάνεται μεταξύ των σημείων αναφοράς και του διατακτικού της πράξης. Η αιτιολόγηση αρχίζει με τις λέξεις «Εκτιμώντας τα ακόλουθα:» και συνεχίζει με αριθμημένα σημεία (βλ. κατευθυντήρια γραμμή 11), που αποτελούνται από μία ή περισσότερες πλήρεις περιόδους. Διατυπώνεται σε μη προστακτική γλώσσα, διότι δεν πρέπει να συγχέεται με τη γλώσσα του διατακτικού.

- 10.2. Η αιτιολόγηση των κανονισμών, οδηγιών και αποφάσεων είναι υποχρεωτική. Έχει ως στόχο να γνωστοποιήσει σε κάθε ενδιαφερόμενο τις περιστάσεις υπό τις οποίες το όργανο που εκδίδει την πράξη άσκησε την αρμοδιότητα που αφορά την εν λόγω πράξη⁷ και να δώσει τη δυνατότητα στους διαδίκους να υπερασπίσουν τα δικαιώματά τους, καθώς και στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ασκήσει τον έλεγχό του.

⁷ Βλ. απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση 24/62, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1963, σ. 131, ελληνική ειδική έκδοση, τόμος 1954-1964, σ. 911.

- 10.3. Εάν είναι απαραίτητη η υπενθύμιση του ιστορικού πλαισίου της πράξης, η αφήγηση ακολουθεί τη χρονολογική σειρά των γεγονότων. Τα στοιχεία της αιτιολόγησης των ειδικών διατάξεων της πράξης ακολουθούν, στο μέτρο του δυνατού, τη σειρά των διατάξεων αυτών.

Η ιδανική διάρθρωση της αιτιολόγησης μιας πράξης αποτελείται από τα εξής:

- συνοπτική έκθεση των πραγματικών και νομικών δεδομένων που πρέπει να ληφθούν υπόψη,
- το συμπέρασμα ότι είναι αναγκαία ή σκόπιμη η λήψη των μέτρων που καθορίζονται στο διατακτικό.

- 10.4. Δεν είναι δυνατό να εξειδικευθεί περισσότερο το *περιεχόμενο* μιας σωστής αιτιολόγησης για μια νομική πράξη της Ένωσης. Πράγματι, είναι αδύνατη η επίτευξη ομοιομορφίας στον τρόπο αιτιολόγησης των γενικών και ατομικών πράξεων που αφορούν διαφορετικά ζητήματα ή έχουν εκδοθεί υπό διαφορετικές περιστάσεις.

Είναι δυνατή, ωστόσο, η διατύπωση ορισμένων κανόνων αρχής όσον αφορά την αιτιολόγηση

- 10.5. Οι αιτιολογικές σκέψεις πρέπει να αιτιολογούν με συνοπτικό τρόπο τις ουσιώδεις διατάξεις του διατακτικού της πράξης και ως εκ τούτου:

- 10.5.1. Οι αιτιολογικές σκέψεις πρέπει να συνιστούν *πραγματική αιτιολογία*. Αυτό αποκλείει την παράθεση των νομικών βάσεων (οι οποίες πρέπει να περιλαμβάνονται στα σημεία αναφοράς) ή την επανάληψη του χωρίου της διάταξης που αναφέρεται ως νομική βάση, βάσει του οποίου ανατίθεται η αρμοδιότητα δράσης. Επιπλέον, οι αιτιολογικές σκέψεις είναι περιττές ή δεν ανταποκρίνονται στον στόχο τους εάν απλώς προαναγγέλλουν το αντικείμενο του κειμένου ή αναπαράγουν και δη παραφράζουν τις διατάξεις του, χωρίς να αναφέρουν τους λόγους.

- 10.5.2. Απαγορεύονται οπωσδήποτε οι αιτιολογικές σκέψεις που διαπιστώνουν απλώς ότι πρέπει να θεσπιστούν διατάξεις, χωρίς να σημειώνουν τους λόγους που υπαγορεύουν τη θέσπισή τους.

- 10.5.3. Πρέπει να αποφεύγεται η αιτιολόγηση μιας πράξης να γίνεται, έστω και εν μέρει, με απλή παραπομπή στην αιτιολογία άλλης πράξης (έμμεση αιτιολογία)⁸.

⁸ Βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου στην υπόθεση 230/78, Eridania κατά Υπουργού Γεωργίας και Δασών, Συλλογή 1979, σ. 2749, ελληνική ειδική έκδοση, τόμος 1979/μέρος II, σ. 341, και στην υπόθεση 73/74, Papiers peints de Belgique κατά Επιτροπής, Συλλογή 1975, σ. 1491, ελληνική ειδική έκδοση, τόμος 1975, σ. 457.

10.6. Βεβαίως, δεν χρειάζεται να αιτιολογείται χωριστά κάθε διάταξη. Αντίθετα, πρέπει πάντα να αιτιολογείται η κατάργηση μιας πράξης ή η απαλοιφή μιας διάταξης (βλ. επίσης σημείο 10.14).

10.7. Κάθε αιτιολογική σκέψη που δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον για την αιτιολόγηση του διατακτικού θα πρέπει να αποκλείεται, με την επιφύλαξη ορισμένων εξαιρέσεων. Παραδείγματος χάρη, εΐθισται να αιτιολογείται η προσφυγή στο άρθρο 352 ΣΛΕΕ σε μια τελευταία αιτιολογική σκέψη με την ακόλουθη διατύπωση:

«Η Συνθήκη δεν προβλέπει, για την έκδοση [της παρούσας απόφασης] [...], άλλες εξουσίες δράσης από αυτές του άρθρου 352,»

10.8. Ομοίως, όταν μια νομική βάση επιτρέπει την έκδοση νομικών πράξεων χωρίς να διευκρινίζει το είδος («Το Συμβούλιο θεσπίζει τα απαραίτητα μέτρα ...»), και δεν προκύπτει από το περιεχόμενο του ληπτέου μέτρου ποιος από τους τύπους πράξεων της Ένωσης είναι κατάλληλος, είναι ενδεχομένως χρήσιμο να παρατίθενται οι λόγοι επιλογής του συγκεκριμένου τύπου πράξης. Συνεπώς, εάν σε δεδομένη περίπτωση είναι δυνατή η νομοθετική ρύθμιση με την έκδοση κανονισμού που έχει άμεση ισχύ, είναι δυνατό να εξηγείται στο αιτιολογικό γιατί προκρίνεται η έκδοση οδηγίας, η οποία απαιτεί τη μεταφορά της στο εθνικό δίκαιο. Επίσης, ο συντάκτης πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Η έκταση της υποχρέωσης αιτιολόγησης εξαρτάται από τη φύση της πράξης ή της διάταξης

α) Πράξεις γενικής ισχύος

10.9. Στις βασικές πράξεις δίδεται περισσότερο βάρος στην ανάλυση της γενικής φιλοσοφίας της πράξης από ό,τι στην επεξήγηση του λόγου ύπαρξης κάθε διάταξης. Ωστόσο, ορισμένες ειδικές διατάξεις αιτιολογούνται ιδιαίτερα είτε λόγω της σημασίας τους είτε διότι δεν εντάσσονται στην προαναφερόμενη γενική γραμμή.

10.10. Στις πράξεις εφαρμογής, μολονότι πάντα πρέπει να καταβάλλεται προσπάθεια συνοπτικής διατύπωσης, η αιτιολογία είναι αναγκαστικά πιο εξειδικευμένη.

10.11. Ωστόσο, η αιτιολόγηση των πράξεων γενικής ισχύος δεν πρέπει αναγκαστικά να διευκρινίζει, ούτε κατά μείζονα λόγο να εκτιμά τα γεγονότα ενόψει των οποίων εκδίδεται η πράξη. Ειδικότερα, δεν είναι πρακτικά δυνατή η λεπτομερής και αριθμητικά τεκμηριωμένη αιτιολόγηση των διατάξεων που αφορούν τον καθορισμό των δασμών εισαγωγής ή τις γεωργικές επιστροφές· επομένως, είναι σκόπιμο να επισημαίνονται απλώς τα κριτήρια και οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τους υπολογισμούς, με αναφορά, αφενός, στη συνολική κατάσταση που οδήγησε στην έκδοση της πράξης και, αφετέρου, στους γενικούς στόχους που η πράξη αυτή επιδιώκει⁹.

β) Ατομικές πράξεις

10.12. Οι ατομικές πράξεις πρέπει να αιτιολογούνται με μεγαλύτερη ακρίβεια.

10.13. Αυτό ισχύει, παραδείγματος χάρη, για τις αποφάσεις με τις οποίες απορρίπτεται ένα αίτημα. Οι αποφάσεις στον τομέα του ανταγωνισμού, στις οποίες πρέπει να περιγραφούν πολύπλοκες νομικές και πραγματικές καταστάσεις, χρήζουν ομοίως διεξοδικής αιτιολόγησης· ωστόσο, δεδομένου ότι η απόφαση πρέπει να παραμείνει σαφής, πρέπει και εκεί να καταβληθεί προσπάθεια συνοπτικής διατύπωσης.

γ) Ειδικές διατάξεις

10.14. Ορισμένες διατάξεις πρέπει να αιτιολογούνται με ιδιαίτερη μέριμνα, κυρίως αυτές που:

- εκδίδονται κατά παρέκκλιση,
- είναι αντίθετες με το γενικό καθεστώς,
- αποτελούν εξαιρέσεις σε γενικές αρχές, π.χ. διατάξεις αναδρομικής ισχύος,
- ενδέχεται να θίξουν τα συμφέροντα ορισμένων ενδιαφερομένων,
- καθορίζουν την έναρξη ισχύος την ημέρα της δημοσίευσης.

⁹ Βλ. απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση 16/65, *Schwarze κατά Einfuhr- und Vorratstelle für Getreide und Futtermittel*, Συλλογή 1965, σ. 1081, ελληνική ειδική έκδοση, τόμος 1965-1968, σ. 191.

δ) Αιτιολόγηση της επικουρικότητας και της αναλογικότητας της πράξης

10.15. Για τις αρχές αυτές, είναι σκόπιμο να παρατίθεται ειδική αιτιολόγηση.

10.15.1. Τα θεσμικά όργανα, κατά την άσκηση των κανονιστικών τους αρμοδιοτήτων, λαμβάνουν υπόψη την αρχή της επικουρικότητας και αιτιολογούν την τήρησή της τόσο στην αιτιολογική έκθεση όσο και, με πιο συνοπτικό τρόπο, στις αιτιολογικές σκέψεις.

10.15.2. Το κείμενο της αιτιολογικής σκέψης για την επικουρικότητα ποικίλλει από περίπτωση σε περίπτωση, αλλά ακολουθεί σε γενικές γραμμές το περίγραμμα του σημείου 10.15.4. Ωστόσο, πρέπει να γίνει υπενθύμιση της διάκρισης που το άρθρο 5 ΣΕΕ επιχειρεί μεταξύ των τομέων που υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα και εκείνων που αφορούν τις άλλες αρμοδιότητες.

10.15.3. Στους τομείς που υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα, το άρθρο 5 παράγραφος 4 ΣΕΕ απαιτεί μόνο την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας. Στην περίπτωση αυτή, αρκεί η αιτιολόγηση της αναλογικότητας με μια αιτιολογική σκέψη, η οποία έχει την εξής διατύπωση:

«Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, είναι αναγκαίο και πρόσφορο προκειμένου να υλοποιηθεί ο θεμελιώδης στόχος ... [αναφορά του γενικού στόχου] να ρυθμιστούν ... [αναφορά των ειδικών μέτρων που ρυθμίζονται από την εν λόγω πράξη]. ... [αναφορά της πράξης] ... δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 παράγραφος 4 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση».

10.15.4. Όταν η αρμοδιότητα της Ένωσης δεν είναι αποκλειστική, η αιτιολογική σκέψη περιλαμβάνει τόσο την αιτιολόγηση για την επικουρικότητα αυτή καθεαυτή όσο και την αιτιολόγηση για την αναλογικότητα, που αναφέρεται προηγουμένως, σύμφωνα με το παρακάτω υπόδειγμα:

«Δεδομένου ότι οι στόχοι του/της παρόντος/παρούσας ... [διευκρίνιση του είδους της πράξης] ... [ενδεχομένως, αναφορά των στόχων] δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη ... [αναφορά των λόγων], μπορούν όμως, λόγω ... [αναφορά στην κλίμακα ή τις επιπτώσεις της δράσης], να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, η οποία διατυπώνεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, ο/η παρών/-ούσα ... [διευκρίνιση του είδους της πράξης] δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων αυτών».

10.15.5. Τα υποδείγματα που προτείνονται ανωτέρω πρέπει να συμπληρώνονται και να αναπτύσσονται κατά περίπτωση με βάση τις ενδείξεις που παρατίθενται εντός παρενθέσεως, ούτως ώστε να παρέχεται ουσιαστική αιτιολόγηση. Αποκλίσεις από τα υποδείγματα επιτρέπονται, υπό την προϋπόθεση ότι η αναγκαιότητα ανάληψης δράσης σε επίπεδο Ένωσης, καθώς επίσης, αναλόγως της περιπτώσεως, η αναλογικότητα της δράσης προκύπτουν με σαφήνεια από τις αιτιολογικές σκέψεις.

Αιτιολόγηση σχετικά με την ανάθεση κατ' εξουσιοδότηση αρμοδιοτήτων και τις εκτελεστικές αρμοδιότητες

10.16. Στις βασικές πράξεις οι οποίες προβλέπουν την έκδοση κατ' εξουσιοδότηση πράξεων από την Επιτροπή, ειδική αιτιολόγηση κάνει αναφορά στο άρθρο 290 ΣΛΕΕ. Όσον αφορά το κείμενο της αιτιολόγησης αυτής και των αντίστοιχων διατάξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή ανέλαβαν τη δέσμευση να παραπέμπουν, στο μέτρο του δυνατού, στις τυποποιημένες διατυπώσεις που τα εν λόγω θεσμικά όργανα έχουν καθορίσει από κοινού.

10.17. Στις βασικές πράξεις οι οποίες προβλέπουν την έκδοση εκτελεστικών πράξεων από την Επιτροπή (άρθρο 291 ΣΛΕΕ), ειδική αιτιολόγηση κάνει αναφορά, εφόσον είναι σκόπιμο, στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή¹⁰.

Μνεία των διαβουλεύσεων

10.18. Οι διαβουλεύσεις οι οποίες προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 αναφέρονται στο προοίμιο των εκτελεστικών πράξεων που εκδίδονται από την Επιτροπή.

Η διαβούλευση με επιτροπή στο πλαίσιο της διαδικασίας εξέτασης (άρθρο 5 του κανονισμού) παράγει οπωσδήποτε έννομες συνέπειες. Μνεία αυτής δεν γίνεται σε σημείο αναφοράς αλλά στην τελευταία αιτιολογική σκέψη.

Παράδειγμα:

«(...) Τα μέτρα που προβλέπονται στην παρούσα απόφαση είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής [ονομασία της επιτροπής],»

¹⁰ ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>.

Από την άλλη πλευρά, η διαβούλευση με επιτροπή στο πλαίσιο της συμβουλευτικής διαδικασίας (άρθρο 4 του κανονισμού) μνημονεύεται στο τελευταίο σημείο αναφοράς, το οποίο εν προκειμένω έχει την εξής διατύπωση:

«Κατόπιν διαβούλευσης με την επιτροπή [ονομασία της επιτροπής],»

11. ΟΙ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΑΡΙΘΜΟΥΝΤΑΙ.

11.1. Η πρακτική αυτή δικαιολογείται από προφανείς λόγους σαφήνειας της νομοθεσίας και διευκόλυνσης των παραπομπών, τόσο πριν όσο και μετά την έκδοση του κειμένου.

Εφαρμόζεται όχι μόνο στις νομικές πράξεις γενικής ισχύος αλλά και σε κάθε πράξη των θεσμικών οργάνων η οποία συντάσσεται με βάση τον επίσημο τύπο (τίτλος, προοίμιο, διατακτικό).

11.2. Η παρουσίαση είναι η ακόλουθη:

«Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) ...

(2) ...».

Σημείωση: Κάθε αιτιολογική σκέψη αρχίζει με κεφαλαίο γράμμα και ολοκληρώνεται με τελεία, εκτός από την τελευταία αιτιολογική σκέψη, που τελειώνει με κόμμα.

11.3. Εάν υπάρχει μόνο μία αιτιολογική σκέψη, τότε αυτή δεν αριθμείται.

12. ΤΟ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΟ ΜΙΑΣ ΔΕΣΜΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΔΕΝ ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΧΩΡΙΣ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ, ΟΠΩΣ ΕΥΧΕΣ Ή ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ, ΟΥΤΕ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΑΠΑΡΑΓΟΥΝ Ή ΠΑΡΑΦΡΑΖΟΥΝ ΧΩΡΙΑ Ή ΑΡΘΡΑ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ Ή ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΥΝ ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΔΙΑΤΑΞΗ. ΟΙ ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΕΝ ΠΕΡΙΕΧΟΥΝ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΑΓΓΕΛΛΟΥΝ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΑΛΛΩΝ ΑΡΘΡΩΝ Ή ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΤΟΝ ΤΙΤΛΟ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.

Διατάξεις χωρίς κανονιστικό χαρακτήρα σε δεσμευτικές πράξεις

- 12.1. Οι πράξεις που έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα πρέπει να θεσπίζουν κανόνες και να περιλαμβάνουν τις απαραίτητες ενδείξεις (για παράδειγμα: πεδίο εφαρμογής, ορισμούς) για την κατανόηση και την ορθή εφαρμογή των κανόνων αυτών. Όλα τα υπόλοιπα είναι περιττά: ευχές, προθέσεις, δηλώσεις δεν έχουν θέση στο διατακτικό μιας δεσμευτικής πράξης.

Παράδειγμα προς αποφυγή διάταξης χωρίς κανονιστικό χαρακτήρα που περιλαμβάνεται σε κανονισμό:

«Για να ενθαρρύνουν τη χρησιμοποίηση προϊόντων που φέρουν οικολογικό σήμα, η Επιτροπή και άλλα θεσμικά όργανα της Ένωσης, καθώς και άλλες δημόσιες αρχές σε εθνικό επίπεδο, θα πρέπει, με την επιφύλαξη του δικαίου της Ένωσης, να δίνουν το καλό παράδειγμα με τον καθορισμό των απαιτήσεών τους για τα προϊόντα.»

Η διάταξη αυτή εκφράζει καθαρά μια ευχή που δεν δεσμεύει καθόλου τους αποδέκτες της. Επομένως, δεν έχει θέση σε δεσμευτική πράξη αλλά σε ανακοίνωση ή σύσταση που θα συνόδευε την εν λόγω πράξη.

Διατάξεις που αναπαράγουν ή παραφράζουν χωρία ή άρθρα των Συνθηκών ή άλλων πράξεων

- 12.2. Η πρακτική αυτή είναι περιττή και επικίνδυνη. Ας πάρουμε ως παράδειγμα μια πράξη που βασίζεται στο άρθρο 46 ΣΛΕΕ, το οποίο σημειώνεται δεόντως στα σημεία αναφοράς. Είναι περιττή η σύνταξη ενός εδαφίου που επαναλαμβάνει το άρθρο 45 παράγραφος 1, σύμφωνα με το οποίο «Εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων εντός της Ένωσης». Ο συντάκτης πρέπει να αναφέρει τον τρόπο με τον οποίο σκοπεύει να εφαρμόσει τη διάταξη αυτή και όχι απλώς να την επαναλαμβάνει. Επιπλέον, η επανάληψη αυτή είναι επικίνδυνη, διότι κάθε απόκλιση σε σχέση με τους αρχικούς όρους μπορεί να δώσει την εντύπωση ότι επιδιώκεται διαφορετικό αποτέλεσμα ή ακόμα και να δημιουργήσει ένα είδος τεκμηρίου ως προς το αποτέλεσμα αυτό.

Διατάξεις που αναγγέλλουν απλώς το περιεχόμενο άλλων άρθρων

- 12.3. Οι διατάξεις αυτού του τύπου έχουν κατά κανόνα την εξής διατύπωση:

«Προκειμένου να τεθεί σε εφαρμογή αυτό το σύστημα, το Συμβούλιο λαμβάνει τα μέτρα που προβλέπονται στα άρθρα 3, 4 και 5.»

Τέτοιου είδους διατάξεις πρέπει να αποφεύγονται στο μέτρο του δυνατού, διότι τα εν λόγω άρθρα περιλαμβάνουν μόνο τους όλες τις κατάλληλες λεπτομέρειες που αφορούν την εφαρμογή τους. Επιπλέον, η διάρθρωση αυτή θα μπορούσε να προκαλέσει σύγχυση ως προς το ποια είναι η νομική βάση για ένα μελλοντικό εκτελεστικό μέτρο: είναι το άρθρο που περιλαμβάνει την αναφορά ή το άρθρο στο οποίο γίνεται αναφορά;

Διατάξεις που επαναλαμβάνουν τον τίτλο της πράξης

- 12.4. Ακόμα και όπου η χρήση των λέξεων που αποτελούν τον τίτλο της πράξης δεν μπορεί να αποφευχθεί (για παράδειγμα, στο άρθρο που καθορίζει το αντικείμενο και την εμβέλεια της πράξης), πρέπει με τον τρόπο αυτό να επιτυγχάνεται μεγαλύτερη εξειδίκευση των παραμέτρων του κειμένου.
13. ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΣ, ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΕΤΑΙ ΑΡΘΡΟ ΠΟΥ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΕΙ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.
- 13.1. Το «αντικείμενο» είναι το θέμα με το οποίο ασχολείται η πράξη, ενώ το «πεδίο εφαρμογής» καθορίζει τις κατηγορίες πραγματικών ή νομικών καταστάσεων και τα πρόσωπα στα οποία εφαρμόζεται η πράξη.
- 13.2. Ένα πρώτο άρθρο, το οποίο καθορίζει το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής, είναι σύνηθες στις διεθνείς συμφωνίες και περιλαμβάνεται, ομοίως, αρκετά συχνά στις πράξεις της Ένωσης. Η χρησιμότητά του πρέπει να εκτιμάται κατά περίπτωση.
- 13.3. Εάν το άρθρο αυτό παραφράζει απλώς τον τίτλο, είναι περιττό. Αντίθετα, μπορεί να παρέχει στον αναγνώστη στοιχεία που δεν έχουν ενσωματωθεί στον τίτλο χάριν συντομίας αλλά τα οποία θα του επιτρέψουν να διαπιστώσει ευθύς εξ αρχής ποιον αφορά η πράξη. Ακριβώς για τον σκοπό αυτό, πρέπει να καταβάλλονται προσπάθειες για να μην οδηγηθεί σε εσφαλμένα συμπεράσματα ο αναγνώστης.

Για παράδειγμα, εάν ένα άρθρο αναφέρει ότι η πράξη εφαρμόζεται σε «οχήματα που έχουν μέγιστη ταχύτητα ίση ή μεγαλύτερη των 25 km/h», η εν λόγω πράξη θα μπορούσε ασφαλώς να περιλαμβάνει ορισμένες διατάξεις που ισχύουν π.χ. για τα οχήματα που έχουν μέγιστη ταχύτητα 50 km/h, διότι τα οχήματα αυτά εμπίπτουν εν πάση περιπτώσει στο καθορισμένο πεδίο. Αντίθετα, καμία διάταξη δεν μπορεί να αφορά όχημα που έχει μέγιστη ταχύτητα π.χ. 20 km/h, δεδομένου ότι, λόγω του άρθρου για το «πεδίο εφαρμογής», ο κατασκευαστής ή ο ιδιοκτήτης του οχήματος αυτού θα μπορούσε να μην έχει διαβάσει τη συνέχεια του διατακτικού.

- 13.4. Μερικές φορές, ο διαχωρισμός μεταξύ πεδίου εφαρμογής και ορισμού δεν είναι σαφής. Στο ακόλουθο παράδειγμα, ο ορισμός που δίδεται περιέχει συγχρόνως και το πεδίο εφαρμογής της πράξης:

«Άρθρο 1 — Ως «όχημα», κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, νοείται κάθε μηχανοκίνητο όχημα που προορίζεται να κυκλοφορεί επί οδού, με ή χωρίς αμάξωμα, το οποίο έχει τουλάχιστον τέσσερις τροχούς και από κατασκευή μέγιστη ταχύτητα μεγαλύτερη των 25 km/h, καθώς επίσης και τα ρυμουλκούμενά του, εξαιρουμένων των οχημάτων που μετακινούνται επί σιδηροτροχών, των γεωργικών μηχανών και των μηχανημάτων δημοσίων έργων.»

Το άρθρο αυτό θα μπορούσε να έχει συνταχθεί ως εξής: *«Άρθρο 1 — Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε κάθε μηχανοκίνητο όχημα που προορίζεται ...»*, ενώ η φράση θα τελείωνε με τη λέξη «όχημα» εντός παρενθέσεως. Η λύση αυτή πρέπει κανονικά να προτιμάται, ιδίως αν η πράξη δεν περιλαμβάνει άρθρο με άλλους ορισμούς, διότι επιτρέπει τη σαφέστερη και αμεσότερη διατύπωση του πεδίου εφαρμογής.

14. ΟΤΑΝ ΟΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ ΟΡΟΙ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟΣΗΜΑΝΤΟΙ, ΕΙΝΑΙ ΣΚΟΠΙΜΟ ΟΙ ΣΧΕΤΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΝΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΝΟΝΤΑΙ ΣΕ ΕΝΑ ΚΑΙ ΜΟΝΟ ΑΡΘΡΟ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ. ΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΔΕΝ ΠΕΡΙΕΧΟΥΝ ΑΥΤΟΤΕΛΗ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.

- 14.1. Κάθε όρος πρέπει να χρησιμοποιείται με τη σημασία που έχει στην τρέχουσα ή την εξειδικευμένη γλώσσα. Ωστόσο, η νομική σαφήνεια μπορεί να απαιτεί τον καθορισμό, από την ίδια την πράξη, της σημασίας των χρησιμοποιούμενων λέξεων. Αυτό ισχύει κυρίως όταν ο όρος έχει πολλές σημασίες, αλλά πρέπει να γίνει κατανοητός μόνο με μία από αυτές, ή εάν για τους σκοπούς της πράξης επιθυμούμε να περιορίσουμε ή να διευρύνουμε την έννοια σε σχέση με τη σημασία που συνήθως αποδίδεται στη συγκεκριμένη λέξη. Σημειώνεται ότι ο ορισμός δεν πρέπει να είναι αντίθετος με την τρέχουσα έννοια του όρου.

Κάθε όρος του οποίου η έννοια έχει προσδιορισθεί με ορισμό πρέπει να χρησιμοποιείται σε ολόκληρη την πράξη με την έννοια που του αποδίδεται στον ορισμό.

- 14.2. Η δεύτερη φράση της κατευθυντήριας γραμμής στηλιτεύει ένα συχνό συντακτικό σφάλμα.

- 14.2.1. Παράδειγμα κακής σύνταξης:

«δ) «καταγγελία», κάθε πληροφορία που ανακοινώνεται από ... κάθε πρόσωπο που έχει συμφέρον για την ασφάλεια του πλοίου ... εκτός εάν το κράτος μέλος κρίνει ... την καταγγελία προδήλως αβάσιμη· η ταυτότητα του προσώπου που υποβάλλει ... την καταγγελία δεν αποκαλύπτεται στον πλοίαρχο ούτε στον πλοιοκτήτη του συγκεκριμένου πλοίου.»

- 14.2.2. Το υπογραμμισμένο μέρος της φράσης δεν αποτελεί ορισμό αλλά αυτοτελές κανονιστικό στοιχείο.
- 14.3. Το κανονιστικό στοιχείο πρέπει να εντάσσεται στις κανονιστικές διατάξεις. Στο παράδειγμά μας, ο συντάκτης μπορεί να συμπληρώσει ένα άρθρο εισάγοντας το στοιχείο αυτό στην κατάλληλη θέση [*«... Εάν το κράτος μέλος παραλάβει μια καταγγελία την οποία δεν θεωρεί προδήλως αβάσιμη ...»*, (περιγραφή της ενέργειας)] και προσθέτοντας ως δεύτερο εδάφιο τη φράση *«Η ταυτότητα του προσώπου ...»*.
- 14.4. Σημειώνεται ότι η απαίτηση να μην εισάγονται αυτοτελή κανονιστικά στοιχεία δεν υπαγορεύεται μόνο από τη μέριμνα τήρησης συστηματικών κανόνων. Η εισαγωγή ανάλογων στοιχείων στον ορισμό εμπεριέχει τον κίνδυνο ο αναγνώστης, αν δεν βρίσκει συγκεντρωμένα όλα μαζί τα κανονιστικά στοιχεία, να ξεχάσει κατά την ερμηνεία ένα μέρος τους.
15. ΤΟ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΟ ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΥΝΑΤΟ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ (ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ — ΟΡΙΣΜΟΙ — ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ — ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΣΗ ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ — ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ — ΜΕΤΡΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ — ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ).
- ΥΠΟΔΙΑΙΡΕΙΤΑΙ ΣΕ ΑΡΘΡΑ ΚΑΙ, ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ, ΣΕ ΤΙΤΛΟΥΣ, ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑΤΑ. ΟΤΑΝ ΕΝΑ ΑΡΘΡΟ ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟ, ΚΑΘΕ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΕΝΔΕΙΚΝΥΤΑΙ ΝΑ ΦΕΡΕΙ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ Ή ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΚΑΙ ΟΧΙ ΠΑΥΛΑ *.
- 15.1. Η τυποποιημένη διάρθρωση του διατακτικού αποτελείται από στοιχεία κειμένου εκ των οποίων πολλά ανταποκρίνονται σε κανόνες παρουσίας περισσότερο ή λιγότερο αυστηρούς. Αυτό ισχύει για τα ακόλουθα στοιχεία:
- 1) αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής (βλ. κατευθυντήρια γραμμή 13)·
 - 2) ορισμοί (βλ. κατευθυντήρια γραμμή 14)·
 - 3) διατάξεις σχετικά με τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις και τις εκτελεστικές πράξεις·

* Στην παρούσα έκδοση του πρακτικού οδηγού στα ελληνικά, η διατύπωση των κατευθυντήριων γραμμών, καθώς και το υπόλοιπο κείμενο προσαρμόστηκαν στο μέτρο που κρίθηκε αναγκαίο, ιδίως προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι αλλαγές που επήλθαν με τη Συνθήκη της Λισαβόνας.

- 4) μέτρα εφαρμογής. Οι διατάξεις που αφορούν τις λεπτομέρειες και τις ημερομηνίες για τη μεταφορά μιας οδηγίας από τα κράτη μέλη ακολουθούν ένα καλά καθορισμένο σχήμα. Άλλες διατάξεις, για παράδειγμα αυτές που αφορούν τις κυρώσεις που πρέπει να προβλέπονται σε εθνικό επίπεδο ή ακόμα τα μέσα έννομης προστασίας που πρέπει να εξασφαλίζονται, προβλέπονται επίσης με τυποποιημένη μορφή·
- 5) μεταβατικές και τελικές διατάξεις. Αυτή η κατηγορία στοιχείων περιλαμβάνει:
- την ενδεχόμενη κατάργηση προηγούμενων πράξεων (βλ. κατευθυντήρια γραμμή 21). Εάν η ημερομηνία της κατάργησης αυτής δεν συμπίπτει με την έναρξη ισχύος της προς θέσπιση πράξης, η ημερομηνία αυτή πρέπει να καθορίζεται σαφώς·
 - τους κανόνες μετάβασης από το παλαιό στο νέο σύστημα. Η διατύπωση που χρησιμοποιείται, καθώς και, ιδίως, ο τρόπος αναφοράς των ημερομηνιών δεν πρέπει να αφήνουν καμία αμφιβολία για την περίοδο κατά την οποία η παλαιά ρύθμιση ή μέρος αυτής εξακολουθεί να εφαρμόζεται όταν το νέο σύστημα αρχίσει να ισχύει·
 - τις διατάξεις που τροποποιούν προηγούμενες πράξεις (βλ. κατευθυντήρια γραμμή 18)·
 - τις χρονικές παραμέτρους της εφαρμογής της πράξης (βλ. κατευθυντήρια γραμμή 20).

15.2. Τα άλλα στοιχεία, δηλαδή τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις, καθώς και οι διαδικαστικές διατάξεις εξαιρουμένων εκείνων που αφορούν τις κατ' εξουσιοδότηση και τις εκτελεστικές πράξεις, αντιπροσωπεύουν το κυρίως κανονιστικό μέρος της πράξης, και η μορφή τους συγκεκριμενοποιείται ανάλογα με τον επιδιωκόμενο στόχο και τον βαθμό πολυπλοκότητας του προβλεπόμενου συστήματος.

- 15.3. Όταν ένα άρθρο περιλαμβάνει κατάλογο, πρέπει να υπάρχει μέριμνα ώστε κάθε στοιχείο του να συντονίζεται και να συνδέεται άμεσα με την εισαγωγική φράση. Γι' αυτό τον σκοπό, είναι καλύτερα να αποφεύγεται η παρεμβολή αυτόνομων φράσεων ή εδαφίων σε μια απαρίθμηση.

Παράδειγμα σύνταξης προς αποφυγή:

«Οι αρμόδιες αρχές διενεργούν ελέγχους προκειμένου να εξακριβώσουν:

- α) τη συμφωνία μεταξύ των αγορών και των παραδόσεων,

Σε περίπτωση που υπάρχουν τέτοιοι συντελεστές, οι αρμόδιες αρχές διενεργούν την επιθεώρηση με βάση ιδίως τους συντελεστές μεταποίησης που προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις εφαρμόζονται οι συντελεστές που είναι εν γένει αποδεκτοί από την εν λόγω βιομηχανία,

- β) την ορθή τελική χρήση των πρώτων υλών,

- γ) την τήρηση των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης.»

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, αντί απαρίθμησης, είναι προτιμότερο ένα κείμενο με την ακόλουθη διατύπωση:

«Οι αρμόδιες αρχές διενεργούν ελέγχους προκειμένου να εξακριβώσουν τη συμφωνία μεταξύ των αγορών και των παραδόσεων.

Οι αρμόδιες αρχές διενεργούν την επιθεώρηση με βάση ιδίως τους συντελεστές που προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, εάν υπάρχουν. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, εφαρμόζονται οι συντελεστές που είναι εν γένει αποδεκτοί από την εν λόγω βιομηχανία.

Οι έλεγχοι αποβλέπουν επίσης στην εξακρίβωση της ορθής χρήσης των πρώτων υλών και της τήρησης των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης.»

- 15.4. Οι οργανικές υποδιαίρεσεις του διατακτικού μιας νομικής πράξης περιλαμβάνονται στον παρακάτω πίνακα. Οι απλές πράξεις αποτελούνται από άρθρα και τις υποδιαίρεσεις τους. Οι γενικές υποδιαίρεσεις μιας πράξης ξεκινούν από το κεφάλαιο, που διαιρείται εάν είναι απαραίτητο σε τμήματα. Μόνο εφόσον το κείμενο είναι εξαιρετικά πολύπλοκο, τα κεφάλαια μπορούν να ομαδοποιούνται σε τίτλους, και αυτοί ενδεχομένως σε μέρη.

Κατηγορία/ Ονομασία	Σύμβολο	Μορφή της αναφοράς	Παρατηρήσεις
I. Υποδιαιρέσεις ανώτερου επιπέδου – Μέρος – Τίτλος – Κεφάλαιο – Τμήμα	Μέρος I (ή Μέρος πρώτο) Τίτλος I, II Κεφάλαιο I, II (ή 1, 2) Τμήμα 1, 2	(στο) μέρος I (ή στο πρώτο μέρος) στον τίτλο I στο [μέρος I] τίτλος I στο κεφάλαιο I (ή στο κεφάλαιο 1) στο [μέρος I τίτλος I] κεφάλαιο II ή στο [μέρος II τίτλος I] κεφάλαιο 1 στο τμήμα 1 στο [μέρος II τίτλος I κεφάλαιο I] τμήμα 1	Υποδιαιρέσεις με ή χωρίς επικεφαλίδα ¹¹ Χρησιμοποιούνται (όλες ή ορισμένες) σε ορισμένα μεγάλα ή με περίπλοκη διάρθρωση κείμενα
II. Βασικές υποδιαιρέσεις – Άρθρο ή	Άρθρο 1 ¹²	το (στο) άρθρο 1	Οι βασικές υποδιαιρέσεις μπορούν είτε να έχουν επικεφαλίδα είτε όχι Αρίθμηση συνεχής (ανεξάρτητα από υποδιαιρέσεις ανώτερου επιπέδου)

¹¹ Η αρίθμηση των υποδιαιρέσεων αυτών επανεκκινεί οσάκις περιλαμβάνονται σε νέα υποδιαίρεση του ανώτερου επιπέδου (π.χ. το πρώτο κεφάλαιο του τίτλου II θα αριθμηθεί «Κεφάλαιο I», έστω και αν ο τίτλος I περιείχε κεφάλαια).

¹² Τα άρθρα λαμβάνουν συνεχή αρίθμηση στο σύνολο της νομοθετικής πράξης, ακόμη και όπου υπάρχουν ανώτερες υποδιαιρέσεις. Όταν η πράξη περιέχει ένα μοναδικό άρθρο, αυτό ονομάζεται «Άρθρο μόνο»

– Σημείο	I (ή A) I. (ή A. ή 1.)	το (στο) σημείο I ή το (στο) σημείο A) το (στο) σημείο I. ή το (στο) σημείο A,) ή το (στο) σημείο 1.) (και όχι «υπό ...»)	Χρησιμοποιείται σε ορισμένες συστάσεις, ψηφίσματα, δηλώσεις
III. Υποδιαίρεσεις χαμηλότερου επιπέδου			Υποδιαίρεσεις χωρίς επικεφαλίδα
– Παράγραφος	1.	η (στην) παράγραφο(ς) 1, 2 το (στο) άρθρο 1 παράγραφος 1	Αυτοτελές υποσύνολο άρθρου
– Εδάφιο	Χωρίς σύμβολο	το (στο) πρώτο το (στο) άρθρο 1 εδάφιο 1	Μη αυτοτελές στοιχείο σύνθετου άρθρου ή παραγράφου
– Στοιχείο Σημείο	α) i) 1)	το (στο) στοιχείο α) το (στο) σημείο i) το (στο) σημείο 1) (και όχι «υπό ...») το (στο) άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i) σημείο 1).	Κατά κανόνα προηγείται εισαγωγική φράση
– Περίπτωση	---	η (στην) πρώτη περίπτωση το (στο) άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i) σημείο 1) πρώτη περίπτωση	
– Περίοδος	Χωρίς σύμβολο	η (στην) πρώτη περίοδο(ς) το (στο) άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i) σημείο 1) πρώτη περίπτωση πρώτη περίοδος	Τίθεται μεταξύ τελειών εκτός της αρχής του κειμένου

Εσωτερικές και εξωτερικές παραπομπές
(κατευθυντήριες γραμμές 16 και 17)

16. ΕΙΝΑΙ ΣΚΟΠΙΜΟ ΝΑ ΑΠΟΦΕΥΓΟΝΤΑΙ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΥΝΑΤΟΝ, ΟΙ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ. ΟΙ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΑΝΑΦΕΡΟΥΝ ΕΠΑΚΡΙΒΩΣ ΤΗΝ ΠΡΑΞΗ Ή ΤΗ ΔΙΑΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΑΡΑΠΕΜΠΟΥΝ. ΟΜΟΙΩΣ, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΠΟΦΕΥΓΟΝΤΑΙ ΟΙ «ΔΙΑΣΤΑΥΡΟΥΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ» (ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΣΕ ΠΡΑΞΗ Ή ΑΡΘΡΟ ΠΟΥ ΕΠΙΣΗΣ ΠΑΡΑΠΕΜΠΕΙ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ) ΚΑΙ ΟΙ «ΔΙΑΔΟΧΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ» (ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΣΕ ΔΙΑΤΑΞΗ ΠΟΥ ΕΠΙΣΗΣ ΠΑΡΑΠΕΜΠΕΙ ΣΕ ΑΛΛΗ ΔΙΑΤΑΞΗ).

Εσωτερικές και εξωτερικές παραπομπές

- 16.1. Η εσωτερική παραπομπή παραπέμπει σε άλλη διάταξη της ίδιας πράξης. Μιλάμε για εξωτερική παραπομπή όταν γίνεται αναφορά σε άλλη πράξη, είτε της Ένωσης είτε άλλης πηγής.

- 16.1.1. Παράδειγμα εσωτερικής παραπομπής:

Διάταξη η οποία παραπέμπει σε παράρτημα της ίδιας πράξης

«1. Οι κίνδυνοι ενός παρασκευάσματος για το περιβάλλον αξιολογούνται σύμφωνα με μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες διαδικασίες:

α) με συμβατική μέθοδο υπολογισμού που περιγράφεται στο παράρτημα III.»

- 16.1.2. Παράδειγμα εξωτερικής παραπομπής:

Διάταξη η οποία παραπέμπει σε άλλη πράξη

«... β) με προσδιορισμό των επικίνδυνων ιδιοτήτων του παρασκευάσματος για το περιβάλλον οι οποίες είναι αναγκαίες για την προσήκουσα ταξινόμηση σύμφωνα με τα κριτήρια του παραρτήματος VI της οδηγίας ...»

- 16.2. Οι παραπομπές, τόσο εσωτερικές όσο και εξωτερικές, πρέπει να είναι αρκετά ακριβείς ώστε να επιτρέπουν στον αναγνώστη να συμβουλευτεί εύκολα την πράξη στην οποία παραπέμπουν.

- 16.3. Οι εξωτερικές παραπομπές απαιτούν μεγαλύτερη προσοχή. Πρέπει, κυρίως, να εξακριβώνεται ότι η πράξη στην οποία παραπέμπουν είναι επαρκώς σαφής και προσιτή στο κοινό.

Αρχή

- 16.4. Η παραπομπή πρέπει να γίνεται μόνο εάν:
- επιτυγχάνεται απλούστευση σε σχέση με την επανάληψη του περιεχομένου του κανόνα στον οποίο γίνεται παραπομπή,
 - δεν θίγεται η κατανόηση του κανόνα, και
 - η πράξη στην οποία γίνεται παραπομπή έχει δημοσιευτεί ή είναι επαρκώς προσιτή στο κοινό.
- 16.5. Επίσης, επιβάλλεται σύνεση κατά τη χρήση παραπομπών λόγω της αρχής της διαφάνειας. Είναι ευκαταίεη η ανάγνωση και η κατανόηση μιας πράξης να μην προϋποθέτουν τη μελέτη άλλων πράξεων. Ωστόσο, το ευανάγνωστο μιας πράξης δεν πρέπει να οδηγεί σε επανάληψη στο παράγωγο δίκαιο των διατάξεων του πρωτογενούς δικαίου (βλ. σημείο 12.2).
- 16.6. Πριν να ληφθεί απόφαση για τη σκοπιμότητα μιας παραπομπής, ενδείκνυται η αξιολόγηση των συνεπειών ενδεχομένων μεταγενέστερων τροποποιήσεων της πράξης στην οποία επιθυμεί να παραπέμψει ο συντάκτης.

Κατανόηση

- 16.7. Η παραπομπή πρέπει να διατυπώνεται κατά τρόπο ώστε το κεντρικό στοιχείο του κανόνα στον οποίο γίνεται η παραπομπή να μπορεί να γίνει κατανοητό χωρίς να απαιτείται μελέτη του κανόνα αυτού.

Παράδειγμα

Σύνταξη προς αποφυγή:

«Το άρθρο 15 εφαρμόζεται στις εξαγωγές προς τις χώρες ...»,

Είναι προτιμότερη η ακόλουθη διατύπωση:

«Η διαδικασία ελέγχου που θεσπίζεται στο άρθρο 15 εφαρμόζεται στις εξαγωγές προς τις χώρες ...»

Σαφήνεια

- 16.8. Πρέπει να διευκρινίζεται σε ποια πραγματικά στοιχεία ή σε ποιες έννομες συνέπειες ενός κανόνα γίνεται η παραπομπή.
- 16.8.1. Οι παραπομπές με απλή αναφορά σε άλλη διάταξη που τίθεται εντός παρενθέσεως πρέπει να αποφεύγονται.

- 16.8.2. Ορισμένες διατάξεις παραπέμπουν σε έναν κανόνα αναφέροντας ότι εφαρμόζεται κατ' αναλογία ή *mutatis mutandis*. Η τεχνική αυτή πρέπει να χρησιμοποιείται μόνον εφόσον θα ήταν δυσανάλογο να ενταχθεί στο κείμενο, κατάλληλα προσαρμοσμένος, ο κανόνας προς τον οποίο γίνεται παραπομπή. Στην περίπτωση αυτή, ενδείκνυται να επισημαίνεται όσο το δυνατό ακριβέστερα σε ποιον βαθμό είναι εφαρμοστέος ο κανόνας προς τον οποίο γίνεται παραπομπή.
- 16.9. Οι συνέπειες των παραπομπών που εισάγονται με τον τύπο «με την επιφύλαξη» συχνά δεν είναι σαφείς. Μπορεί, ιδίως, να υπάρχουν αντιθέσεις μεταξύ της πράξης που παραπέμπει και της πράξης στην οποία γίνεται η παραπομπή. Οι παραπομπές αυτές μπορούν γενικά να αποφεύγονται με την καλύτερη οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής. Επιπλέον, είναι περιττή η παραπομπή με αυτό τον τύπο σε διατάξεις ανώτερης ιεράρχησης, οι οποίες ούτως ή άλλως εφαρμόζονται.

Παράδειγμα:

Παράδειγμα σύνταξης προς αποφυγή:

«Τα άρθρα της παρούσας οδηγίας που αφορούν την ταξινόμηση, συσκευασία, επισήμανση και τα δελτία δεδομένων ασφαλείας εφαρμόζονται στα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, με την επιφύλαξη της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ»,

Είναι προτιμότερη η ακόλουθη διατύπωση:

«Τα άρθρα της παρούσας οδηγίας που αφορούν ... εφαρμόζονται στα φυτοπροστατευτικά προϊόντα.»

Παράθεση της πράξης στην οποία αναφέρεται η παραπομπή

- 16.10. Όταν σε μια πράξη πρέπει να γίνει παραπομπή σε άλλη πράξη, αυτό γίνεται με την υπενθύμιση του τίτλου της τελευταίας, είτε πλήρους με την πηγή δημοσίευσης είτε με συνοπτική μορφή —κυρίως όταν η παράθεση γίνεται στον τίτλο της πρώτης πράξης ή όταν δεν πρόκειται για την πρώτη παράθεση.
- 16.10.1. Όταν στον τίτλο μιας πράξης παρατίθεται ο τίτλος άλλης πράξης:
- παραλείπεται από τον τίτλο αυτής της άλλης πράξης το όνομα του οργάνου που την εξέδωσε, εάν πρόκειται για το ίδιο όργανο που εξέδωσε την παραπέμπουσα πράξη (παρ' όλα αυτά, όταν γίνεται παραπομπή προς περισσότερες από μία πράξεις οι οποίες δεν έχουν όλες εκδοθεί από το ίδιο όργανο, αναφέρεται οπωσδήποτε το όργανο το οποίο θέσπισε καθεμιά από τις εν λόγω πράξεις, ακόμη και αν συμπίπτει με το όργανο που εκδίδει την παραπέμπουσα πράξη).

- επίσης παραλείπεται η μνεία της ημερομηνίας έκδοσης, εκτός από την περίπτωση πράξεων οι οποίες δεν έχουν ούτε επίσημο αριθμό ούτε αριθμό δημοσίευσης·
- παραλείπονται επίσης τα στοιχεία που θα βάραιναν άσκοπα τον τίτλο της παραπέμπουσας πράξης και θα μπορούσαν να προκαλέσουν παρανοήσεις, όπως οι φράσεις «και για την τροποποίηση...» ή «και για την κατάργηση...», καθώς και οι λοιπές ενδείξεις οι οποίες, σε ορισμένες περιπτώσεις, έπονται του τίτλου, π.χ. «κωδικοποιημένο κείμενο», «αναδιατύπωση» κ.λπ.
- δεν σημειώνονται τα στοιχεία δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα.

16.10.2. Στα σημεία αναφοράς, τα οποία έχουν πανηγυρικό χαρακτήρα, οι πράξεις αναφέρονται με τον πλήρη τίτλο τους¹³ στο κυρίως κείμενο του σημείου αναφοράς. Στην περίπτωση των οδηγιών και των αποφάσεων προς κοινοποίηση που έχουν ήδη δημοσιευτεί, προστίθεται ο αριθμός δημοσίευσης. Ο πλήρης τίτλος ακολουθείται από παραπομπή σε υποσημείωση με τα στοιχεία δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα. Ωστόσο, στην περίπτωση των Συνθηκών και ορισμένων άλλων πράξεων θεμελιώδους χαρακτήρα (π.χ. πράξεις προσχώρησης, συμφωνία εταιρικής σχέσης ΑΚΕ–ΕΕ), δεν γίνεται παραπομπή σε υποσημείωση.

Παράδειγμα:

«Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 211/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, σχετικά με την πρωτοβουλία πολιτών (...), και ιδίως ...

(...) ΕΕ L 65 της 11.3.2011, σ. 1,
ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/211/oj>.»

16.10.3. Σε όλη την υπόλοιπη πράξη (αιτιολογικές σκέψεις, διατακτικό και παραρτήματα), εφαρμόζεται απλουστευμένος τρόπος παραπομπής¹⁴:

- εάν η παραπομπή αφορά πράξη η οποία αναφέρεται για πρώτη φορά (έστω και αν έχει ήδη αναφερθεί στον τίτλο) και η οποία δεν έχει ήδη μνημονευθεί στα σημεία αναφοράς, *παρατίθενται ο αριθμός της πράξης και η ονομασία του οργάνου που την εξέδωσε, με παραπομπή σε υποσημείωση, στην οποία παρατίθεται ο πλήρης τίτλος της πράξης¹⁵ και τα στοιχεία δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα*.

¹³ Από 1ης Ιουλίου 2013 η παράθεση του πλήρους τίτλου περιλαμβάνει όλες τις ενδείξεις που αποτελούν μέρος του τίτλου, π.χ. «και για την τροποποίηση» ή «και για την κατάργηση», αλλά όχι τις λοιπές ενδείξεις οι οποίες, σε ορισμένες περιπτώσεις, έπονται του τίτλου, π.χ. «κωδικοποιημένο κείμενο», «αναδιατύπωση» κ.λπ.

¹⁴ Απλουστευμένος τρόπος παραπομπής, ο οποίος ισχύει από 1ης Ιουλίου 2013.

¹⁵ Από 1ης Ιουλίου 2013 η παράθεση του πλήρους τίτλου περιλαμβάνει όλες τις ενδείξεις που αποτελούν μέρος του τίτλου, π.χ. «και για την τροποποίηση» ή «και για την κατάργηση», αλλά όχι τις λοιπές ενδείξεις οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις έπονται του τίτλου, π.χ. «κωδικοποιημένο κείμενο», «αναδιατύπωση» κ.λπ.

- αν πρόκειται για πράξη της οποίας ο πλήρης τίτλος και τα στοιχεία δημοσίευσης έχουν ήδη επισημανθεί κατά την πρώτη αναφορά σε αυτήν, είτε στα σημεία αναφοράς είτε στο υπόλοιπο κείμενο, *αρκεί η αναφορά του αριθμού της πράξης.*

Παράδειγμα:

Πρώτη αναφορά:

«κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 211/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (...)

(...) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 211/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, σχετικά με την πρωτοβουλία πολιτών (ΕΕ L 65 της 11.3.2011, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/211/oj>).»

Επόμενες αναφορές:

«κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 211/2011»

Ο κανόνας αυτός δεν αποκλείει ορισμένες εξαιρέσεις οι οποίες υπαγορεύονται από την κοινή λογική, π.χ. στην περίπτωση παραρτημάτων τα οποία αποτελούνται από έντυπα ή άλλου είδους έγγραφα που προορίζονται για μεμονωμένη χρήση, όπου ενδέχεται να είναι αναγκαία η επανάληψη του πλήρους τίτλου ή η παράθεση των στοιχείων δημοσίευσης μιας πράξης στην οποία έχει ήδη γίνει αναφορά.

- 16.10.4. Αποτελεί ορθή νομοθετική τεχνική να αναφέρονται στις αιτιολογικές σκέψεις οι πράξεις στις οποίες πρόκειται να γίνει παραπομπή στη συνέχεια της πράξης. Τούτο επιτρέπει την ένταξη των πράξεων στο ευρύτερο πλαίσιο τους κατά τον βαθμό που απαιτείται, καθώς επίσης την κατανόηση των λόγων για τους οποίους γίνεται αναφορά στην κάθε πράξη.
- 16.10.5. Οι παραπομπές σε άλλες πράξεις στο διατακτικό πρέπει να περιορίζονται στις απολύτως απαραίτητες. Το διατακτικό πρέπει να γίνεται κατανοητό από μόνο του, χωρίς ο αναγνώστης να χρειάζεται να ανατρέχει σε άλλες πράξεις. Επίσης, πρέπει να αποφεύγονται οι δυσκολίες που προκύπτουν ενδεχομένως από τις τροποποιήσεις ή την κατάργηση της παρατιθέμενης πράξης.

Δυναμικές παραπομπές

- 16.11. Γίνεται λόγος για δυναμική παραπομπή όταν ο κανόνας στον οποίο γίνεται παραπομπή νοείται πάντα όπως έχει ενδεχομένως τροποποιηθεί.
- 16.12. Οι παραπομπές που περιλαμβάνονται στο διατακτικό πράξεων του δικαίου της Ένωσης αποτελούν κατά κανόνα δυναμικές παραπομπές.

Εάν τροποποιηθεί η παρατιθέμενη πράξη, η παραπομπή νοείται ως αναφερόμενη στην τροποποιημένη πράξη. Σε περίπτωση αντικατάστασης της πράξης, η παραπομπή νοείται ως αναφερόμενη στη νέα πράξη. Αν η πράξη καταργηθεί χωρίς να αντικατασταθεί από άλλη πράξη, το όποιο κενό αντιμετωπίζεται μέσω της ερμηνείας. Στην περίπτωση της αναδιατύπωσης και της κωδικοποίησης νομοθεσίας, δηλαδή διαδικασιών οι οποίες συνεπάγονται επίσης αλλαγές της αρίθμησης των άρθρων, οι μεταβολές επισημαίνονται σε πίνακα αντιστοιχίας, που προσαρτάται στην πράξη με την οποία πραγματοποιείται η κωδικοποίηση ή η αναδιατύπωση.

- 16.13. Ωστόσο, πρέπει να έχει κανείς κατά νου ότι οι δυναμικές παραπομπές μπορούν να αποτελέσουν πρόβλημα ως προς τον καθορισμό μιας κανονιστικής πράξης, υπό την έννοια ότι το περιεχόμενο του κανόνα που κάνει την παραπομπή δεν είναι προκαθορισμένο, αλλά ποικίλλει ανάλογα με τις μεταγενέστερες ενδεχόμενες τροποποιήσεις του κανόνα στον οποίο γίνεται παραπομπή.

Στατικές παραπομπές

- 16.14. Γίνεται λόγος για στατική παραπομπή όταν γίνεται παραπομπή σε συγκεκριμένο κείμενο με το περιεχόμενό του σε συγκεκριμένη ημερομηνία και σημειώνεται ο τίτλος της πράξης και η πηγή και επισημαίνεται, ενδεχομένως, μια τροποποιητική πράξη.

Παραδείγματα:

«άρθρα XX του κανονισμού ...(*), όπως τροποποιήθηκαν με τον κανονισμό ...(**).»

«1. Για τους σκοπούς του προϋπολογισμού και των ιδίων πόρων, ... ως ισχύον ευρωπαϊκό σύστημα ολοκληρωμένων οικονομικών λογαριασμών κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/130/ΕΟΚ, Ευρατόμ και των σχετικών νομικών πράξεων —πρόκειται συγκεκριμένα για τους κανονισμούς (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1552/89 και (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89, και τις αποφάσεις 94/728/ΕΚ, Ευρατόμ και 94/729/ΕΚ— νοείται το ΕΣΟΛ, δεύτερη έκδοση, εφόσον η απόφαση 94/728/ΕΚ, Ευρατόμ παραμένει εν ισχύ.

2. Όσον αφορά τις κοινοποιήσεις των κρατών μελών στην Επιτροπή στο πλαίσιο της προβλεπόμενης από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 3605/93 διαδικασίας σχετικά με τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα, ως ισχύον ευρωπαϊκό σύστημα ολοκληρωμένων οικονομικών λογαριασμών νοείται το ΕΣΟΛ, δεύτερη έκδοση, ως την κοινοποίηση της 1ης Σεπτεμβρίου 1999.»

- 16.15. Εάν ο κανόνας στον οποίο παραπέμπει μια στατική παραπομπή έχει τροποποιηθεί ή καταργηθεί, πρέπει, ενδεχομένως, να τροποποιηθεί και ο κανόνας που κάνει την παραπομπή.
- 16.16. Οι παραπομπές προς νομικές πράξεις της Ένωσης έχουν δυναμικό χαρακτήρα, εκτός αν επισημαίνεται το αντίθετο. Σε ό,τι αφορά τις παραπομπές προς άλλες νομικές πράξεις πλην αυτών της Ένωσης, συνιστάται να επισημαίνεται ρητά εάν πρόκειται για δυναμική ή στατική παραπομπή.

Προσαρμογή μιας παραπομπής

- 16.17. Η προσαρμογή μιας παραπομπής μπορεί να αποδειχθεί απαραίτητη στις ακόλουθες περιπτώσεις:
- εάν το κείμενο προς το οποίο γίνεται παραπομπή καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από νέο κείμενο·
 - σε περίπτωση στατικής παραπομπής, εάν ο κανόνας προς τον οποίο γίνεται παραπομπή τροποποιήθηκε·
 - εάν η τροποποίηση του κανόνα προς τον οποίο γίνεται παραπομπή έχει μη ευκαταίεες συνέπειες για τον κανόνα που κάνει την παραπομπή.
- 16.18. Για τη σχηματική προσαρμογή σε νέο κείμενο, μια απλή ρήτρα αντιστοιχίας αρκεί.
- 16.18.1. Ενδεχομένως, μπορεί να είναι ενδεδειγμένο να επισυναφθεί σε παράρτημα πίνακας αντιστοιχίας.

Παράδειγμα:

«Οι παραπομπές προς τις καταργούμενες οδηγίες νοούνται ως παραπομπές προς την παρούσα οδηγία και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας που παρατίθεται στο παράρτημα IX.»

- 16.18.2. Η αντιστοιχία προς τον νέο κανόνα δεν συνιστάται να γίνεται με τη μορφή κειμένου.

Παράδειγμα σύνταξης προς αποφυγή:

«Στις διατάξεις που ακολουθούν, η φράση «του άρθρου 2 παράγραφος 4 και του άρθρου 3 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 441/69» αντικαθίσταται από τη φράση «του άρθρου 4 παράγραφος 7 και του άρθρου 5 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 565/80»:

- κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 776/78: άρθρο 2 σημείο 1,
- κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 109/80: άρθρο 1 παράγραφος 2.»

Διασταυρούμενες παραπομπές

- 16.19. Διασταυρούμενη παραπομπή είναι η παραπομπή σε άλλον κανόνα, ο οποίος με τη σειρά του παραπέμπει στον κανόνα που κάνει την παραπομπή. Τέτοιες κυκλικές παραπομπές πρέπει να αποφεύγονται.

Διαδοχικές παραπομπές

- 16.20. Διαδοχική παραπομπή είναι η παραπομπή σε άλλον κανόνα, που με τη σειρά του παραπέμπει σε τρίτο κανόνα και ούτω καθ' εξής. Για την καλή κατανόηση των πράξεων της Ένωσης, τέτοιες διαδοχικές παραπομπές πρέπει να αποφεύγονται.

17. Η ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΗ ΣΤΟ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΟ ΔΕΣΜΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΕ ΜΗ ΔΕΣΜΕΥΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ ΔΕΝ ΚΑΘΙΣΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΕΣΜΕΥΤΙΚΗ. ΕΑΝ ΟΙ ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ ΕΠΙΘΥΜΟΥΝ ΝΑ ΚΑΤΑΣΤΗΣΟΥΝ ΔΕΣΜΕΥΤΙΚΟ ΟΛΟ Ή ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΜΗ ΔΕΣΜΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΠΑΝΑΛΑΒΟΥΝ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΥΝΑΤΟ, ΤΟ ΣΧΕΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΩΣ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΔΕΣΜΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.

- 17.1. Η πρώτη φράση της κατευθυντήριας γραμμής περιορίζεται σε μια διαπίστωση. Παράδειγμα: εάν μια απόφαση εκδίδεται μετά από ένα ψήφισμα, η απόφαση αποτελεί δεσμευτική πράξη, ενώ το ψήφισμα διατηρεί τον χαρακτήρα πολιτικής πράξης, μη δεσμευτικής από νομική άποψη.

- 17.2. Η δεύτερη φράση της κατευθυντήριας γραμμής αναφέρεται κυρίως στην περίπτωση των τεχνικών κανόνων, που συχνά θεσπίζονται από οργανισμούς τυποποίησης ή ανάλογους οργανισμούς. Συχνά είναι πολύ επαχθής η αναπαραγωγή μιας ογκώδους μη δεσμευτικής πράξης προς την οποία γίνεται παραπομπή· αυτό συμβαίνει συχνά, για παράδειγμα, στην περιγραφή της εξέλιξης των εργαστηριακών δοκιμών. Σε αυτή την περίπτωση παραπέμπουμε απλά στην εν λόγω πράξη.

Παράδειγμα:

«Οι περιεκτικότητες σε πίσσα, νικοτίνη και μονοξείδιο του άνθρακα που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφοι 1, 2 και 3, που πρέπει να αναγράφονται στα πακέτα των τσιγάρων, μετρούνται βάσει των μεθόδων ISO 4387 για την πίσσα, ISO 10315 για τη νικοτίνη και ISO 8454 για το μονοξείδιο του άνθρακα.

Η ακρίβεια των ενδείξεων στα πακέτα ελέγχεται σύμφωνα με το πρότυπο ISO 8243.»

Εδώ προκύπτει σαφώς ότι ο νομοθέτης είχε την πρόθεση να καταστήσει δεσμευτικό τον αναφερόμενο κανόνα.

- 17.3. Είναι δυνατόν να παγιωθεί η παραπομπή στον κανόνα στην ισχύουσα διατύπωσή του κατά τη στιγμή της έκδοσης της δεσμευτικής πράξης, με επισήμανση του αριθμού και της ημερομηνίας (ή του έτους) της μη δεσμευτικής πράξης στην οποία παραπέμπουμε ή με εκφράσεις όπως «στη διατύπωση της ...» (βλ. επίσης την κατευθυντήρια γραμμή 16, «Δυναμικές/Στατικές παραπομπές»).
- 17.4. Ωστόσο, εάν θέλουμε να παραμείνουμε κύριοι της μελλοντικής εξέλιξης της εν λόγω μη δεσμευτικής πράξης, πρέπει να την αναπαράγουμε. Εάν η μη δεσμευτική πράξη δεν αναπαράχθει στο σύνολό της, είναι συχνά χρήσιμο να διατηρηθεί η διάρθρωση παρουσιάζοντας ταυτόχρονα ορισμένα κενά σημεία ή τμήματα, εάν χρειάζεται με επεξήγηση σε υποσημείωση. Επίσης, όταν επιθυμούμε να παρεμβάλουμε σημεία ή παραρτήματα που δεν υπήρχαν στην πράξη που αναπαράγεται, αυτά αριθμούνται με «α», «β» κ.λπ. Εάν ένα σημείο ή ένα παράρτημα παρεμβάλλεται πριν από το σημείο 1 ή το παράρτημα I, θα εμφανίζεται ως σημείο -1 ή παράρτημα -I.

Παράδειγμα:

«3α. ΕΓΚΡΙΣΗ ΕΟΚ ⁽¹⁾

Κατάλληλο δελτίο εμφανιζόμενο στο παράρτημα X επισυνάπτεται στο δελτίο εγκρίσεως ΕΟΚ.

...

4. ΣΥΜΒΟΛΟ ΤΗΣ ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗΣ ΤΙΜΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΕΩΣ

(4.1.)

(4.2.)

(4.3.)

4.4. Κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, σε κάθε όχημα σύμφωνο προς έναν τύπο εγκεκριμένου οχήματος πρέπει να εναποτεθεί, ευκρινώς και σε θέση ευπρόσιτη

⁽¹⁾ Το κείμενο των παραρτημάτων είναι ανάλογο εκείνου του κανονισμού αριθ. 24 της Οικονομικής Επιτροπής του ΟΗΕ· ειδικότερα, αν ένα σημείο του κανονισμού αριθ. 24 δεν έχει αντίστοιχο στην παρούσα οδηγία, ο αριθμός του υποδεικνύεται εντός παρενθέσεως για υπενθύμιση.»

Τροποποιητικές πράξεις
(κατευθυντήριες γραμμές 18 και 19)

18. ΚΑΘΕ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΑΞΗΣ ΔΙΑΤΥΠΩΝΕΤΑΙ ΜΕ ΣΑΦΗΝΕΙΑ. ΟΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΤΗ ΜΟΡΦΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΟΥ ΕΝΣΩΜΑΤΩΝΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΗ ΠΡΑΞΗ. Η ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ (ΑΡΘΡΟΥ Ή ΥΠΟΔΙΑΙΡΕΣΗΣ ΤΟΥ) ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΡΟΤΙΜΑΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ Ή ΤΗΝ ΑΠΑΛΟΙΦΗ ΠΕΡΙΟΔΩΝ, ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙΟΔΟΥ Ή ΛΕΞΕΩΝ.

ΜΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ ΔΕΝ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΔΕΝ ΕΝΣΩΜΑΤΩΝΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΗ ΠΡΑΞΗ.

Αρχή της τυπικής τροποποίησης

- 18.1. Η μερική τροποποίηση μιας πράξης γίνεται κανονικά με την τυπική τροποποίηση, δηλαδή με την τροποποίηση του κειμένου της πράξης¹⁶. Επομένως, το κείμενο της τροποποίησης πρέπει να ενταχθεί στο τροποποιητέο κείμενο.

Παράδειγμα:

«Άρθρο 1

Ο κανονισμός ... τροποποιείται ως εξής:

- 1) στο άρθρο 13, η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
«1. Οι στατιστικές πληροφορίες που απαιτούνται από το σύστημα Intrastat ...»
- 2) το άρθρο 23 τροποποιείται ως εξής:
 - α) στην παράγραφο 1, τα στοιχεία στ) και ζ) απαλείφονται·
 - β) η παράγραφος 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:
«2. Τα κράτη μέλη δύνανται να απαιτούν ...»
 - γ) παρεμβάλλεται η ακόλουθη παράγραφος [2α] (*):
«2α. Καθόσον αφορά τους υπόχρεους παροχής στατιστικών πληροφοριών ...»
 - δ) προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος [4]*:
«4. Η Επιτροπή δημοσιεύει στην Επίσημη Εφημερίδα ...»

* Βλ. παρατήρηση στο σημείο 18.13.5.

¹⁶ Η παρέκκλιση αποτελεί εξαίρεση σε αυτό τον κανόνα: βλ. σημείο 18.15.

- 18.2. Κάθε αλλαγή αρίθμησης άρθρων, παραγράφων ή σημείων/στοιχείων πρέπει να αποκλείεται, λόγω των προβλημάτων παραπομπής που μπορεί να προκαλέσει σε άλλες πράξεις. Επίσης, τα κενά που προκύπτουν από την απάλειψη άρθρων ή άλλων αριθμημένων στοιχείων του κειμένου δεν καλύπτονται στη συνέχεια με άλλες διατάξεις, εκτός εάν το περιεχόμενο είναι ίδιο με το προηγούμενως απαλειφθέν κείμενο.

Απαγόρευση αυτοτελών ουσιαστικών διατάξεων

- 18.3. Η τροποποιητική πράξη δεν πρέπει να περιλαμβάνει αυτοτελείς ουσιαστικές διατάξεις σε σχέση με την τροποποιούμενη πράξη. Εφόσον η νομική εμβέλεια της νέας πράξης περιορίζεται στην τροποποίηση της παλαιάς, εξαντλεί τα αποτελέσματά της κατά την έναρξη ισχύος της. Μόνον η αρχική πράξη, όπως έχει τροποποιηθεί, εξακολουθεί να υπάρχει και να διέπει το σύνολο του θέματος.
- 18.4. Η προσέγγιση αυτή απλουστεύει σε σημαντικό βαθμό την κωδικοποίηση των νομοθετικών κειμένων, διότι η παρουσία αυτοτελών διατάξεων στο εσωτερικό ενός σώματος τροποποιητικών διατάξεων δημιουργεί μια νομική κατάσταση που είναι δύσκολο να αποσαφηνιστεί.

Απαγόρευση τροποποίησης τροποποιητικής πράξης

- 18.5. Δεδομένου ότι μια τροποποιητική πράξη δεν πρέπει να περιλαμβάνει αυτοτελείς ουσιαστικές διατάξεις και εξαντλεί τα αποτελέσματά της με την τροποποίηση την οποία επιφέρει σε άλλη πράξη, αποκλείεται η τροποποίηση τροποποιητικής πράξης. Σε περίπτωση που καταστούν αναγκαίες περαιτέρω τροποποιήσεις, αντικείμενο της νέας τροποποίησης πρέπει να αποτελέσει η παλαιά πράξη, έτσι όπως έχει τροποποιηθεί κατά το παρελθόν.

Παράδειγμα:

Η απόφαση 1999/424/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, με την οποία τροποποιείται η απόφαση 1999/357/ΚΕΠΠΑ για την εφαρμογή της κοινής θέσης 1999/318/ΚΕΠΠΑ σχετικά με τα πρόσθετα περιοριστικά μέτρα κατά της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας, αποτελεί απόφαση που τροποποιεί άλλη απόφαση (1999/357/ΚΕΠΠΑ), η οποία με τη σειρά της είχε τροποποιήσει άλλη απόφαση (1999/319/ΚΕΠΠΑ).

Επομένως, ήδη ο τίτλος της απόφασης 1999/424/ΚΕΠΠΑ θα έπρεπε να εκφράζει το γεγονός ότι η απόφαση 1999/357/ΚΕΠΠΑ τροποποίησε την απόφαση 1999/319/ΚΕΠΠΑ. Επίσης προκύπτουν προβλήματα ως προς το διατακτικό της απόφασης 1999/424/ΚΕΠΠΑ. Θα ήταν πιο πρόσφορο να τροποποιηθεί άμεσα η απόφαση 1999/319/ΚΕΠΠΑ.

Φύση της τροποποιητικής πράξης

- 18.6. Γενικά, είναι προτιμότερο η τροποποιητική πράξη να είναι του ίδιου τύπου με την τροποποιούμενη πράξη. Πρέπει, ιδίως, να αποφεύγεται η τροποποίηση κανονισμού μέσω οδηγίας.

18.6.1. Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι ορισμένες διατάξεις του πρωτογενούς δικαίου αφήνουν στα όργανα την επιλογή του είδους της πράξης και είτε τους αναθέτουν την εξουσία να θεσπίσουν «μέτρα» είτε αναφέρουν ρητά διάφορα είδη πιθανών πράξεων.

18.6.2. Εξάλλου, η πράξη που αποτελεί αντικείμενο τροποποίησης μπορεί να έχει προβλέψει ότι η τροποποίηση αυτή θα διενεργηθεί με άλλο είδος πράξης.

Τροποποίηση των παραρτημάτων

18.7. Οι τροποποιήσεις των παραρτημάτων, που περιλαμβάνουν τεχνικά χωρία, κανονικά καταγράφονται στο παράρτημα της τροποποιητικής πράξης. Παρέκκλιση από αυτό τον κανόνα γίνεται μόνο όταν η εν λόγω τροποποίηση είναι μικρότερης εμβέλειας.

Παράδειγμα:

«Τα παραρτήματα II, IV και VI του κανονισμού ... τροποποιούνται σύμφωνα με το παράρτημα του παρόντος κανονισμού.»

Στην περίπτωση αυτή, το παράρτημα της τροποποιητικής πράξης πρέπει να περιλαμβάνει προεισαγωγικές φράσεις που προσδιορίζουν με σαφήνεια την εμβέλεια των τροποποιήσεων:

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τα παραρτήματα II, IV και VI τροποποιούνται ως εξής:

1) στο παράρτημα II, το σημείο 2.2.5 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

“2.2.5...”».

Ωστόσο, αν πρόκειται για μια απλή τροποποίηση παραρτήματος, αυτή είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί απευθείας στο διατακτικό της πράξης:

Παράδειγμα:

«Άρθρο

Ο κανονισμός ... τροποποιείται ως εξής:

1) ...·

2) ο τίτλος του παραρτήματος I αντικαθίσταται από τον ακόλουθο τίτλο: “...”»

Ενημέρωση των παραπομπών

- 18.8. Εάν επιδιώκεται η τροποποίηση μιας διάταξης που αποτελεί αντικείμενο παραπομπής, πρέπει να εξετασθούν οι συνέπειες που προκύπτουν για τη διάταξη που κάνει την παραπομπή. Αν κρίνεται επιθυμητή η τροποποίηση και της τελευταίας, δεν χρειάζεται να γίνει τίποτα σε περίπτωση δυναμικής παραπομπής. Αντίθετα, πρέπει να τροποποιείται ανάλογα μια στατική παραπομπή.

Τίτλος τροποποιητικής πράξης

- 18.9. Ο τίτλος της τροποποιητικής πράξης πρέπει να περιλαμβάνει τον αύξοντα αριθμό της τροποποιούμενης πράξης και είτε τον τίτλο αυτής της τελευταίας είτε το ακριβές αντικείμενο της τροποποίησης.

Παράδειγμα:

Τροποποιούμενη πράξη:

«Κανονισμός... του Συμβουλίου, της ..., για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των γεωργικών διαρθρώσεων»

Τροποποιητική πράξη:

- είτε (τίτλος της τροποποιούμενης πράξης):

«Κανονισμός ... του Συμβουλίου, της ..., που τροποποιεί τον κανονισμό ... για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των γεωργικών διαρθρώσεων»,

- είτε (προσδιορισμός του αντικειμένου της τροποποίησης):

«Κανονισμός ... του Συμβουλίου, της ..., που τροποποιεί τον κανονισμό ... όσον αφορά το μέγεθος των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.»

- 18.10. Σε περίπτωση που η τροποποιητική πράξη εκδίδεται από άλλο όργανο από εκείνο που εξέδωσε την τροποποιούμενη πράξη, ο τίτλος πρέπει να υπενθυμίζει το όνομα του οργάνου αυτού (για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. σημείο 16.10.1).

Παράδειγμα:

«κανονισμός ... της Επιτροπής ... που τροποποιεί το παράρτημα του κανονισμού ... του Συμβουλίου όσον αφορά ...».

Σύνταξη τροποποιητικής πράξης

- 18.11. Οι αιτιολογικές σκέψεις μιας τροποποιητικής πράξης πρέπει να πληρούν τις ίδιες απαιτήσεις οι οποίες ισχύουν και για τις αιτιολογικές σκέψεις των αυτοτελών πράξεων (βλ. κατευθυντήριες γραμμές 10 και 11). Εντούτοις, το αντικείμενό τους είναι ειδικού χαρακτήρα, υπό την έννοια ότι αποσκοπούν αποκλειστικά στην παράθεση των λόγων που υπαγόρευσαν τις αλλαγές τις οποίες περιλαμβάνει η τροποποιητική πράξη. Κατά συνέπεια, δεν πρέπει να επαναλαμβάνουν την αιτιολόγηση της τροποποιούμενης πράξης.
- 18.12. Δεν θεωρείται ορθή νομοθετική τεχνική η τροποποίηση των αιτιολογικών σκέψεων της τροποποιούμενης πράξης, οι οποίες συναποτελούν ένα συνεκτικό σύνολο, όπου εξηγούνται οι λόγοι οι οποίοι υπαγόρευσαν τη συγκεκριμένη πράξη στην αρχική της μορφή κατά τον χρόνο έκδοσής της. Μόνον κωδικοποίηση ή αναδιατύπωση παρέχει τη δυνατότητα να συγκεντρωθούν σε νέο συνεκτικό σύνολο η αρχική αιτιολόγηση και η αιτιολόγηση των διαδοχικών τροποποιήσεων, μετά τις απαραίτητες προσαρμογές.
- 18.13. Οι τροποποιήσεις έχουν τη μορφή κειμένου που παρεμβάλλεται στην τροποποιούμενη πράξη. Η τροποποίηση πρέπει να ενταχθεί, χωρίς διακοπή της συνέχειας, στο τροποποιητέο κείμενο. Ειδικότερα, πρέπει να τηρείται η διάρθρωση και η ορολογία του κειμένου αυτού.
- 18.13.1. Χάριν σαφήνειας και προκειμένου να αποφευχθούν πιθανά προβλήματα κατά τη μετάφραση σε όλες τις επίσημες γλώσσες, είναι προτιμότερη η αντικατάσταση ολόκληρων ενοτήτων κειμένου (π.χ. άρθρων ή υποδιαρρέσεων άρθρου) από την παρεμβολή ή την απαλοιφή φράσεων ή ενός ή περισσότερων όρων, εκτός αν πρόκειται για ημερομηνία ή αριθμό.
- 18.13.2. Σε περίπτωση πολλαπλών τροποποιήσεων, ενδείκνυται να χρησιμοποιείται εισαγωγική διατύπωση.

Παράδειγμα:

«Ο κανονισμός ... τροποποιείται ως εξής: ...»

18.13.3. Όταν τροποποιούνται διάφορες διατάξεις μιας πράξης, οι τροποποιήσεις συγκεντρώνονται σε ένα μόνον άρθρο, το οποίο ξεκινά με εισαγωγική φράση και διαιρείται σε σημεία, που ακολουθούν την αριθμητική σειρά των τροποποιούμενων άρθρων.

Παράδειγμα:

Ο κανονισμός ... τροποποιείται ως εξής:

1) το άρθρο 3 τροποποιείται ως εξής:

α) η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. ...»·

β) προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος [5]*:

«5. ...»·

2) παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο [7α] (*):

«Άρθρο 7α

...».

* Βλ. παρατήρηση στο σημείο 18.13.5.

18.13.4. Εάν τροποποιούνται διάφορες πράξεις με μία τροποποιητική πράξη, οι τροποποιήσεις κάθε πράξης συγκεντρώνονται σε ένα χωριστό άρθρο.

18.13.5. Τα διάφορα είδη τροποποιήσεων (αντικατάσταση, παρεμβολή, προσθήκη, απαλοιφή) διατυπώνονται σε κανονιστικό ύφος, με χρήση της εκάστοτε τυποποιημένης φρασεολογίας.

Παράδειγμα:

«το άρθρο X του κανονισμού ... αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο: ...»

«παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο [X α] (*): ...»

«στο άρθρο Y, προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος [X] (*): ...»

«στο άρθρο Z, απαλείφεται η παράγραφος 3»

* Η εισαγωγική φράση περιλαμβάνει σε ορισμένες περιπτώσεις τον αριθμό της υποδιαίρεσης που πρέπει να παρεμβληθεί ή να προστεθεί. Αν πρόκειται για περίπλοκες τροποποιήσεις, η επισήμανση του αριθμού και, αναλόγως της περιπτώσεως, ορισμένες άλλες διευκρινίσεις σχετικά με το ακριβές σημείο του κειμένου στο οποίο πρέπει να παρεμβληθεί ένα νέο χωρίο μπορούν να διευκολύνουν την ανάλυση της τροποποιητικής πράξης και τις μεταγενέστερες εργασίες ενοποίησης.

- 18.13.6. Λαμβανομένης υπόψη της απαγόρευσης των αυτοτελών ουσιαστικών διατάξεων, οι τροποποιήσεις που αφορούν ημερομηνίες, προθεσμίες, εξαιρέσεις, παρεκκλίσεις, παρατάσεις και τη χρονική εφαρμογή της πράξης πρέπει κατά προτίμηση να παρεμβάλλονται στην τροποποιούμενη πράξη.

Ουσιαστική τροποποίηση

- 18.14. Όπως εξηγείται στο σημείο 18.1, πρέπει κατά κανόνα να γίνονται τυπικές τροποποιήσεις των πράξεων που επιθυμούμε να τροποποιήσουμε.
- 18.15. Ωστόσο, για λόγους επείγοντος ή για λόγους πρακτικής και απλούστευσης, ο συντάκτης μπορεί να θέλει να εισαγάγει σε μια πράξη διατάξεις που αποτελούν στην πραγματικότητα ουσιαστικές τροποποιήσεις άλλης πράξης. Οι εν λόγω ουσιαστικές τροποποιήσεις μπορούν να αφορούν το πεδίο εφαρμογής της άλλης πράξης, τις παρεκκλίσεις από υποχρεώσεις, τις εξαιρέσεις στη χρονική εφαρμογή κ.λπ.

Παράδειγμα:

«Κατά παρέκκλιση από το άρθρο ... του κανονισμού ..., αιτήσεις μπορούν να υποβληθούν μετά ...»

- 18.15.1. Γενικά και, ιδίως, για λόγους διαφάνειας, είναι προτιμότερο να αποφεύγονται οι ουσιαστικές τροποποιήσεις. Πράγματι, στην περίπτωση αυτή, η βασική πράξη παραμένει αμετάβλητη και οι νέες διατάξεις παρεκκλίνουν από την πράξη αυτή με τρόπο ώστε να συνυπάρχουν το παλαιό κείμενο, που εξακολουθεί να ισχύει, και το νέο κείμενο, που εξουδετερώνει ορισμένες από τις διατάξεις του, μεταβάλλει το πεδίο εφαρμογής του ή επιφέρει προσθήκες.
- 18.15.2. Στο μέτρο που μια ουσιαστική τροποποίηση έχει πολύ περιορισμένη εμβέλεια, μπορεί να γίνει δεκτό ότι δεν χρειάζεται τροποποίηση του κειμένου της αντίστοιχης πράξης. Ωστόσο, εάν οι τροποποιήσεις είναι σημαντικές, πρέπει να εκδίδεται χωριστή τροποποιητική πράξη.

19. ΜΙΑ ΠΡΑΞΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΑΠΟΣΚΟΠΕΙ ΚΥΡΙΩΣ ΣΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΑΛΛΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ, ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ, ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΑΛΛΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΠΟΥ ΑΠΟΡΡΕΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗ ΝΕΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝ ΟΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ. ΕΑΝ ΟΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ, ΣΚΟΠΙΜΟ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΧΩΡΙΣΤΗ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ.
- 19.1. Μερικές φορές, μια πράξη που περιλαμβάνει αυτοτελείς διατάξεις μεταβάλλει το νομικό πλαίσιο σε έναν τομέα σε τέτοιο βαθμό ώστε να καθίσταται αναγκαία η τροποποίηση άλλων πράξεων που διέπουν άλλες πτυχές του ίδιου τομέα. Στον βαθμό που το στοιχείο τροποποίησης παραμένει εντελώς δευτερεύον σε σχέση με την κύρια εμβέλεια της πράξης, η παράθεση αυτή των διαφορετικών στοιχείων δεν εμπίπτει στην απαγόρευση που διατυπώνεται στην κατευθυντήρια γραμμή 18 αναφορικά με τη συμπερίληψη αυτοτελών ουσιαστικών διατάξεων στις τροποποιητικές πράξεις.
- 19.2. Σε κάθε περίπτωση, η τροποποίηση πρέπει να συνίσταται σε μεταβολή του κειμένου, σύμφωνα με τον κανόνα που διατυπώνεται στην κατευθυντήρια γραμμή 18.
- 19.3. Για λόγους δημοσιότητας της τροποποίησης, αυτή πρέπει να αναφέρεται στον τίτλο της πράξης, με διευκρίνιση του αύξοντα αριθμού της τροποποιούμενης πράξης (βλ. σημείο 8.3).

Παράδειγμα:

Οδηγία 92/96/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 10ης Νοεμβρίου 1992, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την πρωτασφάλιση ζωής και για την τροποποίηση των οδηγιών 79/267/ΕΟΚ και 90/619/ΕΟΚ.

- 19.4. Εάν, λόγω της επικράτησης των τροποποιητικών της διατάξεων, το κέντρο βάρους μιας πράξης την εντάσσει περισσότερο στην κατηγορία των τροποποιητικών πράξεων, ο συντάκτης της πρέπει να τη χωρίσει σε δύο αυτοτελείς πράξεις, για τους λόγους που εξηγούνται στα σημεία 18.3 και 18.4.

Τελικές διατάξεις, καταργητικές ρήτρες και παραρτήματα
(κατευθυντήριες γραμμές 20, 21 και 22)

20. ΟΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΟΥΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ, ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ, ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ, ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΑΣΕΙΣ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (ΙΔΙΩΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΥΠΑΡΧΟΥΣΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ) ΚΑΙ ΟΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ, ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΞΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ) ΔΙΑΤΥΠΩΝΟΝΤΑΙ ΜΕ ΑΚΡΙΒΕΙΑ.

ΟΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΛΗΞΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΘΕΣΜΙΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΒΛΕΠΟΥΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΦΡΑΖΟΜΕΝΗ ΣΕ ΗΜΕΡΑ/ΜΗΝΑ/ΕΤΟΣ. ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ, ΑΥΤΕΣ ΟΙ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΚΑΤΑ ΤΡΟΠΟ ΠΟΥ ΝΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΕΤΑΙ ΕΥΛΟΓΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ.

- 20.1. Στις νομικές πράξεις της Ένωσης, γίνεται διάκριση μεταξύ ενάρξεως ισχύος και παραγωγής αποτελεσμάτων, με γνώμονα τα χαρακτηριστικά κάθε πράξης. Εξάλλου, μια πράξη είναι δυνατό να τεθεί σε εφαρμογή σε ημερομηνία διαφορετική από την ημερομηνία έναρξης της ισχύος ή παραγωγής των αποτελεσμάτων της.

A. Έναρξη ισχύος

- 20.2. Οι νομοθετικές πράξεις, όπως ορίζονται στο άρθρο 289 παράγραφος 3 ΣΛΕΕ, αρχίζουν να ισχύουν κατά την ημερομηνία που καθορίζουν οι ίδιες ή, ελλείψει καθορισμού της ημερομηνίας αυτής, την εικοστή ημέρα μετά τη δημοσίευσή τους (βλ. άρθρο 297 παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο ΣΛΕΕ). Το ίδιο ισχύει για ορισμένες μη νομοθετικές πράξεις (βλ. άρθρο 297 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο ΣΛΕΕ), δηλαδή για τις πράξεις οι οποίες εκδίδονται υπό μορφή κανονισμών, οδηγιών που απευθύνονται σε όλα τα κράτη μέλη και αποφάσεων που δεν καθορίζουν τους αποδέκτες τους.

α) Ημερομηνία έναρξης ισχύος

- 20.3. Η πράξη αρχίζει να ισχύει είτε σε μια καθορισμένη ημερομηνία είτε σε ημερομηνία η οποία καθορίζεται σε συνάρτηση με την ημέρα δημοσίευσης.

- 20.3.1. Η έναρξη ισχύος δεν μπορεί να είναι προγενέστερη της ημερομηνίας δημοσίευσης.

- 20.3.2. Πρέπει να αποφεύγεται ο καθορισμός της με παραπομπή σε ημερομηνία που θα καθοριστεί σε άλλη πράξη.
- 20.3.3. Η έναρξη ισχύος μιας πράξης που αποτελεί τη νομική βάση άλλης πράξης δεν μπορεί να εξαρτάται από την έναρξη ισχύος αυτής της τελευταίας.
- 20.3.4. Μια πράξη δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να αρχίσει να ισχύει πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της πράξης στην οποία βασίζεται.
- 20.3.5. Η έναρξη ισχύος μιας πράξης δεν μπορεί να εξαρτάται από την πλήρωση όρου τον οποίο οι πολίτες δεν είναι σε θέση να γνωρίζουν.

β) Προσανατολισμοί για τον καθορισμό της ημερομηνίας έναρξης ισχύος

- 20.4. Πρακτικές ανάγκες καθώς και λόγοι επείγοντος μπορούν να δικαιολογήσουν ημερομηνία έναρξης ισχύος πριν από την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευση. Μια τέτοια ανάγκη μπορεί να εκδηλωθεί κυρίως για τους κανονισμούς. Σε τέτοιες περιπτώσεις, πρέπει να ακολουθείται η ακόλουθη προσέγγιση:
 - 20.4.1. Η έναρξη ισχύος την τρίτη ημέρα μετά τη δημοσίευση της πράξης πρέπει να δικαιολογείται από το επείγον. Ο χαρακτήρας του πραγματικού επείγοντος πρέπει να επαληθεύεται σε κάθε περίπτωση.
 - 20.4.2. Η έναρξη ισχύος την ίδια ημέρα της δημοσίευσης πρέπει να παραμείνει πραγματική εξαίρεση και πρέπει να δικαιολογείται από επιτακτική ανάγκη - αποφυγή νομικού κενού ή πρόληψη κερδοσκοπίας - που να συνδέεται με τον ίδιο τον χαρακτήρα του προβλεπόμενου μέτρου (βλ. σημείο 20.6). Πρέπει να δίδεται κατάλληλη αιτιολόγηση, με τη συμπερίληψη στην πράξη ειδικής αιτιολογικής σκέψης, εκτός από τις περιπτώσεις όπου η πρακτική είναι εφεξής πολύ γνωστή στους ενδιαφερομένους, για παράδειγμα για τους κανονισμούς που καθορίζουν εισαγωγικούς δασμούς ή επιστροφές.
- 20.5. Η ημερομηνία δημοσίευσης μιας πράξης είναι η ημέρα κατά την οποία η Επίσημη Εφημερίδα στην οποία δημοσιεύεται η πράξη τίθεται πράγματι στη διάθεση του κοινού σε όλες τις γλώσσες από την Υπηρεσία Εκδόσεων.

γ) Επείγοντα μέτρα

- 20.6. Οι καθημερινοί ή εβδομαδιαίοι κανονισμοί με τους οποίους η Επιτροπή καθορίζει τους δασμούς εισαγωγής (ή/και τους πρόσθετους δασμούς εισαγωγής σε ορισμένους γεωργικούς τομείς), καθώς και τις επιστροφές προς τρίτες χώρες πρέπει να εκδίδονται κατά την πλησιέστερη προς την εφαρμογή τους ημερομηνία, κυρίως προκειμένου να αποφεύγεται η κερδοσκοπία.

- 20.7. Για τον λόγο αυτό, είθισται οι περιοδικοί κανονισμοί αυτής της κατηγορίας να αρχίζουν να ισχύουν την ίδια ημέρα της δημοσίευσής τους ή την επόμενη πρώτη εργάσιμη ημέρα.
- B. Παραγωγή αποτελεσμάτων
- 20.8. Οι οδηγίες πλην εκείνων που απευθύνονται σε όλα τα κράτη μέλη καθώς και οι αποφάσεις που καθορίζουν τον αποδέκτη τους δεν προβλέπουν ημερομηνία έναρξης ισχύος, αλλά αρχίζουν να παράγουν αποτελέσματα από την *κοινοποίησή* τους στους αποδέκτες τους (άρθρο 297 παράγραφος 2 τρίτο εδάφιο ΣΛΕΕ).
- Γ. Θέση σε εφαρμογή
- α) Αναδρομική εφαρμογή κανονισμών
- 20.9. Κατ' εξαίρεση, και υπό την προϋπόθεση της τήρησης των απαιτήσεων που απορρέουν από την αρχή της ασφάλειας του δικαίου, ένας κανονισμός μπορεί να έχει αναδρομικά αποτελέσματα. Στη περίπτωση αυτή, χρησιμοποιείται η διατύπωση «*Εφαρμόζεται από την/τις ...*», σε εδάφιο αμέσως μετά το εδάφιο που αναφέρεται στην έναρξη ισχύος.
- 20.10. Τα αναδρομικά αποτελέσματα συχνά επισημαίνονται, σε άρθρο πλην του τελευταίου, με τη διατύπωση «Κατά την περίοδο από την/τις ... έως την/τις ...», «Από την/τις ... και μέχρι την/τις ...» (για παράδειγμα, περίπτωση κανονισμών για δασμολογικές ποσοστώσεις) ή με τη διατύπωση «Παράγει αποτελέσματα από την/τις ...».
- β) Ετεροχρονισμένη εφαρμογή κανονισμών
- 20.11. Μερικές φορές, γίνεται διάκριση μεταξύ της έναρξης ισχύος ενός κανονισμού και της θέσης σε εφαρμογή του θεσπιζόμενου από τον κανονισμό καθεστώτος, η οποία μετατίθεται σε μια περισσότερο ή λιγότερο μακρινή ημερομηνία. Ο σκοπός της διάκρισης μπορεί να έγκειται στην άμεση συγκρότηση των νέων οργάνων που δημιουργούνται από τον κανονισμό και, επομένως, στην έκδοση από την Επιτροπή πράξεων εφαρμογής που απαιτούν γνωμοδότηση από αυτά τα νέα όργανα.

- 20.12. Εάν είναι απαραίτητη η μετάθεση της εφαρμογής μέρους κανονισμού σε ημερομηνία μεταγενέστερη της έναρξης ισχύος του, πρέπει να διευκρινίζεται με σαφήνεια στον κανονισμό για ποιες διατάξεις πρόκειται.

Παράδειγμα:

«Άρθρο ...

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Το άρθρο ... εφαρμόζεται από την/τις ...»

Πρέπει να αποφεύγονται οι διατυπώσεις που μοιάζουν με το παρακάτω παράδειγμα, διότι δεν επιτρέπουν τον καθορισμό της ημερομηνίας εφαρμογής της εκάστοτε διάταξης:

«Το παρόν άρθρο αρχίζει να παράγει αποτελέσματα:

- α) αφού συναφθεί συμφωνία μεταξύ των οργανισμών αποζημιώσεως που έχουν συσταθεί ή εγκριθεί από τα κράτη μέλη σχετικά με τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις τους και τις διαδικασίες επιστροφής των καταβληθέντων ποσών·
- β) από την ημερομηνία που ορίζει η Επιτροπή, αφού βεβαιωθεί, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, ότι έχει συναφθεί τέτοια συμφωνία·

και εφαρμόζεται ενόσω διαρκεί αυτή η συμφωνία.»

- γ) Θέση σε εφαρμογή οδηγιών

- 20.13. Πρέπει να γίνεται διάκριση, αφενός, μεταξύ έναρξης ισχύος ή παραγωγής αποτελεσμάτων και, αφετέρου, θέσης σε εφαρμογή, σε όλες τις περιπτώσεις όπου οι αποδέκτες χρειάζονται ικανό χρονικό διάστημα για να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την πράξη. Η ανάγκη αυτή υφίσταται ιδίως για τις οδηγίες. Επομένως, τα της θέσης σε εφαρμογή προβλέπονται σε άρθρο που προηγείται του άρθρου για την έναρξη ισχύος ή, αναλόγως της περιπτώσεως, του άρθρου για τους αποδέκτες.

Παράδειγμα:

«Τα κράτη μέλη [λαμβάνουν μέτρα] [θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις] που είναι αναγκαίες για τη συμμόρφωση προς την παρούσα οδηγία το αργότερο έως ... Ενημερώνουν πάραυτα την Επιτροπή σχετικά.»

- 20.14. Στην περίπτωση, κυρίως, των οδηγιών που αποβλέπουν στη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, προσώπων και υπηρεσιών, και προκειμένου να αποφευχθεί η δημιουργία νέων εμποδίων λόγω διαφορετικής θέσης σε εφαρμογή από τα κράτη μέλη μέχρι τη λήξη της προβλεπόμενης προθεσμίας μεταφοράς, είναι σκόπιμο να προβλέπεται συγκεκριμένη ημερομηνία μετά την οποία οι εθνικές διατάξεις πρέπει να εφαρμόζονται.

Παράδειγμα:

«Τα κράτη μέλη θεσπίζουν και δημοσιεύουν πριν από την/τις ... τις διατάξεις που είναι αναγκαίες για τη συμμόρφωση προς την παρούσα οδηγία. Ενημερώνουν πάραυτα την Επιτροπή σχετικά.

Εφαρμόζουν τις διατάξεις αυτές από την/τις ...»

- Δ. Λήξη εφαρμογής ή ισχύος
- 20.15. Μεταξύ των τελικών διατάξεων, ένα άρθρο είναι δυνατό να προβλέπει περιορισμό της διάρκειας εφαρμογής ή ισχύος της εκάστοτε πράξης.
- Ε. Εφαρμογή των μη δεσμευτικών πράξεων
- 20.16. Οι πράξεις που δεν έχουν δεσμευτική ισχύ, όπως οι συστάσεις, δεν περιλαμβάνουν ημερομηνία παραγωγής αποτελεσμάτων ή θέσης σε εφαρμογή· οι αποδέκτες τους μπορούν να κληθούν να τις εφαρμόσουν έως ορισμένη ημερομηνία.

ΣΤ. Κανόνες που εφαρμόζονται στον υπολογισμό χρονικών περιόδων

α) Ένδειξη της έναρξης χρονικής περιόδου

20.17. Πλην αντίθετης ρητής διάταξης, μια χρονική περίοδος αρχίζει την ώρα 0:00 της αναφερόμενης ημερομηνίας¹⁷. Οι πιο συνηθισμένες εκφράσεις που υποδηλώνουν την έναρξη μιας χρονικής περιόδου είναι:

- από την/τις
- από ... (έως ...)
- από (+ γενική)
- παράγει αποτελέσματα την/στις (παράγει αποτελέσματα από την/τις)
- τίθεται σε εφαρμογή την/στις
- αρχίζει να ισχύει την/στις

β) Ένδειξη της λήξης χρονικής περιόδου

20.18. Πλην αντίθετης ρητής διάταξης, μια χρονική περίοδος λήγει τα μεσάνυχτα της αναφερόμενης ημερομηνίας. Οι πιο συνηθισμένες εκφράσεις που υποδηλώνουν τη λήξη μιας χρονικής περιόδου είναι:

- έως την/τις
- εφαρμόζεται μέχρι την έναρξη ισχύος του/της ..., αλλά το αργότερο έως την/τις
- (από ...) έως ...
- λήγει την/στις
- εκπνέει την/στις
- παύει να εφαρμόζεται την/στις.

¹⁷ Βλ. κανονισμό (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1182/71 του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 1971, περί καθορισμού των κανόνων που εφαρμόζονται στις προθεσμίες, ημερομηνίες και διορίες (ΕΕ L 124 της 8. 6.1971, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1971/1182/oj>).

21. ΟΙ ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΚΑΘΙΣΤΑΝΤΑΙ ΑΝΕΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΚΑΤΑΡΓΟΥΝΤΑΙ ΡΗΤΩΣ. Η ΕΚΔΟΣΗ ΝΕΑΣ ΠΡΑΞΗΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΥΝΕΠΑΓΕΤΑΙ ΤΗ ΡΗΤΗ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΚΑΘΕ ΠΡΑΞΗΣ Ή ΔΙΑΤΑΞΗΣ ΠΟΥ, ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΠΡΑΞΗΣ, ΚΑΘΙΣΤΑΤΑΙ ΑΝΕΦΑΡΜΟΣΤΗ Ή ΑΝΕΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ.
- 21.1. Εάν, κατά την έκδοση μιας πράξης, ο νομοθέτης εκτιμά ότι προηγούμενες πράξεις ή διατάξεις δεν θα πρέπει πλέον να εφαρμόζονται, δηλαδή ότι έχουν καταστεί άνευ αντικειμένου, τότε η ασφάλεια δικαίου απαιτεί η κατάργησή τους να προβλέπεται ρητώς από την πράξη. Μια πράξη μπορεί να καταστεί άνευ αντικειμένου όχι μόνο λόγω της άμεσης ασυμβατότητας με τις νέες ρυθμίσεις αλλά επίσης, για παράδειγμα, λόγω διεύρυνσης του πεδίου εφαρμογής τους. Αντίθετα, μια πράξη της οποίας η περίοδος εφαρμογής που είχε καθορισθεί από την ίδια απλώς έληξε δεν πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο κατάργησης.
- 21.2. Η ρητή κατάργηση διατάξεων προγενέστερων κειμένων σημαίνει εμμέσως ότι καμιά άλλη διάταξη δεν καταργείται, γεγονός που περιορίζει τον κίνδυνο αβεβαιότητας όσον αφορά τη διατήρηση ή μη σε ισχύ κανόνων οι οποίοι ίσχυαν μέχρι τότε.
22. ΤΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΝΟΝΤΑΙ ΣΤΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ, ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΠΑΡΑΠΕΜΠΕΙ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΑ ΤΟ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΟ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ. ΤΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΔΕΝ ΠΕΡΙΕΧΟΥΝ ΚΑΝΕΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑ Ή ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ ΣΤΟ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΟ.
- ΤΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΣΥΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ.
- Α. Κυρίως παραρτήματα
- 22.1. Τα κυρίως παραρτήματα χρησιμεύουν στο να διαχωρίσουν από το κυρίως διατακτικό ορισμένες διατάξεις ή στοιχεία διατάξεων, λόγω του τεχνικού χαρακτήρα και της έκτασής τους: οδηγίες που πρέπει να ακολουθήσουν οι τελωνειακοί, οι γιατροί, οι κτηνίατροι (π.χ. μέθοδοι ανάλυσης χημικών ουσιών, λήψεις δειγμάτων, έντυπα, κ.λπ.), κατάλογοι προϊόντων, πίνακες με αριθμητικά στοιχεία, σχεδιαγράμματα, σχέδια.
- 22.2. Συνιστάται να παρουσιάζονται στο παράρτημα κανόνες ή τεχνικά στοιχεία που θα ήταν δύσκολο, για λόγους πρακτικούς, να ενσωματωθούν στο κυρίως κείμενο του διατακτικού. Το διατακτικό πρέπει πάντοτε να προσδιορίζει σαφώς, στο κατάλληλο σημείο και με ειδική παραπομπή (π.χ. «που παρατίθεται στο παράρτημα», «που παρατίθεται στο παράρτημα Ι», «που απαριθμούνται σε παράρτημα»), τον σύνδεσμο που υφίσταται μεταξύ των διατάξεων του διατακτικού και του παραρτήματος.

- 22.3. Το παράρτημα αποτελεί από τη φύση του αναπόσπαστο μέρος της πράξης στην οποία επισυνάπτεται· επομένως, στη διάταξη που παραπέμπει στο παράρτημα δεν πρέπει να αναγράφεται ότι αυτό αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της πράξης.
- 22.4. Το παράρτημα πρέπει να φέρει στην αρχή του την ένδειξη «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ», ενδεχομένως χωρίς άλλο τίτλο. Εάν υπάρχουν πολλά παραρτήματα, απαριθμούνται με τη βοήθεια ρωμαϊκών αριθμών (I, II, III κ.λπ.).
- 22.5. Μολονότι δεν υπάρχουν αυστηροί κανόνες σχετικά με την παρουσίαση των παραρτημάτων, η διάρθρωσή τους πρέπει ωστόσο να είναι ομοιόμορφη και να υποδιαιρείται με τέτοιο τρόπο ώστε το περιεχόμενό τους, παρά την τεχνικότητά του, να είναι όσο το δυνατό σαφές. Για τον σκοπό αυτόν, πρέπει να χρησιμοποιείται το κατάλληλο σύστημα αρίθμησης ή υποδιαίρεσης.
- B. Νομικές πράξεις οι οποίες επισυνάπτονται σε άλλες πράξεις
- 22.6. Μπορούν να επισυνάπτονται (και όχι να «προσαρτώνται») σε μια πράξη άλλες νομικές πράξεις που προϋπήρχαν του κειμένου αυτού, το οποίο γενικά τις εγκρίνει. Τούτο ισχύει π.χ. για τα καταστατικά και τις διεθνείς συμφωνίες.
- 22.6.1. Οι επισυναπτόμενες αυτές πράξεις, κυρίως οι διεθνείς συμφωνίες, μπορούν να έχουν παραρτήματα.
- 22.6.2. Το κείμενο των πράξεων αυτών δεν φέρει την ένδειξη «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Γενική δομή πράξης που εκδίδεται
σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία

**[ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ/ΟΔΗΓΙΑ/ΑΠΟΦΑΣΗ] [(ΕΕ/ΕΕ, Ευρατόμ)] [ΕΕΕΕ]/[ΑΑ]
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

της

[σχετικά με/για] ...

[(κωδικοποίηση)]

[(αναδιατύπωση)]

[(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)]

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο
(τα άρθρα) ...,

[Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας
και ιδίως το άρθρο (τα άρθρα) ...,]

[Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,]

[Έχοντας υπόψη την πρωτοβουλία της/του/των ... [ονόματα των κρατών μελών],]

[Έχοντας υπόψη το αίτημα του Δικαστηρίου,]

[Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας,]

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

[Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,]

[Έχοντας υπόψη τη γνώμη του Δικαστηρίου,]

[Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας,]

[Έχοντας υπόψη τη γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου,]

[Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής,]

[Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών,]

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, [βάσει του κοινού σχεδίου που ενέκρινε η επιτροπή συνδιαλλαγής την ...,]

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1)

(2)

(...) ... ,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ [ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ/ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ/ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ]:

Άρθρο 1

...

Άρθρο 2

...

(τόπος), (ημερομηνία).

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος

[ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ]